

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Creasey John\Creasey, John - Smog.pdb

PDB Name: b
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXT
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 2.1.2007
Modification Date: 2.1.2007
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

John CREASEY
Smog

Z anglického originálu The Smog
(First published by Hodder & Stoughton Ltd., London)
přeložila Libuše Drozdová.
Vydalo nakladatelství BB art
v roce 1992
Vydání první.

Copyright © 1970 by John Creasey All rights reserved
Translation © 1992 Libuše Drozdová

ISBN 80-86070-56-5

1. kapitola
Jiskřivé ráno

S rozbřeskem byl vzduch tak průzračný, že se vysoké a jemně vykrojené kopce v dáli rýsovaly se zřetelností, jaká je tu obvyklá jednou a určitě ne víc než dvakrát nebo třikrát do roka. Svítáním se nesl překvapivě hlasitý zpěv sojek, vrabců, jiříček, drozdů a špačků.

Jen dva lidé byli za dnešního úsvitu vzhůru: jeden však byl příliš zaměstnaný, než aby si rozbřesku mohl všimnout, druhý zas příliš zamyšlený. Grace Drummondová, která musela probudit, nakrmit a vypravit svého muže a tři děti, měla jen málo času, aby dnešní ráno přivítala. A přesto když otevřela kuchyňské okno, aby vytřepala drobky z ubrusu, jí blízkost kopců, o nichž věděla, že jsou odsud dobrých padesát kilometrů, skoro překvapila.

Tím druhým člověkem byl David Costain, poctivý, rozvážný muž nájemce místní farmy, který zrovna mířil se svou rozvážkou mléka do statku, kde, jak se mu alespoň zdálo, vypijí více mléka, než by se vešlo do hrníčků všech obyvatel vesnice.

"Ty dvě ženské se v tom určitě koupou," vtipkoval vždycky pošťák Worrall. "Slyšel jsem, že je to dobrý pro plet'." Vsadím se, že se perou o profesorovu pozornost."

Costain stočil svou dodávku na cestu vedoucí ke statku a třebaže na to nemyslel, uvědomoval si změny, kterými dům za posledních pár let prošel. Kdyby nic jiného, tak jen ta velká železná brána, nádherně vypracovaná před třemi stoletími, byla vyčištěna a zrestaurována a natřena jemným nátěrem, který jí dával vyniknout v celé její kráse. Náspy po obou stranách brány byly pečlivě posekané. Joe Taylor byl na svou sekačku pyšný. I cesta k bráně byla bez plevelu.

"Nikdy jsem neviděl nic lepšího," vytahoval se Joe ve Sparrow Hawk, hospodě hned naproti štíhlému normandskému kostelu s věkovitými kamennými zdmi. "Jeden den se to poseká, druhý den plevel zvadne a další den je pryč. Hotový zázrak."

Joe Taylor, který byl tak hrdý na své nové místo zahradníka na statku, dokázal na požádání mluvit o náradí, polích, ale jen zřídka se vyslovil k profesorovi a jeho personálu, je-li ovšem personál to správné slovo. Kromě profesora bydleli totiž v domě ještě čtyři lidé: jeden starší muž, mladík, který se většinu času pohybuje na pojízdném křesle a dvě mladé ženy, sestry. Nikdo to nevěděl přesně, ale vesnice odhadovala, že jim musí být kolem dvaceti. Nikdo si nebyl jistý, ale celá vesnice si se směsicí chlípností a vzrušení myslila, že jedna nebo druhá či dokonce obě mladé dívky jsou profesorovými milenkami.

Nikdo to však nemohl tvrdit s jistotou.

To platilo také na všechno ostatní s výjimkou zřejmých věcí, protože profesor Storr, Američan, který si statek koupil, byl tajnůstkář. Když sem poprvé přijel s nákladem nábytku a koberců, dostatečně velkých, aby se daly natáhnout od stěny ke stěně i v těch obrovských pokojích, nastalo všeobecné vzrušení. Tohle vzrušení však postupně opadlo a ženy z vesnice se musely vyrovnat s rozčarováním z toho, že po nich nikdo nežádal žádné služby. Zdá se, že noví obyvatelé se o sebe umějí postarat, a z toho vyplývá, že někteří z nich určitě pracují jako "personál".

"Nechtěl jsem si tam nikoho pustit, aby se nerozneslo, co se tam děje," prohlásila ponuře jedna z těch, které si dělaly falešné naděje. Jistotu však neměl nikdo.

David Costain dojel k místu, kde se cesta stáčí vlevo k bočním a zadním vchodům do statku, a jako obvykle zpomalil, protože právě tady je pohled na dům doslova úchvatný.

Budova se tyčí na pozadí borovic do výše tří poschodí a z vysokého pahorku shlíží na vesnici a okolní krajinu. Typická jižní Anglie se svým venkovským půvabem.

Cesta se vine kolem sloupové čelního vchodu; krátce strážný trávník je jako vymetený.

Vzduch je tady vysoko nad vesnicí dokonale čistý, jako by kdosi doslova odklidil všechn prach, mlhu, hmyz a pyl.

Costain chvíli otálel a v okamžiku, kdy chtěl zrychlit, spatřil, jak se otevřelo jedno z horních oken. Marion, jedna z těch mladých žen, zhluboka vdechovala jitrní vzduch. Costain se díval na její nádherné nahé tělo a nemohl popadnout dech.

Byl tu dnes trochu brzy a je možné, že dívka tohle dělá každý den bez obav, že ji někdo uvidí; zatím určitě nic nezpůsobovala. Costain přemýšlel co udělat. Kdyby přidal plyn, jistě by si toho všimla; kdyby však neudělal vůbec nic, vypadalo by to, že sem pro tuhle podívanou zajíždí každý den.

Rozpačitě a zároveň fascinovaně hleděl na zdvihaající se řadra, která jako by vítala den a nalévala se svěžím vzduchem. Konečně dívka odstoupila a zavřela okno.

David Costain, který už překročil čtyřicetku a již deset let je vdovcem, seděl ve své bleděžluté dodávce a stále v duchu viděl tělo Marion Kembleové.

Nakonec odbrzdil, potichu se rozjel, vyložil mléko a přešel ke stodole, kde stálo několik prázdných lahví. Obvykle se tu potkával s Taylorem, ale nebylo ještě půl sedmé a Jose se tu objevuje až kolem sedmé.

Dnes to bylo jiné, protože David chtěl jet na hřbitov.

Celé dva týdny váhal, zda se má vydat na svou každoroční pouť, či ne. Už necítil hlubokou bolest a ještě méně onu úzkost prvních několika let, jakkoli mu myšlenka, že by třeba jen na pár hodin zapomněl, připadala jako cosi nemožného. Teprve tady ve vesnici Sane se mu však konečně podařilo potlačit nutkavé výčitky svědomí - nikoli za to co udělal, nýbrž za to co neudělal.

Byla to děsivá a nezničitelná obava, že by snad mohl být odpovědný za smrt své ženy a jejich tří dětí.

Lékaři mu říkali, ať na to zapomene, stejně tak příbuzní a přátelé; jenomže pokaždé, když na to pomyslel, ucítil bolest manželčiny dávné agónie. Musí zapomenout!

Před ním teď ještě bylo několik dalších zastávek, a protože ho prchavý pohled na Marion v okně zdržel, musí si pospíšet. Přesně v půl osmé odjíždí autobus do Winchesteru, odkud jede vlak do Londýna. Nesmí proto nyní upadnout. do žádné ze svých melancholických nálad, které ho vždycky zpomalí.

Když opustil statek a prudce stočil vůz vzhůru k vesničce Horní Sane, znovu ho zarazila téměř neuvěřitelná průzračnost jitra, a když vyjel až na vrchol kopce a rozhlédl se po krajině, byl obraz tak úchvatný, že znovu zastavil.

"Vypadá to, jako kdybych ten vlak nechtěl stihnout," řekl si nahlas; a jakmile si uvědomil, co řekl, začal rychle jednat.

Kdyby teď totiž vynechal každoroční návštěvu u svých mrtvých, nebyl by to jen důsledek jakési napůl podvědomé touhy, ale neomluvitelný, úmyslný skutek.

Téměř v tu samou chvíli, kdy se David Costain rozhodl vyrazit, upustila Grace Drummondová vejce, to se rozbilo o okraj plotny a rozcáklo se v lepkavou šmouhu na jejích šatech. Celá nešťastná se rozhodla převléknout, ačkoli věděla, že jí nezbyvá už mnoho času. Za čtvrt hodiny musí odejít z domu. Náhle se jí však kolem pasu ovinuly Geoffreyovy paže a jeho silné prsty ji stiskly tím důvěrným, hřejivým způsobem, kterému málokdy dokázala odolat.

"Goeffe, nech toho!"

"A zrovna ne," odvětil vesele a nepovolil ani trochu své sevření. "To se muselo stát zrovna dnes! Zrovna když spěcháš na vlak." Hlavu měl položenou na jejím rameni a ona cítila jeho neholenou tvář. "Nech to být, ty šaty ti vyčistím, a i když mi to nikdy nepřiznáš, dokážu uvařit docela dobrá vejce," dodal s úsměvem.

Pustil ji.

Políbila ho a odběhla. Napadlo ji, že si na sebe teď bude muset vzít své žluté šaty; měla pocit, že se jí už nejspíš nikdy nepoštěstí vypravit se do Londýna v jiných. Uslyšela chichotání svých dcer a synovo hlasité:

"To je moje!" To byl Geoffrey II. Vešla do ložnice, kde stál její syn Geoffrey, o dva roky starší než jeho dvě sestry.

"Mami, zase mi vzaly můj napoleonský klobouk! A přitom vědí, že nechci, aby si s ním hrály."

Nejraději by ho odbyla, protože pospíchala, jenomže vypadal tak nešťastně a opuštěně, že jí ho začalo být líto.

"Mary, Jane!" zavolala. Často vyslovovala ta dvě jména jedním dechem, jako právě teď, a ony od té doby, co začaly sdílet svá sourozenecká tajemství a chodily ven spolu, také společně odpovídaly. Učinily tak i nyní, dvě postavičky v pyžamech, jedna s vlasy až na ramena, druhá s účesem o hodně kratším, což byl jediný způsob, jak je rozlišit.

"Ano..."

"Mami?"

Odpověděly společně a ona si pomyslela, zda to ve svých sedmi letech nedělají spíše z nezbednosti než ze zvyku.

"Vraťte Geoffreyovi jeho klobouk," nařídila, "a ani se ho už nedotknete! Co budu pryč, budete sekat dobrotu." Věděla, že se na ně může spolehnout.

Takovou reakci však nečekala.

"Pryč!" vydechla Mary.

"Ty jedeš pryč?" vykřikla Jane.

"Mami, můžu jet s tebou?" žadonil Geoffrey II.

A pak seběhl se schodů Geoffrey I., pružně a rychle, že ve svých pětácti vypadal o deset let mladší. Jak mohl tak elegantní a silný muž zplodit tak obyčejného syna, jakým byl Geoffrey II.? Jeho kaštanově hnědé oči zajiskřily, když jednou rukou vyzvedl obě dcery, druhou syna a přitom halasil:

"S maminkou dnes nejede nikdo, jdete se mnou. Odvedu vás do školy. Máme jede za deset minut autobus."

Po devíti rušných minutách vyběhla Grace z domu a zamířila k autobusové zastávce. Každý její krok doprovázel křik.

"Ahoj mami!"

"Přivez mi něco!"

"Můžeme ti přijít naproti?"

Došla na roh ulice a otočila se, aby se podívala, jak jí mávají. Mary a Jane na Geoffreových ramenou a Geoffrey II. na zahradní brance, kam se vyšplhal, napoleonský klobouk na hlavě. Byla ráda, že její muž zůstává celý den doma. Píše, jak říká, jakousi vědeckou knihu vycházející z pokusů, které provádí v kůlně na zahradě. Píše však spíš příležitostně, jak mu to jeho víc než přiměřený příjem umožňuje. Má spoustu zájmů - geologii, zemědělství - cokoli, co ho právě napadne. Grace dorazila na zastávku a usmívala se, protože si připadala šťastná. Stál tam jen jeden člověk a ona v tom dobře ušitém obleku a klobouku hned Davida Costaina nepoznala.

"Dobré ráno paní Drummondová, jedete taky na londýnský vlak?"

"Ano. Víte, že si ani nevzpomínám, že bych vás někdy v autobusu viděla?" řekla a usmála se. "Aspoň v žádném z těch čtyř do roka, kterými jezdím."

Usmál se a ji napadlo: vypadá o moc líp, než jsem si myslela.

Pak se objevil autobus a oni nastoupili, usadili se naproti sobě, zaplatili jízdenky a nechali se postupně uchvacovat nádhrou rána.

Kráčeli po nástupišti nádraží Waterloo, dva mezi stovkami spěchajících, když se ve vesnici Sane ukázal první chomáč žlutavé mlhy.

První dítě zakašlalo, první dítě zaplakalo bolestí, jež se mu zařizla do očí.

2. kapitola

Temná noc

"Měl jste se dobře?" zeptala se Grace Drummondová, když se znovu setkali v šest večer u nádražní pokladny. Už se začala tvořit fronta. Prodírali se davem úředníků, kteří se na pár volných hodin vraceli domů.

David Costain chvíli váhal a pak odpověděl: "Docela to šlo."

Nezní to přesvědčivě, pomyslela si Grace. Zajímalo by ji, kde asi byl a proč se tak ovládá, protože si povšimla malých proměn v jeho chování. Cesta zpátky byla příjemná; povídali si o vesnici, o statku a profesoru Storrovi, o tom, co se povídá - vyhýbali se skandálku kolem profesora a jeho tříčlenné domácnosti, narazili letmo i na politiku: Grace se zdálo, že má David dost osobité názory.

Ráno ji příjemně překvapily jeho sympatické rysy. Římský nos, čistě vykreslené rty, průzračnost jeho šedých očí, krátké jemné vlasy zasažené stříbrem: zajímal ji.

Vagón byl přeplněn muži z City, kteří se většinou vzájemně znali a rozmlouvali spolu položertovným a polozasmušilým způsobem. Všichni byli zajedno, že s Británií to jde od deseti k pěti.

"Donutil bych ty lenochy makat," bručel jeden z nich. "Na pár let bych zaved vládu silné ruky. Osvícená diktatura by si s tím poradila a stačilo by jí k tomu jedno heslo: když nebudeš makat, nedostaneš najíst."

"Trochu moc tvrdé pro ženy a děti," pronesl starší muž, který mluvil nejméně ze všech.

"Když se chlap ožení a má děti, pak je to všechno jeho zodpovědnost," odpověděl obhájce diktatury. "O to se nemůže starat stát." Grace pozorovala Costaina, očekávala, že přinejmenším aspoň povytáhne obočí nebo se pousměje. Ten však místo toho zavřel oči, jako kdyby chtěl potlačit nějaké vnitřní trápení. To, že spánek jen předstírá, věděla zcela jistě.

Najednou se všichni muži v kupé začali zvedat, sbírat klobouky a deštníky a skládat noviny i časopisy do aktovek. Vlak zastavil a ozvalo se hlášení: "Basing Stoke!" Dveře se otevřely a všichni s výjimkou Costaina a Grace Drummondové se vyhnuli na nástupiště, připojující se k pospíhajícimu davu podobně oblečených mužů.

Costain otevřel oči a natáhl si nohy.

"Úplně jsem zapomněl, jak to v tomhle večerním vlaku chodí..."

"Nechce se mi ani pomyslet na to, že takhle je to každý den," řekla Grace. "Nemohla bych tak žít." Zajímalo ji, zda se David ted, když jsou sami, rozpovídá. Byla proto ráda, když se ozvala píšťalka výpravčího, dveře zaklaply a vlak se rozjel. Do Winchesteru zbývalo nějakých dvacet minut. "Co říkáte tomu osvícenému diktátorovi?" zeptala se.

"Byl by patrně první, kdo by se zapojil do nějaké odbojové skupiny," řekl Costain. "Dostala jste všechno, co jste potřebovala?"

"Skoro všechno," odpověděla. "Malý Geoff asi moc spokojený nebude, všechno jsem nesehnala. Sbírá klobouky. Mary a Jane se vždycky spokojí s panenkami. Mám jednu japonskou pro..."

Přestala, povšimla si zase toho bolestného výrazu v jeho tváři a pomyslela si, že to nejspíš musela být poznámka o diktátorovi a o mužově zodpovědnosti k dětem, která se ho předtím tak dotkla. Zrozpačitěla a na chvíli si přála, aby nezavedla řeč na své vlastní děti.

"Byl jsem na každoroční pouti," pronesl náhle klidně, "na hřbitově, kde - kde je pohřbena moje rodina. Ale - promiňte, vás to přece nemůže zajímat..."

"Prosím," naléhala a naklonila se k němu, "prosím, vyprávějte."

A tak jí všechno řekl.

Jak se před deseti lety rozhodl, že koupí nové auto. Jak si jeho žena s třemi dětmi, dvěma chlapci a dcerou, vyjela ven, a jak jí na prudkém kopci selhaly brzdy.

"Auto shořelo," dodal, "explodovalo a shořelo."

Rozhodil ruce, Grace nebyla schopna promluvit. Nedostávalo se jí slov. Ale co všechno cítila! Pochopila, co musel David cítit, když tak znenadání zaslechl slovo odpovědnost. Vlak teď ujížděl velmi rychle, za oknem se míhala zvlněná pole Hampshiru, ale oni je nevnímali.

A pak Costain znenadání řekl: "Myslím, že už tam nepojedu. Alespoň ne takhle..."

"Abyste vykoupil své výčitky svědomí?"

"Vy to chápete?" zeptal se udiveně.

"Ovšemže chápu," odpověděla Grace. "Malého Geoffa jednou ve Winchesteru málem přejelo auto. Nechala jsem ho jít jen tak, nedržela jsem ho za ruku. Kdyby se cokoli..." odmlčela se a vzápětí pokračovala: "Nemohla jsem několik nocí spát."

"Co jste potom dělal?" zeptala se po chvíli.

"Byl jsem v námořnictvu," odpověděl. "Nastoupil jsem jako druhý strojník u pobřežní hlídky. Chtěl jsem někam pryč, ale sobě neutečete. Pak jsem - zkrátka jediné, co na nějakou dobu pomůže, je fyzická práce, a protože jsem trochu rozuměl farmářství, koupil jsem si v Sane farmu. A to je všechno."

"Jste příliš uzavřený," poznamenala. "To není dobře."

"Já vím, máte pravdu," odtušil.

"Je pravda, že ve vesnici není moc lidí, ale všude jinde jich je dost. Až budeme pořádat večírek, pozveme vás. Měl byste prolomit ledy," naléhala.

"Jste velmi pozorná," řekl. "Určitě přijdu."

"Skvělé! Pokusím se přemluvit také profesora Storra i celou jeho domácnost. To by byl skutečně triumf!"

Oba se bezstarostně zasmáli. Vlak vjížděl do Winchesteru. Grace si vzala svou tašku a vyhlédla z okna. Měl by tam být Geoffrey.

Nebyl tam vůbec nikdo.

"Zajímalo by mě, co se děje," poznamenal Costain v chodbičce vlaku.

"Asi k nám někdo na poslední chvíli přišel," odvětila Grace.

"Nemyslím vašeho manžela - myslím policii."

"Policii?" ozvala se Grace. "Aha, vy si myslíte, že když policie někoho ve vlaku hledá, nikdo nesmí na nástupiště, že?"

Pohlédla zvědavě na čtyři policisty, jednoho seržanta a tři konstáblы, stojící u východu z nádraží. Když jí David Costain pomohl vystoupit z vlaku a když spolu zamířili k východu, vykročili jim rychle vstříc dva muži s fotoaparáty.

"Okamžik, paní Drummondová."

"Zastavte se na chvíli, pane Costaine."

"Co se..." David udiveně zmlkl.

"Bezcitní mizerové," utrousil jeden z policistů. To už všichni čtyři muži v uniformách obklopili Grace a Costaina, jako kdyby je chtěli ochránit před fotografy. Zcela zmatená Grace pohlédla na Costaina.

To, co spatřila, v ní vyvolalo děs. V Davidově tváři se zračila hrůza. Costain ustoupil zpátky a zakryl si rukou oči. Pak seržant, starší muž s krátce střiženým šedivým knírkem, pronesl tónem, který prozrazoval úzkost:

"Vy o ničem nevíte?"

"Nevíme o čem?" vykřikla Grace.

Seržant jakoby pro sebe řekl: "Určitě nic nevědí." Pak trochu neosobně dodal: "Je mi velice líto, paní Drummondová..."

Líto, velice líto, proč?... "Snažili jsme se s vámi spojit." Proč, proč, proč? Grace stála nehnutě, hleděla před sebe a stěží si uvědomovala, že jí David Costain pevně svírá paži. "Ve vesnici k něčemu došlo," pokračoval seržant. Bože, Geoffrey, děti! Bože, ne!

"Nikdo neví, co se přesně stalo, paní, ale všichni jsou mrtví."

Mrtví. Všichni. Bože ne! Ne, děti!

"Vrchní inspektor Devine a inspektor Wall tu už měli být, paní, ale zavolal si je vrchní komisař. Tak poslali mě. Je mi hrozně líto, paní. Nevím, jak vám říct, že..."

"Seržante," přerušila ho Grace hlasem, který sama nepoznávala, "chcete říct, že moje rodina - že někdo zabil mou rodinu?"

"Celou vesnici," pronesl seržant, ale to už se jeho tvář zjasnila a on s úlevou řekl: "Vrchní inspektor Devine je tady."

Grace nic z toho neslyšela. Náhle pochopila strašlivou pravdu. Připadalo jí jako kdyby jakýsi nestvůrný stín upředený z ničeho tlačil na její tělo a vši silou ji drtil hlavu, srdce i útroby. Jeden z policistů k ní přiskočil, ale David ji stačil zachytit za ramena a zabránit pádu. Stále ji ještě držel, když jakýsi muž, jehož už ve Winchesteru několikrát viděl, přistoupil blíž. Byl to vrchní policejní inspektor Devine.

"Venku čeká doktor Wingate," řekl seržantovi. "Postará se o paní Drummondovou. Pane Costaine, děkuji za vaši duchapřítomnost." Pomohl mu s Grace ke dvěma policistům, kteří ji za stálého vrčení kamer a cvakání fotoaparátů napůl vynesli z nádraží.

"Vy jste pan Devine?" zeptal se Costain policisty.

"Vrchní policejní inspektor Devine. Já..."

"O čem to kruci váš seržant tady mluvil?" Costain byl velice bledý. "Celá vesnice přece nemůže být mrtvá."

"Obávám se, že je to pravda, pane," ujistil ho Devine. Byl to vysoký, spíše kulat'oučký muž, oblečený v plandavém tvídovém saku. "S výjimkou těch, co byli pryč a nebo někde hodně vysoko. Vadilo by vám, kdybyste mi prozradil, proč

jste dnes byl v Londýně, pane?"

Otázka přišla znenadání a Devinovy až dosud bezvýrazné oči zajiskřily.

Costain dlouho neodpovídal. Uvědomoval si všechny ty chtivé nebo soucitné pohledy, nastražené kamery, čekající tužky, ale žádná z těch věcí nebyla důležitá. Význam mělo pouze to, co mu oznámili: bylo to jako noční můra. Celá vesnice mrtvá? Je to snad nějaký šílený, zvrácený vtíp...?

Nesmysl: to není vtíp, ti muži jsou skutečně od policie.

"Pane Costaine, položil jsem vám otázku!"

"Odpovím vám na ni," odvětil ostře Costain. "Nemůžu jenom uvěřit, že..."

Zdálo se mu, že je zbytečné cokoli říkat. "Kam odvezete paní Drummondovou?"

"Bude o ni postaráno, pane."

"To nestačí," řekl Costain. "Chci vědět, kam bude odvezena a kdo se o ni postará!"

"Máte na tom snad nějaký zvláštní zájem, pane?" otázal se Devine.

Nastala další krátká odmlka a Costaina se zmocňovala zlost. Podíval se do Devinovy tváře a s velikou pečlivostí pronesl:

"To byla velice drzá otázka, vrchní policejní inspektore. Vůbec se mi to nelíbí a trvám na tom, abyste mi vysvětlili, co budete dělat s paní Drummondovou. Už jste informovali její rodiče? Rodiče jejího muže? Kam jste ji odvezli?"

Byl si dobře vědom vyzývavosti Devinova pohledu a nerozuměl tomu. Jeho zlost však rostla. Nebyl tu přece žádný důvod k takovému chování; Devine se k němu choval téměř tak, jako by byl podezřelý a nikoli jako k člověku, který právě utrpěl...

Podezřelý?

"Omlouvám se, jestliže jsem se vás dotkl, pane," prohlásil Devine ledabyle. "Bude asi lepší, když půjdeme na stanici a tam všechno probereme."

Costainovi se zdálo, že není o čem pochybovat: policie se k němu chová nepřátelsky. Neměl čas přemýšlet o důvodech. Měl silný pocit, že kdyby odmítl Devinovu nabídku, odvezli by ho na policejní stanici bez ohledu na to, zda s tím souhlasí, či ne.

3. kapitola

Costain

K rozhodnutí mu zbývalo pár příštích vteřin. Jeho mozek pracoval rychle. Byl si vědom Devinova agresivního chování, věděl o novinářích a fotografech.

"Chtěl bych vidět paní Drummondovou. Pak půjdu domů. Na vaše otázky odpovím tam," prohlásil nakonec.

"Obávám se," řekl Devine, "že domů nemůžete, pane. Celá vesnice je kontami... je pod dohledem. Bude opravdu lepší, když půjdete se mnou."

Devine se zamačkal: Ale než stačil něco říct, uvědomil si celý smysl odpovědi. "Celá vesnice je kontami..." Co že to říkal? Kontami... kontaminovaná, to je to slovo! A fakta do sebe konečně zapadla. Kontaminovaná - celá vesnice je prázdná - plyn - jedovatý plyn. Zamořené území! Olízl si rty.

"V pořádku, půjdu s vámi," souhlasil a nedůtklivě dodal: "Nechápu jen, proč jste ohledně paní Drummondové tak tajuplný."

Devine dělal, že neslyší, okamžitě převedl řeč jinam:

"Rezervovali jsme vám pokoj v hotelu, pane."

"Aha." Byl to další, i když menší šok: nemůže do svého domu, nemůže si vzít své šaty, holení, nic z toho, co potřebuje.

A přitom dnes ráno odjel jen s tím, co má na sobě. Sotva si tohle uvědomil, už seděl v policejním autě před nádražím.

Zavřel oči a najednou si vybavil obraz té náhlé krize před deseti léty.

Do jeho kanceláře vstoupil policista.

"Lituji, ale přináším velmi špatné zprávy, pane."

Vůbec nechápal, jaké zprávy by pro něj mohly být špatné.

"Špatné zprávy? Jaké..."

A pak pochopil; začínal chápat...

"Bože," zaúpěl tehdy.

"Ach bože," zaúpěl teď a zabořil tvář do dlaní.

Teprve nyní projevil Devine náznak účasti.

"Trochu brandy, pane?"

Brandy! Dobrý nápad. Zachvěl se a hrdlo láhve narazilo na jeho zuby. Usrkl, cítil, jak ho zaplavuje teplo, a pak se znovu napil. Vrátil láhev.

"Musí to pro vás být ošklivý šok, pane." Devine byl stále laskavější a Costain se bezděčně ptal, co tu změnu způsobilo. Napřimil se. Zdálo se mu, že se teď cítí o mnoho lépe.

"Vrchní inspektore, co znamenají ty tajnosti kolem paní Drummondové?"

"Žádné tajnosti, pane. Věděli jsme, jak hrozné překvapení na ni čeká, a tak jsme se už předem připravili. Doktor pro ni zajistil pokoj v soukromém sanatoriu, kde je celodenní služba, která se o ni ve všech ohledech postará. Její rodiče už

nežijí a rodiče pana Drummonda žijí v Austrálii."

"Rozumím," přikývl Costain.

Nedostalo se mu sice vysvětlení, proč mu nechtějí říct, kam ji odvezli, ale brandy ho ukonejšila. Pohodlně se usadil a zavřel oči - myšlenkami se znovu přenesl do doby před deseti léty. Myslel si, že to už překonal, že už to nikdy nebude cítit, jenomže teď to bylo ještě horší. Jako by se mu to stalo dnes znovu. Otevřel oči a obraz zmizel.

V Devinově ruce se objevila krabička cigaret.

"Cigaretu, pane?" "Ne, děkuji, nekouřím. Existuje nějaký důvod k tomu, abych nejel přímo do hotelu?"

"Nezdržíme vás na stanici dlouho, pane."

"Nerozumím tomu..." začal Costain, ale to už spatřil cihlovou budovu policejní stanice. Bylo zbytečné se dohadovat. A on už necítil ani vztek, ani rozmrzelost. A jestliže přece jen, pak vůbec ne kvůli sobě, ale kvůli Devinovu chování v souvislosti s Grace Drummondovou. Nemůže-li k sobě domů, pak mu je skoro jedno, jak dlouho bude muset zůstat na policejní stanici. Brandy ho uklidnila, bezpochyby proto, že v posledních dnech takřka vůbec nepil.

Vystoupil z auta. "Buďte tak laskav a chvíli na mě počkejte, musím si prohlédnout poslední zprávy." Devine otevřel dveře malé čekárny. Přítomnému seržantovi řekl: "Hleďte, aby se panu Costainovi dostalo všeho, co potřebuje."

Nenechám vás čekat, jen chvíli, pane," dodal Devine a odešel.

Costainovi však čekání připadalo dlouhé, každá minuta představovala celý věk. Vesnice zmizela; všichni od ročního dítěte po osmdesátiletého starce, všichni jsou pryč. A to znamenalo, že nemá nic na práci. Doslova nic. A další myšlenka následovala. Zmizela určitě také jeho zvířata, šest krav, dva vepři, kuřata a...

Ovce.

Vzpomněl si na svého starého berana. Takřka cítil v dlaních jeho černobílou jemnou srst, cítil sametovou hebkost dlouhých uší. Do očí mu vstoupily horké slzy, postavil se, sevřel ruce v pěst a začal přecházet po místnosti.

Proč ho tu tak dlouho drží? Je tady už víc než půl hodiny. Začalo mu být chladno. Jestliže ho tu budou ještě zdržovat, nechá si zavolat Devina a nebudě-li okamžitě vyslechnut, odejde prostě domů.

Domů... Klesl do židle a zdálo se mu, že snad přijde o rozum. Nahoře v kanceláři inspektora Devina seděl v moderním pohodlném křesle jakýsi dlouhán. Spolu s ním tu byl ještě kapitán Hunt, mladě vypadající důstojník zpravodajského oddělení, muž, který má na starosti bezpečnost Experimentálního výzkumného centra ve Fultonu. Byl menší, silnější a na první pohled rozhodněji než druzí dva, protože Devine vypadal spíš přihlouple a dlouhán měl zase přemýšlivé podmračené čelo, nad kterým se leskly neobyčejně jemné, hedvábné a rovné vlasy.

"Jste si absolutně jist, že ve Fultonu nedošlo k žádnému úniku?" zeptal se právě.

"Řekl jsem vám už přece, doktore Palfrey, že tady šlo o kyslíčnický uhelnatý a siričitý a ve Fultonu se s tím neexperimentuje. V žádném případě. Ve Fultonu k žádnému úniku nemohlo dojít, pane."

"Jinak byste určitě přišel o své místo," poznamenal doktor Palfrey.

"To není důvod mé jistoty, doktore." Důstojníkův hlas poznamenala rozmrzelost.

"Mohli byste být třeba špatně informováni," pokračoval klidně doktor Palfrey. "O výzkumnících se ví, že často konají pokusy s plyny a bakteriemi bez povolení."

"To není ten případ, pane."

"Ach," vzdychl Palfrey a jakoby pro sebe dodal: „Jak si můžeme být tak jisti?" Zvedl se a naklonil se k Huntovi. Vztáhl k němu ruku. "Postaráte se o to, aby se tisk dozvěděl jen jednu jedinou věc, ano?" Usmál se. "Totiž jen to, že pátrání je v běhu."

"Rozumím, pane. Jste si však vědom toho, že taková odpověď bude znamenat, že na Fulton padne podezření?"

"Samozřejmě," odušil Palfrey.

"To ale není moc šetrné, pane. Není správné, že..."

"Otázky ve sněmovně, hlasité protesty opozičních novin, všude titulky Zamořené území. To není nic příjemného, já vím, kapitáne! Obávám se však, že se tomu nevyhneme. Až budeme schopni přijít s jinou verzí, včas se to dozvíte."

Jeho úsměv znamenal konec debaty.

Kapitán Hunt, který z Whitehallu dostal instrukce, že musí udělat všechno, co Palfrey nařídí, měl důvod ke vzteku - o to víc, že doktorovo "jinak byste přece přišel o místo" zaznělo velmi neomaleně. Samozřejmě, že o takové možnosti věděl. Každý člověk, který je hrdý na svou práci a na své schopnosti, by však cítil to samé. A pokud jde o představu, že mohl být špatně informován, pomyslel si se znepokojením, kolikpak toho asi Palfrey ví o tom, co se ve Fultonu děje. A jestli také ví, že kdyby tam došlo k úniku, pak každý, koho se to týká, by se to snažil ututlat.

Až na doktora Palfreye, pochopitelně.

Kdo to k čertu je, tenhle Palfrey?

Samozřejmě, že část odpovědi znal. Věděl, že Palfrey je hlavou organizace známé jako Z5. Že její počátky se pojí k britské a později (za druhé světové války) ke spojenecké tajné službě. Že dnes je už celá organizace podstatně rozsáhlejší a má jiné cíle než pouhou ochranu zájmů státu nebo skupiny států. Je to takřka světová tajná služba, která je dotována všemi zeměmi - i těmi, které mezi sebou právě válčí. Neboť ve věku nukleárních zbraní může jediná ponorka vyzbrojená atomovými hlavicemi zničit nejen celá města, ale polovinu zeměkoule. A jestliže existují bakterie, jejichž vojenské využití činí ze středověkého moru jen banální epidemii, pak je trvalá existence schopného hlídáčího psa naprosto nezbytná.

Státy se hlídají mezi sebou.

Palfrey a Z5 hlídají jednotlivce; dávají pozor na jevy, které se nedají vysvětlit činností žádného státu. Neboť existuje hrstka bohatých lidí, kteří si mohou dovolit zaplatit génia, jenž dokáže objevit takový způsob ničení, který dá penězům těch boháčů ještě větší váhu; a pak také politické skupinky extrémní pravice i levice, které touží ovládnout kdejaký stát, a jakmile se dostanou k moci, začnou se ohlížet po každé příležitosti, jak ovládnout stát další.

Žádná definice pravomocí nebo povinností Z5 neexistuje; jediným úkolem této organizace je být pořád ve střehu. O těchto věcech samozřejmě kapitán Hunt i vrchní policejní inspektor Devine věděli. Avšak zejména Devine si dobře uvědomoval, že to nejpodstatnější o dr. Palfreyovi a jeho organizaci je velkým tajemstvím. A proto cítil před tím mužem velký respekt.

Palfrey si teď přestal všimnout kapitána Hunta a s úsměvem se obrátil na Devina; vzbuzoval dojem, že ačkoli s policistou mluví, myslí na cosi úplně jiného.

"Jak to proběhlo na nádraží?"

"Ta žena se zhroutila," oznámil Devine.

"Nic jiného se ani nedalo čekat. Je v ošetřovně?"

"Ano - jak jsme se dohodli."

"Dnes v noci ji už nebudeme trápit," rozhodl Palfrey. "Moje ošetřovatelka je už na místě." Samozřejmě že "ošetřovatelkou" myslel agentku; Devina od samého začátku vyšetřování znovu a znovu překvapovala doktorova důslednost a smrtelná vážnost, s jakou přistupoval k celé události. "A Costain?" vyzvídal Palfrey.

"Dělal jsem přesně, co jste chtěl," odvětil Devine. "Zdá se, že se velmi zajímá o paní Drummondovou a že kdyby měl víc času do celé věci proniknout - zkrátka vypadal velmi nešťastně."

"Rozvinul byste laskavě své postřehy?" řekl Palfrey.

"Strávili den v Londýně, možná společně, určitě jeli tam i zpátky stejným vlakem," řekl Devine. "Je možné, že spolu něco mají, ale nic z toho, co jsem slyšel nebo zjistil, to zatím nepotvrzuje. V podstatě se neznají - o Costainovi skoro nikdo nic neví. Cítil se dotčeně, když jsem možnost jejich vztahu naznačil, ale nerozčílil se. Zajímavé však bylo něco jiného. Najednou se totiž rozplakal."

Palfrey po delší odmlce pronesl: "Chápu. Pokračujte."

"Kdyby na den odjel a věděl, co se stane, pak to automaticky dokazovalo, že je do toho zapleten. O tom však vůbec nejsem přesvědčen. Sázel bych spíš na profesora Storra a jeho tým, nebo domácnost, nebo jak tomu říct."

"Ano," přikývl Palfrey. "Mohl byste mít pravdu. Na Storra nezapomínám," dodal s úsměvem. "Ale přece jen bych rád nejdřív viděl Costaina. Nerušte nás, jediné kdyby mi z Londýna doručili dopis. Ten dopis je důležitý. A doneste nám kávu a nějaký sendvič. Costain už musí mít pěkný hlad a já ostatně taky. Mohl by být taky nějaký sýr a pivo."

"Zařídím," souhlasil Devine. Zazvonil telefon. "Promiňte... ano... opravdu? Řekněte mu, že už to bude." Zavěsil a řekl: "Costain začíná být netrpělivý."

"Nedívím se," oznamoval Palfrey. "Teď by měl být v té správné náladě. Kdybyste si například vy začínal uvědomovat důsledky zničení celé vesnice, taky byste o tom rád všechno věděl co nejdřív, nemyslíte?"

4. kapitola

Rozhovor

Palfrey vstoupil do místnosti a Costain se odvrátil od okna. To, co viděl, se mu líbilo. Úzká tvář s vystouplými lícními kostmi, snědost, která zvýrazňovala pronikavost šedých očí, pevný pohled, výrazný nos a vykrojené rty.

Costainova lehká podmařenost byla vyvolána spíše nejasnými zmatky než Palfreyovým pátravým pohledem.

"Pane Costaine," řekl Palfrey, "mrzí mě, že jsem vás nechal čekat. Bohužel to bylo nevyhnutelné." Napřáhl ruku.

"Jmenuji se Palfrey."

Podali si ruce a Costain zopakoval: "Palfrey."

"Ano," přikývl doktor.

"Z5?"

"Ano," řekl Palfrey s úsměvem. "Jednou mi kdosi řekl, že Z5 je nejznámější tajná služba na světě!"

Palfrey myslel zcela vážně, když prohlásil, že organizace, kterou vede, je nejznámější tajnou službou na světě. Bylo to proto, že v řadě akutních světových krizí, při nichž jednotlivci držící dočasnou moc žádali po velkých státech výkupné, předešla Z5 pohromám a ospravedlnila se tak v očích nejen vlád, ale i mnoha lidí. Poslání Z5 a tedy i poslání Palfreyovo spočívá ve vyhledávání zločinců, kteří v době jaderných a chemických zbraní mohou vydírat svět.

Ústředí Z5 sídlí v Londýně a další úřadovny jsou v Moskvě a Washingtonu. Agenti se počítají na desítky tisíc. Tito lidé zachovávají jedinou oddanost: vůči Z5. I tady v Anglii platí Palfreyova oddanost nejdříve jeho organizaci a jejím prostřednictvím světu. Teprve pak po něm může jeho milovaná Anglie žádat nějaké služby.

Znovu a znovu riskuje svůj život pro věc světové bezpečnosti. A spolu s ním množství jeho agentů.

Některé z těchto věcí mnozí lidé znali, ale jen Palfrey znal všechny.

Po Palfreyově žertíku o tom, že Z5 je nejznámější tajnou službou, nastala pauza a nepatrná, leč zřetelná změna v jeho chování. "Jsem si jist, že vám nemusím zdůrazňovat, jak vážně bereme dnešní katastrofu," řekl Costainovi.

"Ne," odpověděl Costain, "to opravdu nemusíte."

"A ani to ne, že máme zřejmé důvody ptát se, proč člověk, který tak zřídka opouští domov a jede do Londýna, si k tomu vybere zrovna tak zvláštní den," pokračoval Palfrey.

"To chápu," přikývl Costain. "Mohl jsem přece odjet, protože jsem věděl, co se stane. Jenže já jsem to nevěděl."

"Můžete mi tedy říct, proč jste jel zrovna dnes? Nechám si to samozřejmě pro sebe."

"Doktore Palfrey," pronesl Costain s lehkou podrážděností, "nejel jsem na schůzku s paní Drummondovou! Kdykoli jindy bych musel takový předpoklad považovat za útok na její čest. O to teď však, vzhledem k okolnostem, nejde. Jen stěží dokážu tomu neštěstí uvěřit." Odmíchl se a v jeho výrazu se objevila bolest. Palfrey dobře chápal, co měl na mysli Devine, když se teď Costainovy oči přivřely, jako kdyby jim ona bolest nic jiného nedovolovala. Costain pokračoval: "Je mi nevýslovně líto paní Drummondové a přál bych si, abych jí mohl pomoci. A je hrozné, když vím, že nemohu, stejně tak jako nikdo nemohl pomoci před deseti léty mně." Doširoka otevřenýma očima pozoroval Palfreye. "Nejlepší bude, když vám dám přečíst tenhle výstřížek z novin. Nosím ho v kapse přesně na den deset let."

Vytáhl z kapsy plastické pouzdro s výstřížkem. Nebyl dlouhý a pocházel z Daily Telegraphu. Stálo tam: Matka a tři děti pochovány do společného hrobu.

Článek přinášel prostá fakta o tom, co se stalo, fotografii černovlasé ženy a obrázky tří dětí.

Palfrey si článek zběžně prohlédl a potom výstřížek vrátil. "Byl jste dnes na hřbitově?" zeptal se.

"Ano, stejně jako každý rok v posledních deseti letech. Dnes je výročí jejich smrti. Je zvláštní, že jsem o tom ve vlaku vyprávěl paní Drummondové. Ještě nikdy jsem o tom nikomu neřekl. Pověděl jsem jí také, že už tam nikdy nepojedu... A po necelé půlhodině byla surově konfrontována s faktem, že se jí přihodilo něco podobného."

Costain se obrátil k oknu a na chvíli nastalo ticho. Bylo úlevné slyšet klepání na dveře a vidět strážného, jak jim přináší kávu, sendviče, pivo a sýr.

"Byl bych rád, kdybychom se po jídle mohli podívat do vesnice. Aspoň tam, kde je to ještě bezpečné," řekl Palfrey.

"Vy to tam dobře znáte, takže nebudeme potřebovat průvodce." Podal mu jeden sendvič. "Doufám, že za námi nepojedou policejní auta a spolu s nimi novináři. Televize i novináři už tam ostatně byli. A kdoví, jestli tam ještě nejsou. To byl ostatně jeden z důvodů, proč jsme paní Drummondovou ukryli." Začal jíst, otevřel dvě láhve piva, ochutnal sýr. "Znamenitě, poslužte si."

Costain se dal do jídla.

Půl hodiny poté opustili postranním vchodem policejní stanici. Právě když chtěl Palfrey nastartovat auto, přispěchal Devine s dopisem v ruce.

"Zrovna to přišlo, pane," oznamoval.

"No vida. Podívám se na to později." Palfrey strčil dopis do kapsy a nastartoval. "Rád bych se dostal hodně vysoko, abychom si mohli prohlédnout celou vesnici," poznamenal.

"Tak pojedeme po Romseyské cestě," řekl Costain. "Sane leží pod úpatím Nového lesa."

"Souhlasím."

Po chvíli jízdy zabočil Palfrey ke krajnici a řekl: "Bude asi rozumnější, když budete řídit vy. Dostaneme se tam rychleji."

Vystoupil, Costain se posadil za volant a vyrazil, šťasten, že má co dělat. Od chvíle, kdy se setkal s Palfreyem, se jeho chování změnilo, byl teď mnohem klidnější. "Teď se podívám na ten dopis," řekl doktor a otevřel obálku. Byl to dvoustránkový, strojem psaný dokument. Po nějaké chvíli ho zase složil a strčil do kapsy.

"Je to ještě daleko?" zeptal se.

"Ještě nějakých deset kilometrů."

"To je pěkná samota, že?"

"Ano," řekl Costain. "Však mi to taky dalo práci, abych něco takového našel."

"A co jste hledal? Místo, kde byste se zaživa pohřbil?"

"Ano, to bude to pravé slovo," souhlasil Costain.

"Milý pane! S takovýmhle přístupem se nikam nedostanete!" zvolal Palfrey. "Nevíte, proč je ta vesnice tak izolovaná?"

"Celá patřila jedné jediné rodině, totiž Saneovým. Statek, každá kůlna i dům, každá farma a stáj, to všechno bylo jejich," odpověděl Costain.

"Ano, ano. Někteří průmysloví baroni si rádi kupují samoty."

"Jak víte, že lord Sane byl průmyslový baron?" zeptal se Costain, ale vzápětí se rozesmál. "To je ale pěkně hloupá otázka, co - Z5 přece musí vědět všechno."

"Snaží se o to," souhlasil Palfrey. "Musí. Sane byl jeden z prvních milionářů v časech průmyslové revoluce - uhlí, železnice, stavebnictví, lodě. Podílel se na celé řadě činností a z každé mu plynuly peníze."

"Ale všude, kde byl, odvedl dobrou práci," řekl Costain. "Víte, že každý dům v Sane je vlastně malý architektonický drahokam? Statek..." Odmíchl se a pak přidušeně dodal: "Co s tím teď bude? Znáte už rozsah škod?"

"První předběžné zprávy tvrdí, že vlastně žádné škody na majetku nevznikly," odpověděl Palfrey. "Z Fultonu tam poslali skupinu lidí vycvičených na práci v mimořádných podmínkách. Mají masky a ochranné obleky. Zatím našli jen mrtvá těla obětí."

Costain se otřásl, až málem ztratil kontrolu nad řízením.

"Promiňte," hlesl.

"Už máme první vzorky vzduchu," pokračoval Palfrey. "Byly testovány mnoha způsoby a je jasné, že jde o koncentrovaný kyslíčnický uhelnatý a siřičitý. Máme pro to jen jeden název, víte jaký?" Costain mlčel. "Smog," pronesl velmi zvolna Palfrey.

"Smog? To samé, co..." začal Costain.

"Přesně tak, to samé, co výfukové plyny z aut," dokončil Palfrey větu. A pak po delší odmlce řekl: "Víte něco o smogu?"

"Jen tolik, co každý lodní strojník," odvětil Costain. "Sloužil jsem totiž na parních i dieselových lodích. Ale smog jako takový jsem nikdy nezkoumal."

"To je zajímavé," pronesl Palfrey. Pak změnil předmět hovoru. "Máme to ještě daleko?"

"Necelý kilometr," odpověděl Costain. Vyjeli až na vrchol kopce, odkud bylo možné přehlédnout krajinu - lesy napravo, zvlněná pole na západě. Večer byl zázračně průzračný, stejně jako dnešní ráno. Blížili se k zatáčce, za níž se měla objevit vesnice a Costainovi se náhle nechtělo pokračovat dál. Ucítil však, že ho Palfrey pozoruje, a tak jen sevřel zuby.

"Vesnice je kousek odtud. Podívejte se." Skoro šeptal.

Costain zpomalil. Silnice se teď svažovala a před nimi se otevřel široký prostor kopcovité, lesnaté země a pásy polí. Uprostřed krajiny se táhlo údolí.

A tam, nad údolím, leželo cosi, co Costain v životě ještě neviděl: žlutošedavý příkrov kouře. Namísto domů, hospody, pošty, úzkých uliček a veselých zahrádek, nízkých živých plotů a ovocných stromů s dozrávajícími plody tam ležel žlutavý povlak, hustý a prostým okem neproniknutelný.

A nad žlutavým příkrovem, jakoby se vznášel nad mlhou, tyčil se saneský statek. Všude panovalo nehybné ticho. Žádný pohyb, jen bezvětrí ve větvích stromů.

Costain seděl, zíral před sebe a pouze mechanicky přeřadil na neutrální. Motor nechal běžet. Palfrey se předklonil a vypnul startér. Costain na sucho polkl.

"A - to tam jsou všichni?"

"Až na dva - všichni. A všichni jsou mrtví," dodal Palfrey.

"Ale..." začal Costain a odmlčel se. Byl popelavý v obličejí a z jeho rtů se vytratila barva. "Máte nějakou představu, jak..." šeptal.

"Ne. Ale téměř určitě to nemá nic společného s Fultonem."

"Jenže..." Costain se znovu odmlčel.

"Buď to byla náhoda," řekl Palfrey, "nebo úmysl."

"Tomu nerozumím."

"Jestliže to byla náhoda, pak muselo dojít k úniku plynu, který se tady někde v okolí ve velkém skladuje," vysvětloval věcně Palfrey. "Pokud to byl úmysl, pak musíme předpokládat, že šlo nejspíš o nějaký pokus."

"To je neuvěřitelné..." vydechl Costain.

"Ano. Problém je, že zatím nedokážeme zjistit důvod takového pokusu," řekl Palfrey. "Znal jste se s lidmi z vesnice dobře?"

"Svým způsobem dobře. S většinou z nich jsem se vídal denně. Takže..." Costain se znovu odmlčel, jako by mu šok z toho všeho nedovoľoval zakončit větu. "Nedovedu si představit nikoho kdo by to zavinil."

"Z vesničanů?" zeptal se Palfrey.

"Ano."

"Je pozoruhodné, že statek zůstal absolutně nedotčený," poznamenal Palfrey.

"Právě jsem na to myslel. Nevíte, jestli byl Storr nebo někdo z jeho lidí zraněn?"

"Ne. Právě oni nás zalarmovali," odvětil Palfrey.

"Aha."

"Všichni jsou teď ve Winchesteru," pokračoval Palfrey. "Odjeli, protože měli strach, že smog bude stoupat. Do domu se už také nejspíš nějaký smog dostal, ale určitě je ho tam méně než ve městě při dopravní špičce. Profesora Storra znáte?"

"Při rozvážce mléka jsem se s ním několikrát setkal," odpověděl Costain.

"A co ty ostatní?"

"Ani moc ne." Costain si vybavil Marion Kembleovou v okně. "Docela rád bych je býval poznal, ale pochybuji, že by o to nějak zvlášť stáli."

"Byli sami pro sebe, co?"

"Až moc," prohodil Costain. "Palfreyi..."

"Prosím"

"Chcete mi naznačit, že by snad o tom mohli něco vědět?"

"Nevím, jestli něco naznačuji, ale bylo by určitě poněkud zvláštní, kdybych se nad tím nepozastavil," řekl suše Palfrey.

"Costaine, nedívejte se tam pořád. Podívejte se na mě."

Žlutý příkrov Devina doslova přitahoval. Cítil, že je bledý a vyschlo mu v ústech. Viděl stoupat tu špinavou hmotu, která postupně zaplavovala údolní úbočí a dusila všechny život. Zdálo se mu, že vidí muže, ženy a děti lapající po vzduchu, že je vidí padat bez vědomí na zem. Zdálo se mu, že tohle všechno se také odráží v Palfreyových očích.

Palfrey však neprojevoval ani sebemenší známky slabosti či nejistoty.

"V dopise, který jsem dostal, se píše o vás," poznamenal Palfrey. "Zpráva zaznamenává veškerý váš dnešní pohyb, celý váš život až do smrti vaší rodiny. Popisuje mimo jiné i vaši námořnickou kariéru. Byl bych velice rád, kdybyste mi pomohl odhalit pravdu o tom, co se tu stalo. Bude to krajně nebezpečné. Bude to vyžadovat všechny váš čas a naprostou oddanost. Čírou náhodou jste však jediný, kdo je takové pomoci schopen. Jste jediný, kdo zná profesora s celou tou jeho domácností, kdo něco ví o smogu a kdo má navíc na vyřešení případu důvodný a pochopitelný zájem." Palfrey se odmlčel a z Costaina jako by najednou spadly všechny starosti. Byl rád, že může pomáhat a že má na nějakou dobu důvod zůstat naživu.

Pocítil neodolatelnou potřebu říct Palfreyovi okamžitě ano; ale instinktivní opatrnost mu v tom zabránila. Konečně se zeptal: "Jak dlouho mi dáte na rozmyšlenou?"

"Rozhodně ne víc než dvanáct hodin," řekl Palfrey, jako kdyby takovou otázku předvídal. "Nebylo by totiž vhodné, a navíc by to ještě vzbudilo podezření, kdybyste Storra, Kembleovou a další dva členy profesorovy domácnosti hned ráno nenavštívil. Teď je devět večer."

"Můžeme si o tom ještě ráno promluvit?" zeptal se Costain.

"Sejdeme se u snídaně," odpověděl Palfrey a Costain měl znovu pocit, že i tuhle odpověď měl už dávno připravenou.

"A teď si ode mne nechte poradit. Vemte si tenhle prášek." Palfrey vysypal z krabičky pilulku a podal mu ji. "To je na spaní. Potřebujete se vyspat."

5. kapitola Odpověď

Costain spal tvrdě, klidně, ani jednou se neprobudil. Probral se krátce po osmé, lehce ho pobolívala hlava. Obrátil se v posteli a spatřil šálek na čaj a kouřící konvici. Posadil se, nalil si čaj, napil se a rozhlédl se kolem sebe. Pokoj, jehož si v noci skoro ani nevšiml, byl malý a příjemně zařízený. Za oknem kvetly květiny. Jeho šaty byly pečlivě uloženy na ramínku. Jestliže to udělal on sám, pak si to vůbec nepamatoval.

Pozvolna se rozpomínal na to, co včera viděl a slyšel. Hrůzu už necítil. Měl jen pocit těžké deprese. Přešel do přilehlé koupelny, kde našel holicí strojek, nové žiletky, mýdlo i zubní kartáček; někdo se o něj v noci dobře postaral.

Bylo za deset minut devět, zrovna přemýšlel, zda má jít dolů, když zazvonil telefon.

"Costain."

"Jste vzhůru?" zeptal se Palfrey.

"Ano. Právě jsem se chystal jít za vámi."

"Výborně. Sejděte dolů, za pět minut jsem tam."

"Dobře." Costain zavěsil, podíval se na sebe do zrcadla, utáhl si vázanku a vyšel na chodbu. Kdesi hrálo rádio a bylo slyšet ženský smích. Nebyl tu sám. Sešel po úzkém schodišti a ocitl se v místnosti, kde stál stůl prostřený pro dvě osoby a bublající kávovar. U okna vedoucího na trávník a záhon květin v zářivých letních barvách leželo několik ranních novin poskládaných tak, aby bylo dobře vidět na titulky.

Četl:

Tajemný plyn vyhladil vesnici, psaly The Times.

Horor v Hampshiru, hlásal Telegraph.

Plyn vylidnil vesnici, volal Expres.

Tragédie stála vesnici 98 obětí, oznamoval Mail.

Záhada vesnice mrtvých, uváděl Guardian.

Zamoření?, ptal se Mirror.

Costain si přečetl jen začátky jednotlivých článků. Jenom Mirror věnoval události celou první stránku a dával vše do souvislostí s Fultonem.

"Víme, že již několik let je smrt způsobovaná mikroby a jedovatými plyny předmětem pokusů laboratoří ve Fultonu. A právě nyní byla jedna z nejkrásnějších anglických vesnic, ležící jen několik kilometrů od Fultonu; od těchto laboratoří se smrti, doslova vyvražděna. Je zcela zbytečné, aby nám vláda vyprávěla o jakési souhře okolností. S Británií a britským lidem se nesmí hazardovat! Zničen musí být Fulton a nikoli nádherná Británie."

Odložil noviny a zaslechl, jak se otevírají domovní dveře. Za několik okamžiků vstoupil Palfrey.

Byl oblečen stejně jako předešlého večera, jen kalhoty a sako měl pomačkané, jako by v nich spal. Byl však čerstvě oholený a vypadal čile.

"Kávu?" otázal se Palfrey a stlačil tlačítko zvonku. "Necháme si přinést snídani. Jak jste se vyspal?"

"Děkuji, výborně."

"To jsem rád. A jak jste se rozhodl?"

"Mám jednu otázku," řekl Costain.

"Poslouchám."

"Proč si myslíte, že jsem jediný, kdo se může spřátelit se Storrovou domácností?"

"Víte snad o někom jiném?" zeptal se Palfrey. Do pokoje vstoupila dívka s podnosem, na němž byly párky, slanina, vejce, máslo a marmeláda. Položila jídlo na stůl a odešla.

"Grace Drummondová," navrhl Costain.

"Co vás vede k přesvědčení, že by nám v tomhle stavu mohla být nápomocná?" zeptal se Palfrey. "Skutečně si myslíte, že by byla schopna všechno pochopit, anebo o tom alespoň klidně přemýšlet?" Palfrey odložil prázdný talířek.

"Pomozte nám vy," naléhal.

"Dobře," zabručel Costain, "byla to hloupá otázka. Opravdu chcete, abych vám pomohl?"

"Neměl bych snad chtít?" zeptal se Palfrey.

"Nejsem si jistý, že tomu všemu dostatečně rozumím..."

Palfrey se pousmál. "Teď možná ještě ne," připustil. "Ale to není podstatné. Vaším posláním bude prozkoumat i ty nejmenší detaily a podat o tom zprávu. Dostanete přesné instrukce. Nesmíte nikdy klást žádné otázky, jenom ty, které přirozeně vyplynou z konverzace. Nebudete po ničem pátrat, pokud to ovšem nebude v souvislosti se specifickými instrukcemi, které dostanete od nás. Instrukce však dostanete, až budeme mít naprostou jistotu, že nám můžete pomoci."

"Co by mi v tom mohlo bránit?" otázal se Costain.

"Kdyby se profesor například rozhodl opustit statek," odpověděl Palfrey. "Když zůstane, pak to bude svědčit o tom, že k tomu má dobré důvody."

"Chápu," pronesl zamyšleně Costain. Vyhledka na to, že zase bude užitečný, ho lákala stále víc a víc. "Viděl jste dnes paní Drummondovou?" zeptal se, trochu zahanben tím, že na ni tak dlouho nemyslel.

"Je pořád pod těžkými sedativy," odpověděl Palfrey. "Kdyby to vypadalo, že byste ji mohl být nějak užitečný, nebudu ztrácet čas a oznámím vám to."

"Díky." Costain věděl, že se s tou odpovědí musí spokojit. Neměl chuť na jídlo, zato Palfrey jedl neustále, i když spíš z hladu než s chutí. "Všiml jsem si, že Mirror obviňuje Fulton a že další noviny naznačují, že k úniku došlo v nějakém výzkumném ústavu blízko odsud," poznamenal Costain.

"Bylo by zajímavé slyšet, koho bude obviňovat profesor Storr," řekl Palfrey. "Měl by se právě teď vracet na statek. V půl jedenácté bych se s ním chtěl sejít." A pak, jako by předvídal zřejmou otázku, pokračoval: "Požádal jsem ho, abych mohl vyslechnout celou jeho domácnost. To by vás mohlo zajímat. Řekl jsem mu, že přijedeme společně."

"Takže se o Storrovu nepřestáváte zajímat," poznamenal Costain.

"To by mohl udělat jenom hlupák," odpověděl Palfrey. "Až se sejdeme, snažte se chovat jako obvykle. Dělejte však, jako kdybychom se dnes ráno viděli poprvé."

"Nezlobte se," řekl po delší odmlce Costain, "ale nejsem si jistý, že to dokážu."

"Milý příteli," pronesl mírně Palfrey. "To je jediná možnost. Když to svedete, pomůžete nám. Když ne, pak jste nám k ničemu. Čím dřív na to přijdeme, tím líp, nemyslíte?"

Costain přikývl. Deset minut po desáté vyrazili.

Před půl jedenáctou přijeli na místo, odkud bylo vidět na vesnici. Costain spatřil několik střech, kostelní věž, prastarý strom na zahradě fary. Na silnici vedoucí do vesnice stály zátarasy - všude hlídkovali policisté a vojáci. Parkovalo tam také několik sanitek.

"Odvážíjí mrtvé," vydechl Costain a znovu se v něm probudila úzkost. "Co s nimi budou dělat - pohřbí je do společného hrobu?"

"Nejspíš," pokrčil rameny Palfrey.

Costain se zhluboka nadechl a řekl: "Jestliže pomohu k tomu, aby se našel viník, pak minulých deset let mého života mělo smysl." Podíval se dolů do vesnice a zahlédl velký automobil, který se právě zastavil u jednoho zátarasu.

"To je Storrův rolls-royce," dodal. "Měli bychom si pospíšet."

Dojeli ke statku a Costain si uvědomil, že hledí do okna, v němž ještě včera ráno stála Marion Kembleová. Včera ráno! Zdálo se mu, že od té chvíle už uběhly celé věky. Okno teď bylo zavřené; zavřená byla také všechna ostatní okna. Bylo tu všude cítit kouř. Vystoupili z vozu a zamířili k hlavnímu vchodu, v němž se objevil starší muž, kterému muselo táhnout na sedmdesátku. Byl téměř bělovlasý a měl vrásčité, zasmušilé tváře. Costain o něm věděl jen to, že se jmenuje Arthur Harrison.

"Dobrý den, pane Harrisone," zvolal Palfrey.

"Pojďte dál," řekl Harrison. "Profesor hned přijde. Zrovna jsme přijeli. Dobrý den, pane Costaine." Lehce se uklonil. Z jeho chování i řeči číselo zdvořilost. "Půjdeme do studovny."

Costain ještě nikdy nebyl uvnitř domu, a tak ho velmi příjemně překvapila nádherná prostorná hala, na jejímž konci bylo točité schodiště potažené světlešedým kobercem. Stačil ještě pohledem přelétnout obrazy krajin a portréty, ale pak už je Harrison odváděl do místnosti, z jejíhož okna bylo vidět na příjezdovou cestu. Pokoj měl vysoký strop a zeď s obrovským krbem byla pokryta policiemi na knihy. Stál tu široký stůl se čtyřmi koženými křesly. Všechno to však vzbuzovalo nejasný pocit nezabydlenosti.

"Posaďte se," řekl Harrison. "Oznámím profesorovi, že ho očekáváte."

"Pane Harrisone," oslovil ho Palfrey.

"Prosím?"

"Jaké postavení zde zastáváte?"

"Jsem důvěrníkem profesora Storra," odpověděl s chladnou zdvořilostí Harrison. "Budete-li si přát další informace, pak jistě pochopíte, že je nejdříve budu muset konzultovat s profesorem."

"Pane Harrisone," pronesl důrazně Palfrey. "Nejsem si vůbec jist, zda jste pochopil vážnost této chvíle. Vzhledem ke katastrofě teď musí jít všechna důvěrnost stranou."

"Opravdu, pane?" poznamenal snad ještě chladněji Harrison a beze slova odešel.

Costain s překvapením zpozoroval, jak se s Harrisonovým odchodem změnil tvrdý výraz Palfreyovy tváře v úsměv.

"Tady se snad vůbec nic nestalo," poznamenal. "Zajímalo by mě, jak dlouho ten chlapík u profesora pracuje."

V tu chvíli vešel do místnosti Storr a Costain užasl na jeho urozenou eleganci. I on se usmíval.

"Už více než dvacet let," prohlásil. "A ujišťuji vás, že jeho oddanost je bezvýhradná. I kdyby měl důvod domnívat se, že jsem přímo zodpovědný za to, co se tu včera přihodilo, v žádném případě by vám to neřekl."

Storr pohlížel na Palfreye téměř vyzývavě, třebaže s pobaveným výrazem.

"A jste za to snad zodpovědný?" zeptal se Palfrey s neomaleností, která Costaina udivila. Profesor Storr znehybněl.

Zatímco oba muži otevírali hru, Costain pozoroval scénu. Harrison nyní stál za pojízdným křeslem, v němž seděl nejmladší člen domácnosti, Filip Montefiore. Vedle něho stály Marion a Griselda Kembleyovy. Griselda byla vyšší, s tváří připomínající orla, Marion měla - jak dobře věděl - plná nadra, živé modré oči v příjemné, i když nenápadně krásné tváři. Obě napjatě hleděly na Palfreye. Costaina však náhle zaujal výraz mladíkovy tváře. Zíral na Palfreye a z jeho očí číselá nezastíraná nenávist.

Napětí pohnutí opadlo a Storr klidně pronesl: "Kdybych si nebyl vědom tlaku, pod nímž pracujete, vaše otázka by se mě velice dotkla. Nikoli, ani vzdáleně nejsem odpovědný za to, k čemu zde došlo."

"Za všechno může zatracené fultonské svinstvo!" vyhrkl mladík.

"K tomu se dostaneme později, Filipe," přerušil ho Storr a pohlédl na Costaina, jenž cítil, že mu Palfrey ponechává volnou ruku. "Dobrý den, pane Costaine. Potkáváme se jen zřídka, že? Mého synovce Filipa Montefiora a mé sekretářky Marion a Griseldu Kembleyovy znáte?" Nastalo pokyvování hlavou a zdvořilé úsměvy, jen Marion byla o poznání srdečnější a přívětivější. "Pana Harrisona znáte určitě."

"Několikrát jsme se potkali..." váhavě souhlasil Costain.

"Obávám se, že je to málo," řekl Storr. "Byli jsme vždy velice zaneprázdněni a já nyní nahližím, že jsme se měli daleko více účastnit života vesnice. Zrovna před pár dny jsme si říkali, že bychom k nám měli občas pozvat pár lidí..." Zdálo se, že je uvolněný a klidný. "Avšak po tomhle neštěstí..." rozhodil ruce. "Co teď budete dělat, pane Costaine?"

"Neměl jsem zatím čas na to pomyslet," odpověděl Costain. "Bude to záležet na tom, zda bude možné zprovoznit můj dům." Pohlédl na Palfreye. "A také na tom, podaří-li se vrátit vesnici život."

"To se nepodaří. Určitě ne. Byla totiž vyvražděna!" Filipův hlas byl ostrý, řezavý. Obrátil se na Palfreye. "Namísto toho, abyste nás obtěžoval, měl jste už dávno být ve Whitehallu a usvědčit ty vrahouny..."

"Filipe, prosím," zasáhl Storr.

"Mlčel jsem už zatraceně dlouho! Jakoby nestačilo to, co se stalo! Ale to sem ještě musí dorazit Palfrey a urážet vás jakým právem? Vždyť v celém Whitehallu nenajdete člověka, který by byl hoden ležet vám boty! Vraťte se Palfreyi! Vraťte život... Ano je to ten pravý výraz!" otočil se teď ke Costainovi, oči mu svítily a rty se jen ztěžka pohybovaly.

"Celá tahle zatracená zem potřebuje vrátit život!"

"Filipe, nemyslí, že zrovna teď je vhodná příležitost na tvé jízlivé výpady," řekl Storr. "Doktore Palfreyi, požádal jste mě o schůzku. Potěšilo by mě, kdybych vám dokázal být něco platný. Nemám však příliš času."

"Ach," povzdychl si téměř neslyšně Palfrey. Pohrával si s pramínkem vlasů a vypadal velmi nepřítomně. "Nikdo z nás nemá času nazbyt a nesmíme ho proto promarnovat." Přestal si hrát s vlasy a pokračoval. "S paní Drummondovou, která je prozatím upoutána na lůžko, vás přežilo pouze šest. A pouze vy nám můžete poskytnout důležité informace. Britská vláda mě pověřila vyšetřováním..."

"Proč vládě neřeknete, ať raději zavře Fulton?" skočil mu prudce do řeči Filip. "Místo otravování..."

Palfrey ho nesmlouvavě přerušil.

"Pane Montefiore, namísto toho, abych si vás jednoho po druhém nechal předvést na policejní stanici, rozhodl jsem se, že si s vámi se všemi pohovořím tady u vás. Ale to pouze za předpokladu, že budu jednat s dospělými lidmi."

Filip naprázdno polkl. Na Storrových rtech se objevil lehký úsměv.

"Rád bych vám, pokud jste takhle pohromadě, položil pár otázek," pokračoval Palfrey. "Potom si vyhradím několik minut pro každého z vás jednotlivě. Mám k tomu velice prostý důvod: kdokoli z vás totiž může říct něco, co by v ostatních mohlo vyvolat nějakou vzpomínku." Na chvilku se odmlčel a pak celou společnost vyzval: "Buďte tak laskavi a posadte se."

Storr s Harrisonem rozestavěli křesla. Costain se ocitl mezi Marion a Griseldou. Storr seděl naproti Palfreyovi a Filipovi, jehož tvář byla poznamenána neskrývanou záští.

"Viděl už někdy někdo z vás ve vesnici tu žlutou mlhu?" zeptal se Palfrey.

"Nevzpomínám si," odpověděl Storr.

"Na podzim tu často bývají mlhy. A někdy se objeví i v létě po ránu," poznamenala Marion.

"Asi byste měli vědět," řekla Griselda, "že moje sestra věří v blahodárné účinky ranního dechového cvičení v otevřeném okně. Ať prší, nebo je pěkně, v zimě i horku."

"Mlhy tu bývají někdy pořádně husté," pokračovala Marion. "Ale že by byly žluté? Ne, to si nevzpomínám..." opřela se a přivřela oči, jako by si něco vybavovala. "Občas bývá velice hustá mlha - jenže šedá a neprůhledná, doktore Palfreyi. "Navíc nevstávám každé ráno s úsvitem. Ale po noci, kdy špatně spím, vstávám ještě dřív, než vyjde slunce."

"Z mého pokoje není na vesnici vidět," řekl Storr. "Z tvého pokoje ano, Filipe."

"Nikdy jsem si ničeho žlutého nevšiml," odpověděl mrzutě Filip.

"Pane Costaine," promluvil znovu Palfrey, "vy vstáváte každý den za úsvitu, že?"

"Abych řekl pravdu..." začal Costain.

"Počkejte, jednou nebo dvakrát to bylo žluté!" skočila mu do řeči Marion. "Ne sice tak husté jako včera, ale nažloutlé to bylo určitě."

"Chtěl jsem právě říct, že někdy ráno tu bývá nažloutlý opar," dodal Costain.

"Ale!" vykřikl Palfrey. "Můžete mi říct, kdy jste něco takového viděl?"

"Vzpomínám si na jedno zimní ráno, právě napadl první sníh, klouzalo to. A Joe Taylor se vyboural na motorce. Jel moc rychle a..."

Zmlkl, protože si právě uvědomil, že Joe Taylor i jeho syn jsou mrtvi; oba zemřeli včera spolu s ostatními...

"Vzpomínám si na to," doplnila ho Marion klidně. "Bylo to skutečně žluté."

"Vzpomínáte si také, že byste něco cítila?"

Neodpověděla, zato Costain vzrušeně vyhrkl: Ano! Strašně to páchlo!"

"Výmysly," mumlal Filip.

"Ta motorka skončila v plotě, ale motor běžel dál," pokračoval Costain. "Přesně si na to vzpomínám. Viděl jsem tu nehodu..."

"Slyšela jsem motor," navázala Marion. "Nechápala jsem, co se děje, ale Taylor mi to pak vyprávěl. A také jsem cítila něco jako výfukové plyny."

"Z takové dálky?" zeptala se nedůvěřivě Griselda.

"Ano, z takové dálky. Ale mě to nepřekvapilo," pokračovala Marion. Měla příjemný hlas, nebylo v něm nic ze strojeného přízvuku její sestry. "Když z vesnice vane vítr, často cítím..."

"Znám to," dodal Costain. "Schválně..." zarazil se. Bylo zřejmé, že jeho i Marion napadlo to samé: už nikdy nebudou mít možnost to znovu prožít. Už nikdy.

"Vůně z ovocného sadu bývá také občas velmi silná. Hlavně večer," řekl Storr. "A přitom je sad odtud skoro kilometr daleko. Všechno závisí na směru větru."

"Před pár týdny," pronesla Marion pomalu, "bylo taky jedno takové žluté ráno. Živě si na to vzpomínám. V noci se změnil vítr a já musela zavřít okno. Ten kouř mě skoro porazil."

"Snad jsi nevynechala svůj ranní doušek?" zeptala se Griselda.

"Ne. Šla jsem do profesora pokoje, byl tenkrát zrovna v Londýně."

"Můj pokoj má okna na jih," vysvětloval Storr.

"Z jihu nebylo cítit nic?" zeptal se Palfrey.

"Ne, ne!" vykřikla Marion, celá vzrušená námahou vybavit si všechno. "Nic jsem už necítila. Ale ten den, kdy jsem slyšela motorku, tak ano! Ta motorka jela na severní straně, vítr však váł z druhé strany, takže pach, který jsem cítila, nemohl být její výfukový plyn! Víte, že jsem si to tehdy neuvědomila?"

Podívala se vítězně do Palfreyových očí.

"Opravdu vám velice děkuji," řekl Palfrey. "Znamená to tedy, že zápach kyslíčnicku uhelnatého přicházel z vesnice."

"Podívejte se, rozhodně nejsem zatvrzelý jen proto, abych byl zatvrzelý," zapojil se do hovoru Filip. "Chápu také, že vzpomínka může vyvolat vzpomínku, ale je možné, že zápach, který cítila Marion, nemusel být zrovna kyslíčnick uhelnatý..."

"Kyslíčnick uhelnatý je bez zápachu," poznamenal Harrison. Bylo to poprvé, co promluvil. "Typický zápach kouře vzniká kombinací uhlovodíků, kyslíčnicků dusíku a kyslíčnicků síry."

"Máš pravdu," vykřikl Filip. "Palfreyi, něco tak elementárního byste měl vědět!"

Costain byl přesvědčen, že tohle musí Palfreye popudit. Storr vypadal ustaraně a Marion vykřikla: "Zmlkni, Filipe!"

Avšak Palfrey se jen usmál a řekl: "To bych tedy měl, to máte pravdu. Jenomže účelem tohoto rozhovoru je zjistit všechno, co víte vy, pane Montefiore. Tuhle práci už dělám dlouho," pokračoval, "a vždycky mě znovu překvapí, kolik si toho člověk pamatuje, aniž by si to uvědomoval. Stačí málo a vzpomene si. Teď jsme si například až do nejmenších podrobností vybavili příběh, který se odehrál jednoho zimního rána a na který už většina z vás dávno zapomněla."

"Bylo to v pátek třetího února," oznámil náhle Costain.

"Jste si tím jist?"

"Ano," pospíšila si Marion. "Stalo se to den před Filipovým návratem z nemocnice. To odpoledne jsem odjela do Londýna a společně jsme se vrátili až druhý den."

"Bál jsem se, že nedojedeme; silnice byly hrozné," řekl Filip. "Vzpomínám si, jak jsi mi vyprávěla tu příhodu s Joe Taylorem, Marion."

"Znal jste ho?" zeptal se Palfrey.

"Měl jsem nějaké problémy se svým elektrickým vozíkem," vysvětlil Filip, "a on mi ho opravil."

"Jak to, že si pamatujete to datum?" zeptal se Palfrey Costaina.

"Ten den se mi porouchala automatická dojička a já jsem měl strach, že ji přes víkend nedám dohromady. Vzpomínám si teď, že..." Costain se odmlčel. "Že mě překvapilo, jak silně to bylo ve vesnici cítit. Když jsem se vrátil zpátky, muselo být kolem jedenácté dopoledne. U mě doma byl úplně čistý vzduch."

"Víte to jistě?" zeptal se naléhavě Palfrey.

"Naprosto."

"Takže teď víme, že toho dne měla mlha nad vesnicí žlutavý nádech," pronesl klidně profesor Storr. "A že musely existovat dva zdroje zápachu; z jednoho unikl plyn podobný výfukovým plynům z auta nebo motorky a druhý přicházel odkudsi z jižního konce vesnice. Nabízí se tu očividně jedno velmi pravděpodobné místo úniku."

Všichni se na něho podívali.

"Jaké?" zeptal se Palfrey.

"Dům Geoffreye Drummonda," odpověděl profesor. "Drummond nikdy nedůvěřoval místnímu transformátoru, protože ten čas od času vypovídá poslušnost. Pořídil si proto pro vlastní potřebu malý naftový generátor. Pokaždé, když jsem šel kolem jeho domu, cítil jsem výfukový plyn."

"Už jste byl v Drummondově domě?" zajímal se Filip.

"Ne," odpověděl Palfrey, "ale na všechno dojde. To mě však vede k jedné podstatné otázce pane profesore. Hodláte zůstat, nebo odjedete?"

"Myslím, že zůstanu," odpověděl trochu nejistě Storr. "Proč se ptáte?"

"Protože si potřebuji zevrubně prohlédnout statek i jeho okolí," odpověděl Palfrey. "Kdybyste odjel, bylo by to trochu komplikované, ale když je to takhle, jsem rád. Čím dřív si statek prohlédnu, tím líp." Zadíval se na Storra. Filip rozezleně vybuchl.

"To už přestává všechno! Neříkáte nám vlastně nic jiného, než že nás podezíráte! Proč?"

"Nebud' trapný," přerušil ho prudce Storr. "Je jasné, že jsme podezřelí a je stejně jasné, že oni jsou tu od toho, aby pátrali. Čím dřív bude mít doktor Palfrey jistotu, tím líp pro nás. Kolik času na to budete potřebovat?"

"Asi tak den," odhadoval Palfrey.

"Za jak dlouho s tím začnete?"

"Za hodinku," odpověděl Palfrey. "Před setměním bychom měli být hotovi. Ve vesnici pracuje skupina techniků zvláštní služby, hned pro ně pošlu."

"Dejte se do toho," přikývl Storr. "Budete-li nás k něčemu potřebovat, jsme vám k dispozici."

"A pak vypadněte!" vybuchl Filip. Nastala dlouhá pomlka, Palfrey se zadíval na mladíka a pak chladně pronesl: "Pane Montefiore, patrně si neuvědomujete, že jste to právě vy, kdo vzbuzuje největší podezření."

Filip nereagoval. Palfrey se vydal ke dveřím, sledován Costainem a Storrem. Společně vyšli před dům. Palfrey zůstal nehybně stát a zadíval se dolů.

Střechy domů a kostelní věž zmizely v husté žlutavé mlze. Bylo to však ještě horší, zdálo se, že ta nažloutlá hmota stoupá vyš a vyš a začíná pohlcovat vrata statku.

7. kapitola Objev

"Můj bože!" vykřikla Marion. "Podívejte se!"

"Musíme okamžitě pryč," zachraptěla s úzkostí v hlase Griselda. "Stephene, nemůžeš po nás chtít, abychom tu zůstali."

"Okamžitě se všichni vraťte zpátky!" nařídil Palfrey. "Costaine, můžete dozadu přistavit auto? Profesore, mohl byste..."

Nedořekl, protože z mlhy vystoupily nejasné mužské postavy v plynových maskách. Jakmile muži přišli blíž, první z nich si strhl masku a zavolal:

"Doktore Palfreyi! Všichni odsud musíte okamžitě odejít!"

"Rozumím," odpověděl Palfrey. "Víte, odkud to vychází?"

"Je to někde blízko vrat," odpověděl muž. "Proboha!"

Muž zakopl o kámen a zavrával. Zpod kamene okamžitě vytryskl proud smogu. Costain stojící nedaleko od vozu spatřil slabý smogový pramínek vyvěrající těsně vedle auta. Nadechl se a rozkašlal se. Costain obešel vůz, Marion Kembleovou, která šla s ním, strčil dovnitř a sám se posadil k volant. Všude kolem nich houstly chomáče smogu. Na zadní sedadlo se schoulila Griselda. Costain nastartoval.

Rozhlédl se ještě kolem a spatřil Palfreye s maskou na obličeji. Ze smogu se vynořovali další muži v maskách, ale nejhorší bylo, že spirály smogu teď už vzlínaly odevšad a začaly se spojovat v kouřovou clonu, která se nezadržitelně přibližovala k domu.

Palfrey zvedl ruku a zamával. Costain přidal plyn a s úlevou zpozoroval, že před nimi je ještě místo, které není zasaženo kouřem. "Není mi jasné, jestli je ten muž šílenec, nebo génius," poznamenala Griselda.

"Nevím, jestli ho mám nenávidět, nebo obdivovat," řekla Marion. "Znáte ho dobře, pane Costaine?"

"Myslíte Palfreye?" zeptal se Costain. "Do včerejška jsem ho nikdy neviděl. Ale leccos jsem o něm slyšel, to ano."

"Co si o něm myslíte?" zeptala se Griselda.

Costain si dal s odpovědí na čas, protože si uvědomil, že má-li na tyhle dva členy Storrový domácnosti udělat ten správný dojem, má k tomu teď jedinečnou příležitost. Vyjel od postranního vchodu a odbočil na úzkou cestu, která stoupala prudce vzhůru.

"Když o tom tak přemýšlím," řekl konečně, "pak musím říct, že mě ten člověk děsí. Stejně jako ten smog."

"Čím?" vyzvídala Marion.

"Svou neústupností. A také tím, že nestrpí, aby mu cokoli stálo v cestě," odpověděl Costain.

"Řekla bych, že naprosto přesně chápu, co máte na mysli," zašeptala Griselda.

Palfrey měl v té chvíli docela jiné starosti.

Ačkoli jeho maska byla dostatečně účinná, dobře věděl, že na statku dlouho zůstat nemůže. Zornice masky zvolna temněly znečištěným vzduchem. Necelých sto metrů před ním už začínala hradba hustého smogu.

Kolem se pohybovalo na půl tuctu mužů, kteří v rukou drželi cosi, co připomínalo detektory min. Zastavovali se u každé šterbiny v zemi, z níž stoupal smog. Měřili jeho hustotu a odebírali vzorky, které budou později analyzovány ve Fultonských laboratořích. Blízkost Fultonu si Palfrey dobře uvědomoval. Ale stejně tak si uvědomoval možnost, že jedovatý plyn nemusí nutně pocházet odtamtud. Kladl si otázku, proč smog vyvěrá ze země.

Vydal se směrem k vesnici. Protože v ní strávil předešlou noc, dobře ji znal. Věděl, že vzpomínka na ponurou hrůzu, kterou v něm vyvolala ta vesnice mrtvých, ho už nikdy neopustí.

Kolik asi zatím stihli odvézt obětí?

Připojil se k němu muž, který ho před několika chvílemi přišel varovat. Ukázal rukou dolů. Ze šterkové silnice už smog nevystupoval.

Palfrey i jeho společník vstoupili do Drummondova domu.

Doktor přemýšlel o tom, jak se asi daří Grace Drummondové. Pak spatřil dva vojáky, kteří v ochranných oblecích a

maskách vzbuzovali poněkud groteskní dojem. Odhrnul plátěnou oponu a ocitl se v malém nezamořeném pokoji, kde stáli dva muži s dekontaminátory. Jeden z nich Palfreye očistil a doktor vstoupil do další místnosti. Byl to příjemný obývací pokoj. Jeho okna však byla potažena černými protiplynovými závěsy. V popelníku vedle křesla leželo několik nedopalků a na nízkém stolku stála láhev whisky, sodovka a dvě sklenice.

Palfrey i jeho společník si stáhli masky.

"Bylo by dobré, tedy v případě, že tu hodláte zůstat déle, kdybyste si pořídil lepší masku, pane." Poručík Hill vypadal o mnoho mladší než Palfrey, byl hladce vyholen a upravený.

"To skutečně udělám," přikývl Palfrey.

"Jak to vůbec začalo?"

"Vlastně ani nevím. Byl jsem tady, když jsem dostal zprávu, že tu znovu vzrostla koncentrace. Okamžitě jsem vás varoval."

"Dobře jste udělal, řekl Palfrey. Víte, jaká je koncentrace na druhém konci vesnice?"

"Mnohem větší než předtím. Půjdete teď do operačních místností, nebo si nejdřív dáte kávu?"

"Ne, děkuji, půjdu dál," usmál se Palfrey.

Operační místnost byla ve skutečnosti jídelna s dlouhým stolem a židlemi. Na zdi svítily dvě silné lampy. Policista sedící pod nimi se postavil do pozoru, aby Palfreye s Hillem uvítal.

Poručík uchopil ukazovátka a ukázal na orientační mapu vesnice visící na zdi. Byla pokryta červenými značkami, malými křížky, které se vyskytovaly často dva, tři i čtyři v jednom shluku.

"Tady byla nalezena těla obětí," vysvětlil Palfreyovi.

Palfrey přikývl: "Co znamenají ty zelené značky?"

"Označují místa silnější koncentrace smogu," řekl Hill. "Dostal jste po mém odchodu nějaké další zprávy, seržante?"

"Celkem sedmadvacet, pane. Podívejte se na ty nové značky mezi severním cípem vesnice a statkem."

Celá oblast byla na mapě označena zeleně. Zpočátku se jednalo jen o úzký pruh poblíž vesnice, ale dál už zelené body statek doslova obkličily.

"Co z toho vyplývá?" zeptal se Hill.

"Těch zpráv bylo tolik, že si zatím nemůžeme udělat přesnou představu."

"Chápu."

"Všechno se to soustřeďuje do oblasti, kterou jsme právě prošli," poznamenal Hill. "Zdroj jste objevili?"

"Ne, pane. Je ale zřejmé, že to vyvěrá odněkud z podzemí."

"Seržante, potřebuji důkazy, ne dohady."

"Ano, pane."

"Jak probíhá průzkum?"

"Modré značky označují místa, kde provádíme výkopy, protože se domníváme, že tam někde je zdroj úniku."

"Kde je nejbližší výkop?" zeptal se Palfrey.

"Asi padesát metrů od zóny bezpečí, pane."

"Myslíte tím zahradu tohoto domu?"

"Ano. Přesně tam v té kůlně na konci zahrady."

"Není tam náhodou naftový generátor?"

"Je, pane."

"Budeme potřebovat náhradní zdroj světla, protože ten generátor musíme rozmontovat," řekl Palfrey Hillovi.

"Pošlu tam pár techniků. Seržante, postarejte se o to."

Seržant přešel k polnímu telefonu a vytočil číslo.

"Rád bych ten výkop viděl," poznamenal Palfrey. "Seženu tady někde nějakou lepší masku?"

"I s ochranným oblekem," odpověděl Hill.

Palfrey se zeptal: "Jsou nějaké další oběti na životech?"

"Jen zvířata, pane - ztráty na lidských životech nejsou hlášeny. Celý postižený prostor je ohrazen elektrickým drátem"

"Pokusil se někdo dostat dovnitř nebo ven?"

"Ne, pane."

"Víme, kolik bylo zatím odvezeno obětí?"

"Jedenapadesát. Operace ještě ale neskončila."

Palfrey přikývl a spolu s Hillem pak opustili místnost. U dveří dostal masku a oblek, oblékl se a vyšel ven. U zadních dveří se na chvíli zastavil, aby obhlédl situaci.

Zahrada se zvedala do mírného svahu, stála v ní dětská houpacíka, kolem níž se povalovalo několik barevných hraček. Pak už začínaly záhony s vadnoucí zeleninou. Na samém konci zahrady se nacházela kůlna, která však připomínala spíš letní chatu. Vedle kůlny se míhaly stíny mužů v ochranných oblecích.

Zlověstné bylo, že z výkopu, na kterém pracovali, vyvěral smog. Zpočátku se držel při zemi. Každou vteřinu však stoupal výš a výš a po chvíli už dosahoval úrovně pasu.

"Vypadá to, jako by narazili na zdroj," poznamenal Hill. Palfrey přikývl. Za chvíli vstoupili do kůlny. Uprostřed jámy, nejméně metr hluboké, pracovali dva muži. Vedle nich stál velký kontejner, podobný propan-butanové bombě. Z kontejneru vedly hadice se záklopkami a uzávěry.

"Je to jasné, jsme u zdroje," pronesl poručík Hill a bylo na něm vidět, že jen stěží dokáže potlačit vzrušení. Palfrey znovu přikývl a před očima se mu mihl obraz Grace Drummondové.

8. kapitola

Zdroj

Palfrey pozoroval práci průzkumného týmu. Z kontejneru vedly ještě další hadice, které se plazily po zemi a mizely v otvorech, které byly vyvrtány v zemi. Bylo zřejmé, že hadice vedou do domu na statku. Nebylo pochyb o tom, že způsob šíření kyslíčnicku uhelnatého byl odhalen.

"Pořád nechápu, jak to dokáže probublat na povrch," vrtěl hlavou Hill.

"Děrami po červech, krtcích nebo králících, pane," vysvětloval seržant průzkumného týmu. "To byste se divil, kolik živočichů žije v podzemí. Plyn se vypouští záklopkami na hadicích..." seržant ukázal na hadici, která připomínala obyčejnou zahradní hadici. "Pumpa, kterou vidíte támhle vzadu, dokáže vyvinout dostatečný tlak. Jakmile se plyn uvolní, najde si okamžitě cestu štěrbinami, otvory a puklinami v zemi. Je to opravdu velmi jednoduché."

"To vidím," přikývl Palfrey. "Ale proč? Dovedete si to vysvětlit, seržante?"

"To tedy ne, pane. Fakt je, že ten chytrák, který tuhle věc vymyslel, musel být pořádně praštěný."

"To je pravda," řekl Palfrey a otočil se k Hillovi. "Máme dost mužů na to, abychom našli další zdroje toho plynu?"

"Potřebovali bychom přivolat další rotu," odvětil Hill.

"Zařídím to," slíbil Palfrey.

Zanedlouho poté už byl mimo kontaminovanou oblast ve společnosti jednoho ze svých agentů, kterého si zavolał vysílačkou. Pokud života mimo postiženou oblast byl až neuvěřitelný. Na pastvinách se pásly krávy a ovce, na polích pracovali lidé, na zelené trávě seděla hejna ptáků... Dvacet minut poté, co opustil Sane, dorazil Palfrey na policejní stanici ve Winchesteru, kde na něj čekal Devine, který studoval zprávu odeslanou z vesnice.

"Nemůžu tomu věřit," řekl Palfreyovi. Byl bledý a viditelně otřesený. "Kdyby to svinstvo proniklo do rozvodu plynu, kanalizace, nebo vodovodu..." zmlkl a bezmocně pozoroval Palfreya. "Ale z toho asi máte také obavy, že?"

"Ano," přikývl Palfrey a dodal: "Ne aby vás napadlo se o tom někomu zmiňovat."

"Nemějte strach, ale novináři si to určitě domyslí..."

"Jestliže s tím za vámi přijdou, tak aspoň víte, co jim odpovědět." Palfrey čekal, až Devine přikývne, a pak se zeptal:

"Pan Costain je pořád s profesorem Storrem?"

"Ano, pane. Poobědvali spolu v hotelovém pokoji."

"Nevíte, kam mají naměřeno?" zeptal se Palfrey.

"Možná, že víme," odpověděl Devine. "Kontaktovali jednu realitní kancelář v Bournemouthu kvůli nějakému bytu nebo bytům. Hovor jsme si nahráli."

"Bournemouth," zamyslel se Palfrey. "Nevypadá to, že chtějí někam daleko odsud. Existovalo nějaké spojení mezi Drummondem a profesorem Storrem? Nepřišli jste na nějaký náznak takového spojení?"

"O ničem takovém nevíme," odpověděl Devine. "Je tu ale jiná věc, doktore Palfreyi."

"Jaká?"

"Byl jsem ministerstvem vnitra instruován, abych vám poskytl veškerou pomoc. To je úplně samozřejmé, ale..." Devine se odmlčel.

"Chápu, máte s námi jen samé potíže," poznamenal Palfrey. "Do večera tady budu mít spoustu svých lidí a bude tady taky vojenská policie. Je toho na vás moc. Jenomže ti všichni budou potřebovat někoho, kdo to tady dobře zná."

"Zařídím to," ujistil ho Devine.

"Fajn, jsme domluveni," usmál se Palfrey. "A teď musím do Londýna."

"Helikoptéra už čeká," poznamenal Devine a rozpačitě dodal: "Chtěl bych vám jen říct, že je mi - ehm - velkou ctí pracovat s vámi."

"To rád slyším," odtušil Palfrey.

Za nějakou chvíli už letěl nad hampshirskou oblastí, pod ním se míhala vesnice za vesnicí, městečka jako Basing Stoke a Odiham a města Aldershot, Reading, Newbury a Salisbury. Každé z nich stejně zranitelné jako Sane, každé z nich může být kdykoli zničeno.

"Jen klid," říkal si v duchu, "na paniku je vždycky dost času."

V šest hodin se měl setkat s ministrem vnitra, který je zároveň vrchním velitelem všech policejních sborů země, a s komisařem metropolitní policie. Šéfové ostatních policejních sil, představitelé armády a lidé z Výzkumného odboru biologických zbraní tam budou také. Konferenci se nemohl vyhnout a neměl z ní žádnou velkou radost. Budou mu klást množství otázek, na které ještě nedokáže odpovědět. Naštěstí bude však mít také možnost strávit pár hodin v londýnském ústředí Z5.

Hluboko pod londýnskými ulicemi se na rozsáhlém území, dosažitelném jen s pomocí výtahů hotelu Elite v Mayfairu, rozkládá ústředna Z5. Je absolutně bezpečná, takřka nedobytná. Má tři poschodí: v prvním patře, nějakých sto metrů pod zemí, jsou administrativní kanceláře, v prostředním patře je vlastní ústředí, včetně Palfreyova bytu a kontrolní místnosti, v nehlubším poschodí jsou ubytovny, kantýny, přísně střežené spisovny, několik pokojů a "cel", v nichž lze v případě mimořádných okolností nasadit i ty nejkrásnější metody výslechu.

V této chvíli v celách nikdo nebyl.

Palfrey sjel výtahem do podzemí a vystoupil pár kroků od své kanceláře. Uvnitř už na něj čekala Joyce Morganová, jeho sekretářka, která mu na stůl připravila pár posledních zpráv. Byla to přitažlivá třicetiletá žena s hebkou pletí, tmavými vlasy a temně modrýma očima. V jejím výrazu se zračila přímost a vrozená upřímnost, která Palfreyovi dělala

velmi dobře. Byla očividně ráda, že ho vidí a srdečně ho vítala zase doma, zpátky z míst, kde byl jeho život v nebezpečí. Palfrey ji vzal za ruce a potom ji rychle objal.

"Jak ses tu měla?"

"Za moc to nestálo," odpověděla. "Jedl jsi?"

"Dal bych si sendvič a trochu kávy."

"Fajn," otočila se a stiskla tlačítko na stole. "Za chvíli to bude."

Vyšla z kanceláře, zatímco on se vydal do koupelny. Po několika minutách se, osprchován a dokonale osvěžen, vrátil zpátky. Architekti a dekoratéri dokázali v této místnosti doslova zázrak. Čelní zeď tvořilo jediné obrovské okno, jímž bylo vidět na trávník, květinové záhony, rozkvetlé stromy, stolek a pár židlí. Na zahradě už čekala Joyce s kávou a sendvičem. Ta zahrada byla její myšlenka a současně i pozoruhodný umělecký výtvar, neboť umělé osvětlení dokonale napodobovalo denní světlo.

"Když už musíš polovinu života strávit pod zemí, tak ať to máš aspoň co nepohodlnější," prohlašovala. Nyní ho spatřila, jak přichází a usmála se.

"Tady se mi líbí," poznamenal. "Nikde žádný smog..."

"Mohl bys na půl hodiny na ten smog zapomenout?"

"Pokusím se o to."

S uspokojením zaznamenal, že sendviče i káva jsou připraveny právě tak, jak to má rád, přesně podle jeho vkusu. Joyce jej sledovala a dobře si všimla, že je velmi ustaraný. Jak ráda by mu pomohla a sňala z něj alespoň nepatrnou část jeho břemene. Jenže na to teď nebylo ani pomyšlení.

Konečně dojedl.

"Takže?" zvedl k ní tázavě oči.

Joyce na něj pohlédla a usoudila, že je připraven snést její zprávy: "Situace je špatná," oznámila mu.

"Jak špatná?"

"V jedenasedmadesáti světových městech je obsah kyslíčnicku uhelnatého spolu s dalšími plyny takřka na hranici množství, kdy to začíná být pro život nebezpečné."

Rychle přemýšlel.

"Jedenasedmadesát," opakoval. "To je sedmnáctkrát víc než při posledním průzkumu. Los Angeles je pořád na prvním místě?"

"Ano,"

"Jaké město je mu nejbližší?"

"Tokio," odpověděla. "Následuje Londýn, potom Miláno, Oslo..."

"Oslo!" vykřikl Palfrey.

"Ano, Oslo," odpověděla Joyce klidně. "Po něm Chicago, New York, Denver, Colorado, Luzern."

"Kriste Pane!" znovu vykřikl Palfrey.

"Glasgow..." přerušila ho Joyce. "Tady máš všechny informace. Není pochyb, že znečištění ovzduší v posledním měsíci děsivě narostlo."

Palfrey pokýval hlavou.

Po celé týdny zkoumal důsledky znečištění ovzduší, jejich dopad na lidi, zvířata i rostliny a neměl ani nejmenší důvod ke spokojenosti. Znečištění výrazně narůstalo nejen v hlavních průmyslových městech, kde se to ostatně dalo čekat, nýbrž i v takových městech, jako je například Luzern. Zprávy o vysoké hustotě znečištění střídaly jedna druhou a výzkumná střediska pro ně neměla žádné vysvětlení. Dnešní zpráva byla zvláště ohromující. Zpracoval ji doktor Erasmus Smith, se kterým se Palfrey už jednou setkal jako s aktivistou Oxfordské výzvy pro zachování čistoty vzduchu. Právilo se v ní:

"Budoucnost lidstva ohrožuje progresivní kontaminace ovzduší plyny ze spalování nafty a uhlí. Každý, kdo o tom pochybuje, ignoruje fakta. Zdraví většiny obyvatel velkých měst a průmyslových oblastí je postiženo. Náš odhad dokazuje desetiprocentní ztrátu výkonnosti jako přímý důsledek tohoto znečištění. Je to však ještě horší. Výrazně stoupá též počet onemocnění dýchacích cest, což často vede ke smrti nebo k částečné či úplné pracovní neschopnosti. Příným důsledkem je také rakovina lidí i zvířat. Rostlinstvo - a to znamená potraviny - je rovněž velmi vážně postiženo. Některá území vykazují až padesátiprocentní ztrátu na výnosech.

Toto je však pouze částečné ohodnocení důsledků kontaminace. Celá řada zkoumaných míst a oblastí už dávno přesáhla hranici normálnosti. V některých případech je hustota znečištění přinejmenším pětkrát vyšší, než je únosné. To s sebou přináší další škodlivé důsledky. Navíc se zdá, že do některého ze známých ohrožujících faktorů vstoupila v poslední době nějaká nová složka; anebo - což představuje ještě větší hrozbu - je rozsah znečištění ovzduší nyní tak vysoký, že působením slunečních paprsků vzniká úplně nová reakce, kterou věda dosud nezná. Pakliže bude tento fotochemický smog v příštích dvanácti měsících narůstat stejnou měrou, jakou narůstal dosud, může se zvýšit úmrtnost obyvatelstva až o 500 procent.

Nezertujeme. Jsme přesvědčeni, že ze smogu se stal vraždící plyn, proti němuž jsme bezmocní. Všude na světě hledají fyzikové dnem i nocí přirozenou příčinu jeho hrozivého nárůstu. Vlády by se podle našeho názoru měly začít zabývat tím, že příčina jeho vzniku je v lidech. Nebude lépe o deset let odložit takzvaný pokrok a zabránit tak zničení civilizace?" Jedna země za druhou se obracela na Palfreye a jeho Z5, aby se prokázalo, zda právě v případě jejich území nejde o zdroj vytvořený záměrně lidskou rukou. Některé státy už prostřednictvím OSN přistoupily k bezprecedentnímu opatření, když daly Z5 k dispozici všechna svá výzkumná zařízení, včetně policejních a bezpečnostních sborů. Na nejrozmanitějších úrovních byly pořádány nejružnější konference; jedna z nich se právě tohoto večera měla konat v ústředí Z5. A přesto se nepodařilo nalézt žádný klíč; hrozivé znečištění stále narůstalo, a to i v oblastech doposud

nepoznamenaných. Avšak až do věřejška se neobjevila zpráva takové povahy, jakou byla ta, jež informovala o koncentrovaném znečištění ve vesnici Sane. Předpovědi profesora Smitha, o nichž se často mluvilo jako o "poplašných zprávách", se dosud nikdy tak hrůzně nenaplnily.

Palfrey si pohrával s vlasy.

"Máme nějaké informace, které by byly srovnatelné s případem v Sane?" zeptal se.

"Zatím ne," ujistila ho Joyce. "Zdá se, že jsme narazili na příznak toho, co bychom snad mohli považovat za úmyslný pokus..." odmlčela se. "Promluvíš o tom na konferenci?"

"Samozřejmě," přikývl Palfrey. "Je v konferenční místnosti nástěnná mapa?"

"Jistě. Myslím, že jsou všichni už velice zvědaví," poznamenala Joyce.

Palfrey se pousmál, odhodil si vlasy z čela a pak pohlédl na seznam těžce postižených měst.

"Jsou nějaké novinky z Winchesteru?"

"Profesor Storr si najal tři byty v jednom obytném domě v Bournemouthu. To je zatím všechno."

"A Costain?"

"Je s celou domácností profesora Storra v jednom winchesterském hotelu."

"Zdá se mi nepochybně, že do toho všeho byl zapleten Drummond," pronesl zamyšleně Palfrey. "Jeho žena o tom pravděpodobně něco věděla. Řekl bych, že přinejmenším věděla, s kým spolupracuje. Kde ostatně je?"

"Tady u nás."

„Je už při vědomí?"

"Je pořád pod sedativy, ale myslím si, že brzy bude schopna výpovědi," odpověděla Joyce. "Mám se přeptat?"

"Zjistím si to," zavrtěl hlavou Palfrey.

Joyce ho zvědavě pozorovala. Zнала všechny jeho nálady, znala ho plného nadějí i obav. Neměla nejmenší pochybnost o tom, že má právě teď obrovské starosti, a to znamenalo jedinou věc: nevěděl si rady. Měl jednu až zlověstnou vlastnost - totiž schopnost vycítit snad ve všech situacích možné nebezpečí a nacházet jeho pravděpodobné důsledky dřív než kdokoli jiný - snad s výjimkou jediného člověka, profesora Errasma Smitha.

V nejnižším poschodí Z5 se nalézala nemocnice vybavená pro všechny druhy léčby, nemocnice s psychoterapeutickými pokoji, masážemi i saunou. Byly tam i pokoje pro rekonvalescenty. Palfrey sjel výtahem, prošel dokonale osvětlenou chodbou a vstoupil do kanceláří nemocniční administrativy. Mladá žena v bílém plášti ho zavedla k doktoru Crabtreeovi, který měl dnes službu. Crabtree byl menší člověk snědé pleti a velmi hrubých rysů - jeden z nejméně přitažlivých mužů, jaké Palfrey znal. Byl však také jedním z nejmilejších a nejlaskavějších lékařů. Jeho tvář se rozjasnila úsměvem, jakmile Palfrey spatřil. Podali si ruce. Palfrey ho převyšoval o celou hlavu.

"Určitě jste přišel kvůli té nové pacientce," hádal Crabtree. "Byl jsem u ní před půlhodinou, zrovna přicházela k sobě. Moc nadějí si však nedělám. Ani doktor Masak, který ji má na starosti. Chcete s ním mluvit? Je zrovna v jejím pokoji."

"Ano," přikývl Palfrey.

"Tak pojďme." Crabtree si navlékl bílý plášť, který mu vůbec neseděl a bezvládně mu visel z kulatých ramen. Palfrey udělal totéž a pak se spolu vydali čistými chodbami až ke dveřím s označením "Pozorovací pokoje". Bylo to šest malých místností, kde pacienty pozorovali nejen lékaři, ale i kamery domácí televize a mikrofony odposlouchávacího zařízení, které dokázalo zaznamenat i ten nejtišší šepot. Stává se totiž občas, že i náhodné slovíčko vyřčené ve spaní může v závažných případech znamenat klíč k řešení.

U jednoho z oken stál neobyčejně vysoký muž v bílém plášti, se sluchátky na hruškovité hlavě. Obrátil se k přichozím a okamžitě sluchátka sejmul. Vycházely z nich zvuky připomínající atmosférické šelesty v rádiu. Na vteřinu umlkly, ale vzápětí je vystřídaly neuvěřitelně zuřivé a bolestivé výkřiky.

"Doktore Palfreyi," řekl doktor Masak. "Obávám se, že ta žena tady bude muset zůstat podstatně déle. Přišla sice k sobě, ale není pochyb, že se hodlá pokusit o sebevraždu..."

Palfrey a Crabtree přistoupili k oknu, jež bylo průhledné pouze z jedné strany. Paní Drummondovou, která se svíjela na lůžku a bez přestání křičela, pevně drželi dva ošetřovatelé. Vedle nich stála mladá žena, připravená dát pacientce okamžitě uklidňující injekci.

Palfrey si uvědomil, že z ženiných úst slyší pouze jednu jedinou větu.

"Nechte mě umřít!" křičela. "Nechte mě umřít!"

Konečně se jim podařilo znehybnit ji natolik, aby mohla dostat injekci. Výsledek se dostavil téměř okamžitě. Výkřiky ustaly a žena se na lůžku uklidnila.

"Neustále ji hlídejte," přikázal Palfrey lékař. "Nesmí se zranit. A nejpozději do zítřejšího rána musí být připravena k výpovědi."

"Doufám, že to bude možné," odpověděl zdvořile doktor Masak.

9. konference Konference

"Doktore Palfreyi," pronesl Crabtree, když se vrátili do kanceláře.

"Ano?"

"Je vám jasné, že když té ženě dáme zítra další uklidňující léky, tak se už nemusí probrat?"

"Je mi to naprosto jasné."

"Je nezbytně nutné, aby promluvila?"

"Ano, je," přikývl Palfrey.

"Promiňte, ale tady je v sázce její život, nebo přinejmenším zdraví."

Palfrey se na něj zadíval a v jeho hnědých očích viděl přimluvu. Možná, že hlavní důvod, proč tady Crabtree je, tkví v jeho soucitu a potřebě bojovat o život každého pacienta. Palfrey se usmál.

Zamířil přímo do operační místnosti. Tady bylo nervové centrum Z5, vlastní výtvar Palfreye a několika odborníků na elektroniku. Jedna ze stěn tvořila půlkruh, který znázorňoval svět v Mercatorově zobrazení. Působil tu štáb osmi lidí. Na protilehlé zdi visel kontrolní panel. Jeho prostřednictvím mohla Z5 navazovat kontakty s desítkami tisíc agentů na celém světě. V místnosti za tímto panelem pak byla kartotéka agentů, obsahující všechny podrobnosti jejich aktivit i schopností. Dříve se stávalo, a stalo se to ještě v minulém roce, že některý z agentů zmizel. Teď se to však již podařilo překonat. Dnes je každý agent v jakékoli části světa absolutně bezpečný. Především dne dostali všichni instrukci, aby prozkoumali v souvislosti se smogem vnitřní situaci ve svých zemích. To byly ony informace, o nichž mluvila Joyce. Palfrey se jimi teď začal zabývat. Měl téměř fotografickou paměť, ale přesto se dokonale soustředil, aby přesně zhodnotil všechna fakta, s nimiž dnes chtěl seznámit účastníky konference.

Pět minut před šestou byly židle na otáčecím pódiu operační místnosti rozestavěny tak, aby bylo vidět současně na nástěnnou mapu i na kontrolní panel.

Tři minuty před šestou dorazil ministr vnitra Alan Clitheroe a sir Maxwell Denton, náčelník Scotland Yardu. Za nimi přicházeli další pozvaní hosté. V poslední chvíli dorazil na Palfreyovo zvláštní přání malý, cherubínsky vyhlížející mužík s chomáči šedivých vlasů. Byl to profesor Erasmus Smith.

Když se všichni usadili, Palfrey stručně vysvětlil funkci otáčecího pódia a pak se rozhovořil o svých obavách.

"Pánové, všichni dobře víte," začal, "že se nezodpovídám ani britské, ani žádné jiné vládě, nýbrž všem vládám světa.

Ohrožení smogem není nic nového. Případem pro Z5 se toto nebezpečí stalo z toho důvodu, že na světě zatím neexistuje žádná autorita, která by se jím vážně zabývala. Všichni si jistě uvědomujeme důsledek znečištění vzduchu. Co však až donedávna nebylo vůbec zřejmé, je narůstající nebezpečí, které z něj plyne a to zejména pro města s vysokou koncentrací automobilů."

Odmlčel se a kdosi se ho zeptal: "Doktore Palfreyi, nepřikládáme onomu znečištění přehnaný význam?"

Erasmus Smith si odfrkl a rozkašlal se.

"Je to možné," odpověděl Palfrey, uhýbaje Smithovu pohledu, "avšak daleko větší nebezpečí by bylo, kdybychom toto znečištění podceňovali. Situaci jsme studovali velice pečlivě. Stanovili jsme si jako maximální bezpečnou hranici číslo 0,05 procent. Větší koncentrace už znamená nebezpečí pro lidi i zvířata. Odhaduje se, že koncentrace nad 0,05 procenta už ohrožuje také rostliny, ovoce a zeleninu. V Los Angeles za bezvětří a při velké oblačnosti dosahuje koncentrace výjimečně až 0,09 procenta. Stává se to jen v některých dnech a za zcela určitých povětrnostních podmínek. Když Z5 začalo provádět průzkumy, pouze jedenáct velkoměst dosahovalo po dobu delší deseti dnů hodnoty 0,05 procenta znečištění. Některá fakta jsou však již přesto známa. Například to, že fotochemický smog nevzniká v noci. Že je obvykle silnější za chladného počasí a že běžně užívaná klimatizace ve Spojených státech na něj působí příznivě. Na hustotu znečištění mají výrazný vliv větry, deště a teplo. Avšak i bez ohledu na tyto faktory musíme konstatovat, že všeobecný nárůst znečištění je děsivý." Odmlčel se a na malé obrazovce vedle něho se objevilo několik čísel. "Zde je prvních deset velkoměst: Los Angeles, Londýn, Tokio, Chicago, New York, Milán, Glasgow, Essen, Pittsburg a Detroit."

Na obrazovce naskočila jména měst.

"Po dalších třech měsících se připojilo nových devěťadvacet velkoměst," řekl Palfrey a poskytl posluchačům čas, aby si přečetli jména seřazená do tří sloupců. "Za další tři měsíce jsme se dostali až na počet čtyřicet osm měst a poslední údaje nám říkají, že v současné době je vážně postiženo celkem jednaosmdesát měst. Předvedu vám to nyní na mapě. Velkoměsta z prvního seznamu svítí červeně." V pokoji se setmělo a na deseti místech se rozsvítily červené žárovky; názvy měst svítily bíle. "Modré žárovky nám ukazují nárůst za první tři měsíce." Světélka se nyní rozzářila po celé mapě a vykazovala pozoruhodnou koncentraci ve vysoce průmyslových oblastech, zejména v Londýně a v Manchesteru v Anglii, v Ohio, Illinoisu a New Yorku ve Spojených státech, v Tokiu a v některých částech Evropy. "Jak vidíte, zatím se smog takřka neprojevuje v rozvojových státech, poněkud silnější je jeho koncentrace v Jižní Americe a Africe. V Číně se jedná zatím o Peking a v Rusku je to Moskva. Nicméně v dalším výčtu se už objevuje několik malých měst a oblastí v zemích s málo rozvinutým průmyslem a automobilismem. Označují je růžové žárovky."

Přestal hovořit a zahleděl se do tváří všech přítomných, kteří očima přeskakovali z jednoho světélka na druhé a snažili se zapamatovat si všechno, co viděli a slyšeli. Zaujatlé vypadal dokonce i profesor Smith.

"Žluté žárovky nás upozorňují na nejaktuálnější stav," pokračoval Palfrey. Místnost znovu potměla. Bylo vidět, že zasažen je už celý svět. Bombay a Kalkata v Indii, Buenos Aires v Argentině, Johannesburg v Jižní Africe, jedno z uralských měst, Kodaň, Oslo a Brusel.

Kdosi vykřikl: "To je skutečně alarmující!"

"Každé tři měsíce byla všem vládám odeslána zpráva o situaci," vysvětloval Palfrey. "Některé země už přijaly určitá opatření, nejvýznamnější průmyslové země už zavedly nebo právě zavádějí legislativní kontrolu. Nicméně však je zatím strojírenská lobby úspěšnější a neznáme proto ani jeden případ, kde by se koncentrace snížila."

"Jaký postoj zaujímá Anglie?" zeptal se jeden z posluchačů.

Palfrey pohlédl na ministra vnitra.

"Skeptický," odpověděl bez obalu Clitheroe.

"Bralo se to vůbec někde vážně?" zeptal se ministr zemědělství. "Musím přiznat, že i navzdory varování ze Spojených států jsme se k celé věci stavěli značně nedůvěřivě..."

"Zcela určitě bylo nebezpečí smogu bráno vážněji v Americe než kdekoli jinde, avšak silné lobby ve Washingtonu i tam zpomalilo legislativu. Jedno je však přesto jasné. Až do včerejšího dne se nikde na světě neobjevil náznak toho, že znečištění ovzduší je způsobeno něčím jiným než postupným růstem počtu automobilů a větší průmyslovou koncentrací. Profesor Smith -" ukázal na Smithe, k němuž se otočily tváře všech přítomných - "nás varoval, že jde o přirozený jev, ale rovněž tak objasnil, že nebezpečí může být způsobeno něčím neznámým v palivu. Zkoumáme to. V hampshirské vesničce Sane dostoupila včera ráno hustota smogu takové úrovně, že -"

Palfrey se odmlčel a na promítacím plátně se objevily záběry vesnice Sane pod příkrovem smogu. Objevily se také obrázky okolní krajiny, střech domů a věže kostela, bylo vidět statek i smog, který se k němu blížil.

Palfrey navázal: "Jak jste si mohli právě přecíst, nikdo z vesnice nepřežil. Zdá se, že to bude trvat celé týdny, než se vesnici podaří vyčistit... Pánové, a teď to nejdůležitější - jsme přesvědčeni, že v tomto případě nešlo o náhodnou koncentraci smogu, ale o naprosto evidentní úmysl."

"Ale proč?" otázal se zástupce armády.

"Jde zřejmě o demonstraci toho, co by se mohlo stát," odpověděl Palfrey. "Není snad třeba říkat, že kdyby byl hustý smog rozváděn plynovým nebo vodovodním vedením anebo kanalizací, mohlo by být kterékoli velkoměsto zlikvidováno stejně tak rychle jako tato vesnice. A o to mi, pánové, jde," dodal Palfrey. "Totiž o to, že nebezpečí je skutečně blízko."

Po delším tichu se ozval Clitheroe: "Já vám skutečně nerozumím, Palfreyi. Proč by měl zrovna tento první případ znamenat nějaké větší nebezpečí? Dokážu pochopit možný ničivý efekt šířícího se smogu, ale nevím, co si myslet o vašich úvahách v souvislosti s tou vesnicí."

Palfrey nereagoval.

"Správná otázka," přidal se představitel armády.

"Ano, opravdu," souhlasil ministr zemědělství.

"Je to jednoduché," ujal se slova muž jménem Endicott, jeden z předních fultonských expertů na jedovaté plyny. Byl to vysoký, holohlavý muž s masivními brýlemi. "Možná by vás zajímalo, proč je koncentrace smogu na celém světě o tolik vyšší, že mám pravdu Palfreyi? Jde o důsledek rozsáhlejší spotřeby nafty, která je způsobena buď náhodou anebo záměrně. Pokud platí ten druhý předpoklad, pak se domnívám, že celá věc je nesmírně důležitá a vážná."

"Ale prosím vás," protestoval kdosi. Byl to profesor Golden, vůdčí osobnost meteorologického ústavu, který se zabýval výzkumem smogu. "Proč by někomu mělo záležet na tom, že narůstá hustota smogu?"

"Na tuhle otázku můžete dostat přinejmenším deset dobrých odpovědí," pronesl náčelník londýnské policie. "Celá ta situace se mi ani trochu nelíbí. Vám ano?" obrátil se na Clitheroea.

"Samozřejmě že z toho nemám žádnou radost," řekl Clitheroe. "Než však začneme jednat, potřebujeme o celé situaci vědět co nejvíc. Máte nějaký důvod věřit tomu, že smog teď představuje vážnou hrozbu pro Londýn nebo Anglii?"

"Ne," připustil Palfrey.

"Není možné, že neštěstí v Sane je čímsi izolovaným? Že se například nezdařil jen nějaký experiment?"

„Je to možné," uznal Palfrey. "Ale nebylo by rozumné, kdybychom zůstali jen u tohoto předpokladu. Domnívám se, že máme řadu důkazů, které nám dovolují tvrdit, že nárůst smogové koncentrace v Anglii se nedá vysvětlit jen přirozeným přírůstkem. Mám zato, že celou situaci musíme chápat jako věc zcela mimořádného významu. Odpovědní pracovníci z Fultonu nás ubezpečují, že neštěstí v Sane nebylo v žádném případě způsobeno pokusy jejich výzkumného střediska." Zástupce Fultonu souhlasně pokýval hlavou. "Nic nás neopravňuje k tvrzení, že do celé záležitosti byli zapleteni místní, nebo dokonce státní instituce," pokračoval Palfrey. "Navrhuji, abychom všem vládám světa poskytli veškeré informace, včetně záznamu z dnešní diskuse i příslušných fotografií, spolu se žádostí, aby přijaly příslušná opatření."

Odmlčel se a pohlédl na Clitheroea: "Vydáte příkaz k zahájení pátrání tady v Anglii?"

"Nebudu vůbec váhat," řekl Clitheroe. Pokud zde existuje nějaká skupina lidí, kteří úmyslně zvyšují smogovou koncentraci, pak je musíme okamžitě odhalit. Ale i kdyby šlo o pouhý náhodný nárůst koncentrace, musí mít nějakou příčinu. A naší povinností je tuto příčinu objevit. Ať už je to cokoli, musíme na to přijít. Mohu vám, Palfreyi, sdělit, že o půl desáté se v sídle ministerského předsedy sejde celý vládní kabinet, který bude jednat o - ale to není podstatné. Nepochybuji o tom, že kabinet podpoří mé doporučení. Vyčkejte tedy na závěr jednání a pak obešleme ostatní vlády. Souhlasíte?"

"Ale ovšem, samozřejmě," přikývl Palfrey.

"Děkuji vám. Během půl hodiny musím odejít." Clitheroe si dával záležet na tom, aby vzbudil dojem, že se jedná skutečně o mimořádně důležitou vládní schůzi. "Bylo by proto dobře, kdyby rozprava mohla co nejrychleji začít."

10. kapitola Rozprava

"Ano, ovšem," řekl Palfrey. "Poprosím teď profesora Erasma Smithe z Oxfordské nadace pro čistotu vzduchu, aby se ujal slova. Doktore Smithi, bude vám stačit dvacet pět minut?"

"Dvacet pět minut," zavrčel Smith, "stačí tak k tomu, abych si pořádně uvázal kravatu..."

"Byl byste tak laskav a přešel sem k mikrofonu?" požádal ho Palfrey.

"To nás připraví o další minutu a nám jich zbývá tak málo, protože ministr vnitra musí odejít -" zašklebil se Smith na

Clitheroea, kterého měl cestou k mikrofonu. "Tyhle akce nemám nijak v lásce," povzdechl si a postavil se k mikrofonu. "Loňského roku se na palubě Queen Mary konala mezinárodní konference o znečištění vzduchu. Bylo to před oním dramatickým vzrůstem koncentrace znečištění, který nám Palfrey právě přiblížil údaje, jež mu poskytl sekretariát Mezinárodní asociace.

"Doktore Smithi," skočil mu do řeči Clitheroe, "čas běží."

„Jako kdybych to nevěděl," odsekl Smith. "Otázka zní, zda budeme mít i v budoucnu nejen dost času, ale především vzduchu k dýchání. Musím vám, pánové, připomenout, lidský život a vlastně veškerý život závisí na dodávce kyslíku. Jenže kyslíku ubývá a blíží se doba, kdy vzduch bude jednak tak vzácný a jednak tak znečištěný, že lidský život už nebude možný. Naše plíce se, abych tak řekl, zahltí..."

"Přece tady nejsme na nějaké konferenci o literatuře science fiction?" skočil mu do řeči Clitheroe.

"Science fiction!" vykřikl Smith. "Vy zatracení blázne! Ach bože, ti politikové!"

"Palfreyi, musím skutečně protestovat!" zvolal Clitheroe a vstal.

"Proč nejste zticha, dokud doktor Smith neskončí?" žádal ho Endicott. "Časový limit jste přece určil vy."

"Dobrá, omlouvám se," řekl velkoryse Erasmus Smith. "Ještě nikdy jsem se nesešel tváří v tvář s politiky a pouze jsem se snažil vysvětlit vám, pánové, že my vědci nejsme nějakí blázni. Mohu vám posloužit fakty a řadou údajů, abych dokumentoval to, co tvrdím. Po celém světě jsme prováděli množství pokusů k odhalení důsledků znečištění ovzduší.

A výsledky? Otřesné! Zavřete se na chvíli ve vlastní garáži a nechte běžet motor - uvidíte, že se nedožijete toho, abyste zaznamenali výsledek. Uložte například rajská jablíčka nebo nějakou zeleninu do znečištěného prostředí a zjistíte, že tyhle rostliny toho do sebe natáhnou tolik, že budou v lidském žaludku účinkovat stejně jako arzén. Navíc samy zahynou. Ornice ztrácí svou plodnost a všechno, co na ní roste, uvadá. Pomyslete na to, pánové, že člověk takhle za chvíli ztratí možnost, aby si k svému životu zajistil dostatek potravin." Podíval se na Clitheroea, který se stále ještě ovládal, a skoro se na něj usmál. "Pomyslete na to všechno a pomyslete na lidi. Více lidí, více aut, více nafty a benzínu, rostoucí znečišťování vzduchu, méně potravin, více plicních onemocnění, rostoucí počet pacientů a klesající počet lékařů a sester, méně lůžek v nemocnicích - my zkrátka, pánové, směřujeme k likvidaci lidské rasy. Obrázek!" Zatímco všichni téměř bez dechu hleděli na muže, z něhož se řinula slova, pohlasla světla a na plátně se ukázal obrázek rajských jablíček, zralých, jen je utrhnout. "Obrázek!" vyštěkl znovu Smith a na dalším snímku bylo vidět vadnoucí listy rajčat, které začínají žloutnout. "Toto je výsledek desetiprocentního znečištění skleníku po čtyřiašedeseti hodinách. Obrázek!" Bylo teď vidět spadaná rajčata, uvadlá a svraštělá, listy hnědé a stonky rostlin ohnuté. "Osmáctyřicet hodin," prohlásil Smith. "Tady, pánové, vidíte výsledek těžce znečištěného ovzduší. Jmenujte mi jakoukoli rostlinu, brambory, celer, fazole, cokoli, a já vám ukážu její obrázek. Teď vám předvedu pár fotografií lidského dýchacího systému po vdechnutí znečištěného vzduchu. Tady máme pětiprocentní znečištění... Po týdnu... dvou... po pěti týdnech. Nemocniční případy dokumentované pooperačními fotografiemi ukazují ničivý důsledek znečištění na lidské tkáni. Měsíc života v těchto podmínkách nezvratně poznamená tkáň a nezbytně vyvolá rakovinu..."

Na plátně se střídali jeden snímek za druhým, jeden horší než druhý.

Smith hovořil ještě dalších deset minut a sdělil přítomným podstatně víc, než by dokázal kdokoli jiný.

Když skončil svou přednášku, vykřikl: "Světlo!" Rozsvítilo se a Smith se zeptal: "Nějaké otázky?"

"Jak se tomu dá zabránit?" otázal se náčelník policie.

"Mohly by tomu pomoci tři věci," odpověděl Smith a jeho slova zazněla jako výstřely z pistole. "Za prvé: je třeba zastavit výrobu automobilů se spalovacím motorem. Netvrdte mi, že je to nesmysl, když vozy na jaderný pohon jsou na dosah ruky a elektromobily už máme. Za druhé: je třeba zastavit veškerý přísun zplodin do životního prostředí. Za třetí: je zcela nevyhnutelné objevit plyn, který v sobě neobsahuje žádný jed, a kyslík nechat lidem a rostlinám. Netvrdte mi, že jsme už nedosáhli významného pokroku. Výrobci automobilů z Detroitu vypracovali návrh systému..."

"Doktore Smithi," skočil mu do řeči Clitheroe.

"Poslouchám vás."

"Lze tohle všechno zevrubně doložit?"

"Velmi zevrubně."

"Proč tedy na tohle všechno nebyly příslušné autority už dávno upozorněny?"

"Můj bože, mluvím o tom už celá léta!"

"Tomu nevěřím."

"Tomuhle říkám tvrdohlavost."

"Můj odbor..."

"Váš odbor dostává měsíční statistické přehledy. Další vládní místa jsou pravidelně obesílána podrobnými zprávami i prognostickými výhledy. Totéž dostává ministerstvo zemědělství. A všechno končí v nějakých šanonech nebo v koši. Nikdo nereaguje, nikdo nežádá další vysvětlení."

"Tomu prostě nemůžu věřit," řekl zlostně Clitheroe. Vypadal unaveně.

"Taky nemusíte, dokonce si můžete myslet, že jsem lhář," řekl Smith. "Jediný člověk, který (s výjimkou jistých nadací, výzkumných ústavů a univerzit) projevil o naší práci skutečný zájem, byl doktor Palfrey. Je to pravda, Palfreyi?"

Informoval jste o těchto věcech naši vládu? A ostatní vlády?"

"Ano," řekl Palfrey.

"A odpověď?"

"Většinou přišla velmi rychle," řekl Palfrey. "Je třeba říct, že Z5 pracovala na odhalení příčin zvýšeného znečištění prostředí a že většina vlád s námi spolupracovala. Jenomže výzkum se prováděl tajně."

"Proboha proč?" zvolal Smith.

"Protože jsme nechtěli na veřejnosti vyvolávat paniku," řekl Palfrey. "Nyní je však všechno připraveno a vlády jsou

varovány. Do osmačtyřiceti hodin budou všechny vlády seznámeny s magnetofonovým záznamem této konference. Potom začnou okamžitě uskutečňovat kroky..."

"To se mělo stát už dávno," vykřikl Erasmus Smith. "Všechny moje pokusy nezvratně potvrzují, jak smrtelné je nebezpečí..."

"Je zcela zřejmé, že odpovědná místa nemohla uvěřit, že by stupeň znečištění mohl někdy dosáhnout proporci, jichž jste dosáhl při svých pokusech," pronesl na vysvětlenou Palfrey.

"Doktore Palfreyi," otázal se náčelník policie, "co se dá v této chvíli dělat?"

"Pokud vím, tak nám toho zbývá jen velmi málo," odpověděl Palfrey.

"To máte pravdu!" vykřikl Smith.

"Bude vůbec čas na případnou evakuaci?" zeptali se téměř současně zástupci armády a civilní obrany.

"Ne," odpověděl Endicott bez váhání. "Vysoká koncentrace znečištění nemusí snad bezprostředně zabít, ale dokáže značně zkomplikovat..."

"S tím nesouhlasím," namítl kdosi, "jedině snad kdyby se to stalo v noci..."

"V každém případě budou silnice tak ucpané, že nikdo nebude mít možnost dostat se pryč," řekl Smith. "Situace se navíc úplně vymkne z kontroly. Auta zůstanou stát na místě a motory budou běžet. Nebude vůbec žádný prostor na vyhlášení evakuace... Několik lidí se možná náhodou zachrání..."

"Budu se snažit, abych vylepšil váš názor na politiky," pronesl ztěžka Clitheroe.

"Uděláme si teď půlhodinovou přestávku," navrhl Palfrey a Joyce, jež stála v pozadí, upozornila na dva muže, kteří přinášeli občerstvení. Palfrey doprovázel Clitheroa k výstupu, politik vypadal velmi sklíčeně.

"Budu s vámi v co nejtěsnějším styku, Palfreyi, udělám pro to všechno."

Palfrey se zadíval do jeho šedavých očí a vyčetl v nich nejen známky šoku, ale také pevného odhodlání.

V doprovodu policejního auta pak ministr vnitra odjel na plánovanou schůzi vládního kabinetu.

Ve stejné chvíli odjížděl z jednoho charitativního večírku guvernér státu Wyoming. Byl střízlivý, dobře naladěný a s potěšením pozoroval paprsky slunce, které se odrážely od střech stovek automobilů ženoucích se dvouproudovou dálnicí k městu. Náhle guvernér zavětral.

"Není často cítit takovýhle smog," obrátil se ke své ženě.

"Minulou neděli jsem si toho všimla v parku," odvětila jeho žena.

"Je to asi tím, že jedeme údolím," uvažoval guvernér, znovu zavětral a přivřel oči: "Že to ale smrdí!"

"Připomíná mi to loňské léto v Los Angeles," poznamenala guvernérova žena.

Guvernér se zadíval směrem k horám táhnoucím se Yellowstonským parkem a znovu zavětral.

"Musejí něco přidávat do benzínu," řekla jeho žena. "Protože..." odmlčela se, protože se chtěla nadechnout a v tom jí do očí vstoupily slzy: "Joe, nechceš zavřít okna a pustit klimatizaci?"

"Dobrý nápad," souhlasil guvernér.

Kolem nich se mihlo auto, dostalo smyk a málem do nich narazilo. Jeho řidič si mnul oči. Guvernér zpomalil. Všiml si, že lidé na chodníku pokašlávají. Náhle se ozval plechový třesk a do sebe se zaklínila dvě auta. Vedle guvernérova vozu se zastavil automobil, jehož řidiči tekly z očí slzy.

„Joe!“ křičela guvernérova žena. "Strašně mě to škrábe v krku, jde mi to rovnou do plic. Joe!" opakovala.

V blízkosti zaječely policejní sirény.

Došlo k další srážce.

Ačkoli semaforey ukazovaly zelenou, auta zůstávala stát, řidiči si utírali oči. Kolem nich projel v plné rychlosti červený ford a najel do stojících vozů.

Po celou dobu bylo slyšet hukot motorů.

"Měli bychom vypnout motory," hlesl guvernér, jinak je s námi..." Otevřel dveře a vypoτάcel se na silnici. Okamžitě začal kašlat a dusit se. Po tváři mu stékaly slzy.

Dveře vedlejšího auta byly otevřené, jeho řidič polovinou těla visel ven, byl zjevně v bezvědomí. Rádio jeho vozu ještě chvíli vyhrávalo nějakou písničku a pak se ozval mužský hlas:

"Posloucháte WYIG, vaši stanici Mountview-Wyoming." Hlas se zastřel a změnil se v chrapot. "Ve městě Mountview byl vyhlášen mimořádný stav... Dosud neznámý jedovatý plyn postupuje směrem od Yellowstonské silnice na sever..."

Můj bože! ze svého okna vidím, jak dole na chodnicích padají lidé... Umírají... Done, Done! Rychle zavři všechny dveře a pusť klimatizaci... Zavolej na policii... na policii, říkám, na poli... Cože?... Neodpovídají?... Done, volej přímo do Cheyenne... Udělej to, rychle! Potřebuju mluvit s temnější policií... Haló, haló, kdo volá?... Ale ovšem, tady je WYIG... Co se děje?... Panika?... Které dálnice jsou ještě bezpečné, Yellowstone jih?... Dobře. Jistě že vysílám, haló, lidi, posloucháte WYIG... dálnice na jih číslo 14 a 16 jsou čisté... cesty jsou zamořené pouze směrem na sever...

Dálnice 287 a 14 a 16 jih jsou čisté... co se děje?... Kriste Pane, plyn se soustřeďuje v centrálním údolí na silnici 789 sever i jih... Haló, haló, můj bože! Do studia vnika plyn!... Je to žlutý plyn!... vychází to z klimatizace, dobře to vidím." Hlasatel se rozkašlal.

Guvernér už neslyšel nic; byl vmáčknut do skrumáže vozů, jeho žena ležela na sedačce a dýchala jen s krajní námahou.

V půl jedenácté téhož večera se Palfrey dozvěděl, že britský kabinet projednal zprávu Z5 a okamžitě přijal opatření v souvislosti s kritickým nárůstem znečištění.

Ve tři čtvrtě na jedenáct ho dostihla první zpráva o neštěstí v Mountview. Další zprávy přicházely z Cheyenne, Denveru, Grand Rapids v Jižní Dakotě a pak z celé řady menších měst, jejichž rozhlasové stanice zachytily vysílání WYIG. Okamžitě poté, co se v Cheyenne dozvěděli o situaci, vstoupily do města jednotky protichemické obrany. Všem hlavním tiskovým agenturám byly dálnopisovány letecké snímky:

V 11.27 sledoval Palfrey ve svém pokoji na ústředí Z5 spolu s Joyce a třemi asistenty obrazovku, na níž se střídaly zprávy:

"Mountview, ve státě Wyoming, je město se 7 142 obyvateli..."

"První odhady uvádějí, že zahynulo 750 lidí..."

"Další odhad uvádí, že o život přišlo už více než tisíc lidí..."

"Zdá se, že více než tři tisíce lidí, zejména na jih a východ od Mountview, zatím nebylo zasaženo plynem, o němž se ví pouze tolik, že se jedná o smog obrovské hustoty. Rodiny zahájily spořádanou evakuaci, kterou organizuje armáda."

Zprávy byly doplněny snímky zničených aut, lidských těl ležících na chodnících a lidí vrávoraících uprostřed smogu.

"Oficiální odhady nyní uvádějí, že počet obětí v Mountview již přesáhl dva tisíce, tedy více než jedna čtvrtina obyvatelstva zemřela... Ve městě hoří bezpočet malých požárů... Plukovník James Wolsinger, který velí záchranným pracím, má k dispozici více než dvě stě mužů... Washington oznámil, že vysílá další záchranné oddíly z Denveru, Salt Lake City a z Ogdeny, dále pak z Butte a Great Falls v Montaně... Brzy se k nim mají připojit jednotky ze severní a jižní Kalifornie..."

"Právě jsme dostali první analýzy plynu, který zasáhl v Mountview. Jedná se převážně o kysličník uhelnatý a další sloučeniny, jež se běžně vyskytují ve výfukových zplodinách automobilů a letadel... Záchranní zkoumají příčinu tohoto náhlého znečištění... Vešlo ve známost, že těsně před tímto únikem plynu podala organizace Z5 žádost, aby všechny vlády okamžitě zahájily pátrání po příčinách zvýšené koncentrace smogu, která se projevila ve více než sedmdesáti světových velkoměstech... Toto doporučení, které se těší plné podpoře britské vlády, bylo formulováno krátce poté, co malé anglické městečko bylo zasaženo plynem, jehož složení je velice podobné tomu, jenž hromadně unikl v Mountview..."

„Jestliže se až doposud váhalo, tak teď už se nebude," řekla Joyce. "Sape..."

Pohlédl na ni s výrazem překvapení.

"Prosím?"

"To je deset tisíc kilometrů odsud."

"Já vím."

"To přede nedává žádný smysl."

"Záleží na tom, co si představuješ pod slovem smysl," pronesl namáhavě Palfrey. "Musí to mít nějaký důvod."

"Sape..."

"Joyce," povzdechl si Palfrey. "Já vím, jak ti je, ale nemáš-li na mysli něco konstruktivního, tak raději nic neříkej."

"Lituju," řekla Joyce. "Prostě si jen nevím rady. Jakmile přestanu mluvit, pak jediné, co vidím, jsou lidi, kteří jsou už mrtví nebo kteří právě umírají."

"A další, kteří kdekoli a kdykoli teprve začnou umírat," dodal potichu Palfrey.

Odmlčel se, protože na jednom z telefonů na jeho stole se rozsvítilo zelené světlo. Zvedl sluchátko a slyšel dívčí hlas:

"Chce s vámi mluvit vrchní inspektor Devine z Winchesteru."

"Spojte mě." Palfrey zmáčkl tlačítko, jehož pomocí byl hovor slyšitelný v celé místnosti. "Haló. Doufám, že v Sane nevyvstaly žádné nové problémy."

"V Sane nikoli, pane," začal Devine. Chvilí mlčel, ale Palfrey zřetelně slyšel jeho dech a pochopil, že inspektor má na srdci něco velmi nepříjemného. "Oni zmizeli," řekl nakonec policista.

Palfrey se zamyslel. V duchu si vybavil obrázek Storra, dvou žen, Filipa a starého Harrisona. "Všech pět?" zeptal se.

"Všech šest, pane."

"Šest? To znamená i Costain?"

"Ano, pane. Obávám se, že mi lhali, když říkali, že jedou do Bournemouthu. Upozornil jsem tamější policii a všechny silnice z Winchesteru do Bournemouthu jsou teď hlídané. Odešli z hotelu a brzy zmizeli někde v okolí Nového lesa. Mám pocit..." Devine zmlkl a nadechl se. "Mám takový pocit, že na ně tam někde muselo čekat letadlo."

"Asi máte pravdu," souhlasil Palfrey. "Jestliže se Storr a jeho domácnost vypařili, pak si už nemusíme vysvětlovat, že v tom jsou namočení."

"Ano, pane. Máme však také jednu pozitivní věc."

"Jakou?"

"Mezi statkem a domem Drummondových vede tunel a ve sklepě na statku byla nalezena malá laboratoř, plná dokonalých otisků Drummondových prstů. Takže Drummondovi s nimi spolupracovali."

"Našli jste tam něco důležitého?" zeptal se Palfrey.

"Má to na starosti poručík Hill."

"Spojím se s ním. Děkuji vám, vrchní inspektore."

"Já... je mi z toho špatně. A teď, co jsem viděl ty obrázky v televizi... Čekal byste něco podobného tady?"

"Řekněme, že by mě to nepřekvapilo," odsekl Palfrey nevrle. "Dobrou noc."

Zavěsil, přešel k velkému oknu a zadíval se na umělé měsíční světlo. Zaslechl přicházet Joyce a otočil se k ní.

"Jak je možné, že jsme to nevěděli?" zeptal se bezmocně. "Jak to, že jsme se o tom včas nedozvěděli?"

"Informace už máme, jen ještě nedorazily k tobě," odvětila Joyce. "Máme tady už tři zprávy. Auto, v němž všech šest cestovalo, se vyhnulo policejní hlídce v Cadnam Round-About. Naši agenti potvrzují, že auto bylo nalezeno hluboko v Novém lese a že helikoptéra čekala asi kilometr od auta."

"To už je lepší," řekl Palfrey. Neptal se, odkud ty zprávy přišly: Z5 byla dokonale organizovaná, proto považoval za zaručené, že všichni agenti jsou do celého případu zasvěceni a nyní s ústředím udržují ten nejtěsnější kontakt. "A co helikoptéra?"

"Zdá se, že mířila na Shannonské letiště."

"Výborně," zvolal Palfrey. "Hlídat, ale nevzbudit pozornost. Zřejmě mají namířeno do USA..."

"Ze Shannonu má za půl hodiny startovat Boeing 707 letecké společnosti Dominikánské republiky," řekla Joyce. "Na jméno Harrison je v něm zamluveno šest míst do New Yorku."

"Takže s nimi letí i Costain," poznamenal Palfrey.

"Vypadá to na to," připustila Joyce. "Zjistíme to."

"Dobře," řekl Palfrey. "Crabtree má pořád službu?"

"Ano. Dokud to bude zapotřebí."

"Slyšela jsi o té laboratoři s Drummondovými otisky prstů?"

"Zřejmě v tom Drummondovi jeli s nimi, co?"

"Musíme zkrátka vědět, co ví Grace Drummondová," řekl Palfrey. "Zajdu teď dolů. Řekni Crabtreeovi, že jdu za ním. Potřebuju mluvit také s Hillem. Máme přímé spojení na statek?"

"Rádiem ano. Mám říct v centrále..."

"Ne, zavolej Crabtreeovi. Zajdu do centrály sám," řekl Palfrey.

Znal se dobře, byl si až příliš vědom rostoucího neklidu a věděl, že se ho nezbaví, dokud se před ním neobjeví nějaká nová jasná možnost. Jenomže v téhle chvíli zažíval překvapení za překvapením. Objevovaly se samé nejasné a ohavné skutečnosti. Jestliže se ve svém podezření nemýlil, pak únik smogu v Montview ukazoval na Storrovu ruku - nebo na ruce těch, kteří s ním spolupracovali. Kdesi hluboko v jeho mysli sice stále ještě vězela možnost, že do toho Storr není přímo zapleten, jenomže právě teď to vypadalo tisíc ku jedné, že on je hlavním iniciátorem.

A jestliže smog mohl zasáhnout dvě od sebe tak vzdálená místa, pak ten, kdo to zapříčinil, je jistě schopen zničit i další města.

Co když oba úniky plynu byly míněny jako varování? Má pátrání vést podle modelu, který používají pokaždé, když nějaká skupina jednotlivců začne ohrožovat společnost? Znal to až příliš důvěrně: Demonstrace síly a pak ultimátu. Chyběl mu klid. Vždycky mu pomáhá, když odejde z kanceláře a jde mezi své spolupracovníky, mezi nimiž si uvědomí celou tu obrovskou organizaci a její podporu.

Centrála je hned vedle operační místnosti. Pracuje tady tucet mužů, kteří obsluhují počítače a telefony, jejichž prostřednictvím sem přicházejí zprávy z celého světa.

Mladík pracující na radiotelefonní stanici se postavil do pozoru: "Dobrý večer, pane."

"Spojte mě s poručíkem Hillem v Sane."

"S tímhle spojením mám velké problémy, nerozumím tomu," poznamenal mladík.

"Tak to zkuste," trval na svém Palfrey.

V duchu si vybavil Costainovu tvář a zajímalo ho, zda existuje vůbec nějaká naděje, že by jim Costain mohl být co platný. Viděl i tvář Grace Drummondové a rád by věděl, zda měla nějaké tušení o manželově spojení se Storrem. Tázal se sám sebe, zda dělá dobře, když Storrovi umožňuje přeletět Atlantik a nechce po irských úřadech, aby ho zadržely. Storr a jeho přátelé představují totiž jednu velmi nadějnou možnost. Kdyby je zadržel, nejspíš by se mu nepodařilo získat potřebné informace. Musejí zůstat volní, ale pod trvalým dohledem.

Agenti Z5 je musejí sledovat všude, ve Shannonu, na Kennedyho letišti, v každém letadle, na silnici nebo ve vlaku, a jestliže se celý ten systém podaří udržet v chodu, bude Palfrey už brzy znát jejich cíl. Jednu věc by však rád věděl už teď: Proč s sebou Storr bere Costaina?

Věděl snad Costain víc, než přiznal?

Teď, když je jasné, že Drummond a Storr pracovali společně, je docela dobře představitelné, že s nimi spolupracoval i Costain. Nepodstoupil Palfrey příliš velké riziko, když důvěřoval člověku, jehož si ani neproověřil? Mohl si jen stěží dávat vinu; v dané chvíli bylo přece nezbytné získat jakýkoli kontakt se Storrovou domácností. Nemohl tušit, že mu celá skupina takhle unikne. Začal se znepokojovat tím, že se neví, kde je poručík Hill, a proč vážne spojení. Zadíval se na mladíka u radiotelefonu a za chvíli zpozoroval, že se v jeho tváři objevilo napětí. Popošel k němu.

Operátor se celý bledý obrátil k Palfreyovi: "Saneský statek byl vyhozen do vzduchu, pane," pronesl pomalu. "Včetně celé vesnice. Ze speciální průzkumné jednotky přežil jen jediný muž, který je nyní v nemocnici. Ale dávají mu jen velmi málo nadějí."

Palfrey byl na chvíli zcela neschopen tuhle zprávu přijmout. Až za dlouhou dobu vykročil ke dveřím.

"Budu dole, u doktora Crabtreea."

Myslel tím, že se pokusí o to, aby Grace Drummondová promluvila.

Žena ležela na úzkém lůžku, tvář měla jako z vosku. Bylo těžké uvěřit, že vůbec dýchá. Oba muži, Crabtree a Palfrey se na ni dívali jednostranně průhledným zrcadlem. U jejího polštáře byly umístěny mikrofony, které zachytí i ten nejslabší zvuk.

Právě před půlhodinou jí Crabtree dal injekci, která způsobí, že při výslechu bude Grace odpovídat zcela podvědomě.

"Doktore Palfreyi," zašepal Crabtree, "nelíbí se mi její reakce."

"Co máte na mysli?"

"Myslím tím, že kdyby její reakce byla normální, musela by se teď třást."

"Musíme to aspoň zkusit," odvětil Palfrey.

"Kdybychom jí mohli nechat odpočívat ještě dalších čtyřadvacet hodin, pak by snad..." začal Crabtree.

"Žádných čtyřadvacet hodin už nemáme," řekl Palfrey.

Nad nástěnným telefonem zablikala žárovka.

"Palfrey."

"Sape," řekla Joyce. "Na lince máš Stefana z Moskvy."

"Stefan!" opakoval Palfrey a najednou si uvědomil, že je to po dlouhé době pivní příjemná zpráva. Stefan Andromovič byl jedním z vedoucích pracovníků Z5. Většinu času působil v Rusku. "Řekl ti, co chce?" zeptal se Palfrey Joyce.

"V jednom uralském městě prý došlo k hromadnému úniku smogu."

"Spoj mě s ním!"

Zadíval se na Grace Drummondovou a všiml si, že pohnula hlavou. Ve sluchátku se ozvalo cvaknutí: "Stefane."

Sape," řekl Stefan Andromovič, "dějí se tady hrozné věci."

Žádný úvod, žádné pozdravy, žádné vtípky. Na horké lince mezi Moskvou a Londýnem zazněla jen tato věta, z níž

Palfrey vycítil, že ani Stefan není ve své kůži.

"Tady taky," poznamenal Palfrey.

„Jak dlouho už o tom víš?"

"Jako ty. Přibližně od včerejška. Měl bys být teď informován průběžně..."

"To znamená, že první mimořádné rozkazy byly vydány včera?"

"Ano, byly to první mimořádné pokyny."

"Ty údaje se tady vůbec neberou vážně."

"To zatím nikde," pokrčil rameny Palfrey.

"Existuje naděje, že se podaří najít zdroj toho smogu?"

"Naděje... Naděje existuje vždycky," povzdychl si Palfrey.

Viděl, jak se hlava Grace Drummondové znovu pohnula. Grace otevřela oči. Pohledla na strop a k oknu. Zdálo se však, že nic nevnímá.

"A co ten profesor Storr?"

"Právě nasedá do letadla na Shannonském letišti," oznámil Palfrey Stefanovi. "Sledujeme ho."

Nastala pauza a z reproduktoru zabudovaném ve zdi přímo nad oknem bylo slyšet dýchání. Rty Grace Drummondové se pootevřely.

"Ne," ozvalo se z reproduktoru. "Ne, nemůžu si vzpomenout!"

Crabtree, pár kroků od Palfreye, se jí ptal: "Je to životně důležité, víte o tom, že by váš manžel někdy navštívil profesora Storra?"

"Sape," volal Stefan Andromovič.

"Ano?"

"Proč profesora nezatknete?"

"Potřebuji, aby nás přivedl k hlavnímu zdroji smogu..."

"Copak ho nemůžete přinutit, aby promluvil?"

"Ne!" vykřikla Grace Drummondová. "Nikdy jsem s Geoffem o jeho záležitostech nemluvila. Nikdy!"

"Co dělal po celé dny?"

"Psal."

"Kde psal?"

"Na zahradě v kůlně, tam měl klid."

"Co psal?"

"Nemůžu si vzpomenout," sténala.

"Co je to tam za zvuky?" zeptal se Stefan.

"Snažíme se, aby si žena Geoffreye Drummonda, tedy vdova po něm - vzpomněla, zda její muž spolupracoval se Storrem. Dostal jsi přece zprávu o tom, že do celé věci je zapletený Drummond."

"Dostal."

"Posílám ti tam další zprávu. Statek už neexistuje."

"Jak to?"

"Vyhodili ho do vzduchu i s vesnicí," vysvětlil Palfrey.

"Takže... Storr v tom jede."

"Ano."

"Já nevím!" křičela Grace Drummondová.

"Musel vám o tom něco říct," naléhal Crabtree.

"Na nic se nepamatuju!" vykřikla znovu, její hlava se zmítala a oči vytřeštěně zíraly někam před sebe.

"Pracoval s profesorem Storrem?"

"Já nevím!" křičela.

"Ale to přece musíte vědět. Viděla jste se s ním každý den, musela jste s ním mluvit o jeho práci."

"Nemluvila, nemluvila!" vykřikla.

"Sape," řekl Stefan. "Právě jsem se dozvěděl, že zdejší vláda obdržela depeši z Downing Street, a pan Bretislov, který je tady se mnou, mě ujišťuje, že Kreml nám dává plnou podporu. Rusko doporučí svým satelitním státům, aby učinily totéž. Panují tady však veliké obavy, že by se Storrovi mohlo podařit uniknout."

"K takovým obavám nejsou žádné důvody," odpověděl Palfrey.

"Co když ano. Máte nějakou jinou stopu?"

"Žádnou," odpověděl Palfrey. "Ale..."

"Sape."

"Počkej!" přerušil ho Palfrey, protože spatřil, jak se Grace zvedla na loktech; viděl její tvář znetvořenou úsilím popadnout dech, její hrud' se prudce zvedala a klesala.

"Dobrá!" vykřikla. "Znal Storra. Znal ho a nenáviděl ho. Storr ho vydíral!"

"K čemu ho Storr nutil?"

"Nutil ho... nutil ho," ztichla, její tělo se prudce prohnulo a na tváři jí vystoupil pot.

"Vědel, co Storr dělal?" zeptal se Crabtree, otočil se k Palfreyovi a stísněně řekl: "Nemůžu pokračovat, jinak nastane konec."

Z reproduktoru se ozývalo chroptění a agonické oddechování.

"Sape, musím ti něco říct," pronesl pomalu Stefan: "Kreml nás bude podporovat jen tehdy, bude-li profesor Storr zadržen a vyslechnut."

Palfrey si hřbetem ruky otřel čelo a zadíval se na ženu, která jako by se ocitla v očištění. Tělo se jí chvělo v křeči, jednou rukou si zakrývala oči, jako by se bránila jakési šílené vizi; druhou paží vztahovala k oknu.

"Ne," prohlásil Palfrey.

"Sape..."

"Ne!" opakoval Palfrey. "Naše jediná naděje je v tom, že zjistíme, kam Storr míří."

"Ruská vláda..."

"Ruská vláda se připojila k ZS za podmínky, že akce organizace, její politika a metody nebudou žádnou členskou zemí ovlivňovány. Měl bys jim to připomenout."

"Už jsem to udělal."

"Neřekl mi to, bál se Storra a nechtěl, abych o tom všem věděla. To, že píše, jen předstíral, věděla jsem, že pro Storra něco dělá, ale co to bylo, to nevím."

Palfrey řekl: "Zůstaň na příjmu, Stefane. Jdu si promluvit s paní Drummondovou. Pust' si pořádně zesilovače. Navrhni svým přátelům, ať si to také poslechnou." Přešel ke Crabtreeovi a zaujal jeho místo u mikrofonu. "Grace, poslouvejte." Svíjela se.

"Geoffrey by si určitě přál, abyste mi všechno řekla," naléhal Palfrey.

"Ne, ne! Říkal, že to nesmím nikomu prozradit."

"Grace, poslouvejte. Byl Geoffrey oddaný své zemi?"

"Samozřejmě že byl. Miloval Anglii!"

"Pak by tedy teď určitě Anglii pomohl."

"Nebyl žádný zrádce."

"Tak k čemu ho Storr nutil?"

"Nebyl žádný zrádce!"

"Mluvil s vámi o Storrovi?"

"Ne, nikdy!"

"Mluvil s vámi někdy o něčem, co by se mohlo týkat těch událostí v Sane?"

"Ne, on..."

"Grace, vy víte, že Geoffrey je mrtev."

"Ach bože!" úpěla.

"Je více než pravděpodobné, že zemřel pro Anglii."

"Miloval Anglii, Storra nenáviděl."

"Šel s ním někdy někam?"

"Ne."

"Byl šéfem celé akce Storr?"

"To Geoffrey nevěděl. Myslel si, že v tom jsou zapojeni ještě další..."

Její slova byla teď i navzdory zesilovači téměř neslyšitelná.

"Byli to Američani?" zeptal se Palfrey.

"Myslím si, že ano."

"Víte, odkud přišli?"

"Odněkud z Ameriky," odpověděla klidně. "Geof tam před deseti léty byl. Tehdy to asi začalo. Pracoval v Yellowstonu. Na horkých pramenech. Vyprávěl mi, jak jsou krásné. Všude samé gejzíry. Měl to tam moc rád. Měli jsme se tam i přestěhovat. Ale pak - Storr. Storr za ním přijel. Znali se z Yellowstonu. Spřátelili se tam. Nenáviděl Storra, nenáviděl ho."

Nastalo ticho a do tváře Grace se vrátil nepřítčný výraz. Začala se znovu svíjet na posteli, tloukla se do prsou, trhala

si šaty a křičela. A její slova se spojila v jediný hrůzný zvuk, ve tři neustále se opakující slova: "Storr ho zabil... Storr ho zabil..."

A pak s hrozivou zřetelností dodala: "Zabil mé děti. Nenávídím ho!"

A Grace se zhroutila. Zvrátila se na záda, ústa dokořán a oči zešířila otevřeně. Otevřely se dveře a do místnosti vstoupili doktor Masak a sestra. Crabtree se odvrátil od Palfreye, jako by se jednalo o kohosi nečistého.

"Tak co?" pronesl Palfrey do telefonu. "Slyšels to?"

"Ano," odpověděl Stefan. "Prezidium stáhlo svou podmínku, můžeme jít do toho."

Palfrey si setřel z čela pot.

"Jakmile poznáme Storrův cíl, vyrazíme. Neunikne nám."

"Poletím kamkoli na světě," řekl Stefan a dodal: "a kdykoli."

13. Kapitola

Start

Palfrey zavěsil a chvíli pozoroval doktora se sestrou, jak pomáhají uložit tělo Grace Drummondové do přirozenější polohy. Přirozenější? Vypadala, jako by byla mrtvá. Palfrey se vydal k výtahu a sjel do kanceláře, kde na něj čekala Joyce. Pohlédla do jeho zničené tváře a zeptala se:

"Mám tě nechat o samotě?"

"Ne, prosím tě, zůstaň. Slyšelas Stefana?"

"Ano."

"Kladou si podmínky..." Unaveně si povzdechl.

"Nakonec je přece stáhli."

"Ano, ale teprve tehdy, když se dozvěděli o Yellowstonu." Palfrey se odmlčel. "Něčeho bych se napil a najedl."

"Jistě. Sape, měl by sis zdřímnout."

"Ano, na chvíli si lehnu," souhlasil. "Někdy se skoro nenávídím..." na chvíli se odmlčel a zadíval se do jejích očí, plných úzkosti. Věděl, že ho miluje a pocítil záchvěv klidu. "Já vím," pokračoval. "Jediná žena... A na druhé straně možná milióny lidí. Zničené vesnice a města a jediná nemocná žena..."

"Uvidíš, že se z toho dostane," řekla Joyce.

"Já vím. Odstartovalo už Storrovo letadlo?"

"Před pár minutami vjelo na ranvej." Joyce teď udělala něco, co v těchto dnech dělala velmi zřídka: uchopila Palfreyovy dlaně a přitáhla si je k sobě. Na chvilku vypadali jako milenci. Políbil ji na čelo a ona odešla.

Za chvíli se vrátila s podnosem, na němž bylo jídlo, ale na kterém také ležela čtvrtka papíru. Stálo na ní:

PROF. STEPHEN STORR:

Časový přehled

5.41 opustil Winchester

6.09 minul policejní hlídky

6.12 auto opuštěno v Novém lese

Následovalo pár dalších podrobností a potom:

11.03 nástup do BO 707 Shannonské letiště

11.09 start

11.12 ve vzduchu

11.15 nad Atlantikem, severní směr

11.20 letadlo udržuje normální výšku (32 000 stop), rychlost a směr.

Palfrey věděl, že zhruba každých pět minut budou následovat další zprávy o situaci. Bude v neustálém kontaktu s Irskem, pak s Ganderem, posléze s New Yorkem. Nevyskytnou-li se nějaké potíže, bude informován o době přistání na Kennedyho letišti zhruba za sedm hodin. To bude kolem šesté hodiny britského času a druhé hodiny východního času v USA.

Odložil lístek stranou a začel se do dalšího:

Mountview, Wyoming, USA

Čas v Mountview 2.00 odpoledne (11.00 v noci britského času). Poslední údaje po úniku smogu uvádějí 957 obětí a 101 vážně poraněných. Celé město bylo evakuováno a bylo nasazeno vojenské dekontaminační komando. Zdroj plynu je situován do místní plynárny. Plyn se sem přivádí z polí v Montaně, 90 kilometrů severně od Mountview. Celou věc zkoumají vojenské i civilní úřady.

2.40 odpoledne místního času. Počet obětí stoupl na 1996. Nyní je jasné, že z plynárny se smog dostával potrubím hlavního plynového rozvodu. Plynárna je vybavena naftovými motory. Znečištění pokleslo. Všechny dodávky do města Mountview a dalších měst byly přerušeny.

Palfrey odložil zprávu a mechanicky se pustil do jídla. Pak odstrčil křeslo, přešel k telefonu a vytočil číslo nemocnice.

"Doktor Crabtree?" zeptal se.

"Zavolám ho."

"To je doktor Masak?" "Ano, pane."

"Jak se daří paní Drummondové?"

"Přežije, pane."

"Nějaké příznaky poškození mozku?"

"V tomto stádiu zatím ne. Přejete si být informován o každé změně?"

"Ještě zavolám," zabručel Palfrey.

"Kde je doktor Crabtree?"

"Přesvědčil jsem ho, aby si šel odpočinout. Já..." Doktor Masak na chvíli zaváhal. "Měl bych vás zřejmě informovat o tom, že doktor Crabtree se nachází v povážlivém zdravotním stavu."

"Domníváte se, že by si měl vzít zdravotní dovolenou?"

"Velmi dlouhou, ano. Ale on sám o ni nepožádá."

"Postarám se o to," řekl Palfrey. "Dobrou noc."

Palfrey zavěsil. Vypil ještě šálek čaje a pak odešel za Joyce. Seděla u stolu a pracovala.

"Ty bys to taky potřebovala," poznamenal Palfrey.

Vzhlédla k němu. Uvědomil si, jak je přitažlivá.

"Co jsi říkal?" zeptala se.

"Řekl jsem, že si taky potřebuješ zdřímnout."

"Za chvíli půjdu," ujistila ho. "Ale až uvidím, že sis vzal prášek na spaní. Sape, nespál jsi pořádně už tři dny."

"Neměj starost."

Za necelou půlhodinu k němu přišla: Seděl na okraji své postele, prášek na spaní v jedné ruce, sklenici mléka v druhé. Měla na sobě župan, vlasy jí volně spadaly na ramena. Viděl v ní teď nejen svou výkonnou sekretářku, ale především přitažlivou ženu.

"Sape," zašeptala, "příliš se namáháš."

"Já vím," přikývl. "Nejsem člověk. Kdybych byl, nemohl bych ti odolat." Vzal ji za ruce. "Joyce, lásko moje, přestaň mě nenávidět."

"Ty blázínku..."

"Jsem víc než blázen."

Za dvě minuty už ležel v posteli a ona za sebou potichu zavřela dveře. Z okna padalo dovnitř slabé umělé světlo.

Působilo však natolik věrohodně, že se zdálo, že spolu s ním proudí do pokoje i jemný vánek. Brzy usnul.

V sousedním pokoji nemohla Joyce dlouho usnout. Na jejím stolku stála Palfreyova fotografie, kterou od něho dostala, když k němu před téměř patnácti lety přišla pracovat. Usnula až za několik desítek minut.

Nad chodem událostí bděl noční štáb pětadvaceti lidí.

Stefan Andromovič v Moskvě také spal, ale jeho lidé zůstávali v neustálém spojení s Londýnem. V letadle, které se blížilo k bodu, z něhož není návratu, kdesi vysoko nad Atlantikem spal Costain a vedle něho dřímala Marion Kembleová. Naproti nim spali Griselda a profesor Storr, přes uličku seděli mladý Filip a Arthur Harrison. Filip hlasitě oddechoval, jen Harrison byl vzhůru.

V sedm hodin vzbudil Palfreye zaměstnanec ústředí, který mu na podnose přinášel čaj a několik zpráv. Jedna z nich byla nadepsána slovy Profesor Stephen Storr. Byl to průběžný záznam poslední hodiny letu.

Letadlo se připravuje k přistání... Pilot navázal spojení... Letadlo klesá... Letadlo krouží nad Long Islandem, Kennedyho letiště v dohledu... Dokonalé přistání... Letadlo roluje na dráhu 17... Prof. Storr se svou skupinou u imigrační přepážky... Celnice... Storr se setkává s jistou ženou, která ho už očekává celé dvě hodiny... Je zřejmé, že se oba velmi dobře znají.

Palfrey si nalil čaj a rychle četl dál. Ve dveřích se objevil mladík, který měl předchozího večera na starosti spojení s Hillem.

"Dobré jitro, pane. Nepřicházím příliš brzy?"

"Pojďte dál," Palfrey počkal, až se zavřou dveře: "Co je nového?"

"Jde o profesora Storra a jeho společnost, pane."

Šálek v Palfreyových rukou se zatřásl.

"Ano?"

"Celá skupina odletěla z Kennedyho letiště soukromým dvoumotorovým letadlem."

"Všech šest lidí?" zeptal se Palfrey.

"Ano, pane. A všechno nasvědčuje tomu, že Costain udržuje velmi přátelské styky s jednou z těch žen, s jistou Marion Kembleovou."

"Jsou sledováni?"

"Samozřejmě. Směřují na západ."

"Na západ," odušil Palfrey a s uspokojením konstatoval, že přestává být nervózní. "Ovšem, k Yellowstoneu. Výborně. Co se v noci jinak dělo?"

"Sedmdesát devět vlád podporuje pátrání po příčinách zvýšené koncentrace smogu - jediná velmoc, která ještě nepřijala žádné stanovisko, je Japonsko."

"A Čína?"

"Byla mezi prvními, kteří souhlasili, pane."

"A co dál?"

"Celá oblast v okolí Sane je už čistá - ohniskem výbuchu byl pochopitelně statek. Stav zraněného se už zlepšil natolik, že nám mohl podat svědectví. Potřebujete ještě něco vědět?"

"Co Mountview?"

"Vidíte, málem bych zapomněl. Počet obětí stoupl téměř na dva tisíce padesát osob. Dodávky plynu byly obnoveny. Další úniky smogu zatím nebyly hlášeny. Celá oblast se prozkoumává."

"Dobrá, to je vše, co jsem potřeboval," povzdechl si Palfrey.

V jeho očích se mihly stopy únavy.

"Chtěl jste ještě něco, pane?"

"Víte, jak je na tom paní Drummondová?"

"Myslíte tu ženu v nemocnici? Nevím. Dostávám zprávy pouze zvenčí. Ale mohu to zjistit."

"Není třeba, můžete jít," řekl Palfrey. "Potřebujete se vyspat."

"Ano. Díky, pane."

Palfrey vstal a spojil se s doktorem Masakem; jeho výraz prozrazoval obavy z toho, co uslyší.

"Tady doktor Palfrey," ohlásil se.

"Dobré ráno, pane," pronesl Masak klidným hlasem. "Paní Drummondová vypadá dobře. Na šokovou terapii reagovala skvěle, puls a dýchání jsou téměř normální. Měla by se úplně zotavit."

"Skvělé!" zvolal nadšeně Palfrey.

O několik minut později už ve vaně přemýšlel o tom, kde se asi v tuto chvíli nachází ono malé soukromé letadlo a jaký vztah je mezi Davidem Costainem a Marion Kembleovou.

14. kapitola

Přistání

David Costain ucítil dotek ruky Marion Kembleové a uvědomil si její přítomnost. Už od prvních okamžiků nemohl odolat její přitažlivosti, jenomže pak se přihodilo to neštěstí a on trochu pozapomněl. Od té doby, co naposledy mluvil s Palfreyem, pochopil, co pro něj její blízkost znamená.

Když za ním přišla s nabídkou od Storra, chvíli mlčel a jen se na ni díval.

"Davide," řekla potichu, "poslouchal jsi mě?"

Protože nevěřil svému hlasu, jen přikývl.

"Takže s námi půjdeš?"

"Za jistých okolností - určitě."

"A jinak ne?"

"Marion..." začal, ale vzápětí zmlkl.

"Davide, co je?"

Slunce v jejích vlasech se rozehrálo všemi barvami. Poprvé měl možnost zblízka si ji prohlédnout, zahledět se do jejích tmavomodrých očí... A ona jeho pohledu neuhnula. Uvědomoval si jemný oblouk jejího obočí, plné rty a výraznou bradu. Byla v ní jakási síla, a to ji odlišovalo od Griseldy.

Neuvědomoval si ani, jak dlouho tam takhle stáli, dokud se neobjevil Filip: "Tak jdete jíst, nebo ne?" ptal se neomaleně.

Marion se zachvěla: "Musím Stephenovi říct, jak se rozhodl. Pojedeš s námi do Bournemouthu? Budeš s námi spolupracovat?" Kdesi hluboko v jeho mysli se náhle vynořily Palfreyovy instrukce.

Uvědomil si, že právě tohle by Palfrey potřeboval. "Marion," pronesl tiše, "bojím se, že ztratím hlavu."

"Tomu nerozumím, Davide."

"Dobře víš, že... kvůli tobě..." zamumlal.

Mohla mu odpovědět mírně i vyzývavě. Řekla však: "Dlouho jsi žil sám."

"Až moc dlouho. Jenomže..."

"Já taky," usmála se. "Pojeď s námi, Davide."

Dobře si teď uvědomoval, co slíbil Palfreyovi, a vyčítal si, že vůči ní a Storrovi není upřímný. Vždyť přece vzpomínka na to ráno, kdy ji spatřil v okně, byla tak živá. Věděl, že ji miluje a zároveň si byl jistý, že ona i Griselda jsou Storrovými milenkami. Ničemu nerozuměl.

"Tak jde se večeřet nebo ne?" zlobil se už Filip.

A teprve teď David Costain řekl: "Ano, pojedu s vámi. Ale jediné tehdy, když budeš vědět, že je to jenom kvůli tobě."

A nyní tedy spolu sedí v letadle, které se vznášá někde nad Severní Amerikou. Hvězdy září, je bezměsíčná noc, jen v kabině letadla svítí tlumené světlo. Kdesi v zadu sedí Storrs se svou přítelkyní, vysokou a přitažlivou ženou, kterou jim na newyorském letišti představil jako Constanci Mannovou.

Je slyšet jen hukot motorů a občasné Harrisonovo zachrápání.

Costainovi blesklo hlavou několik vzpomínek. Na Storra, který mu v Bournemouthu položil tu důležitou otázku - Letíme do Ameriky pojedete s námi?

"Ale proč já, profesore?"

"Jsem přesvědčen, že vás budeme potřebovat."

"Tomu nerozumím," protestoval Costain.

"Copak musíte všemu rozumět? Poletíme ještě v noci. Všechno je již připraveno. Letíte s námi?"

Věděl, že to záleží jen na něm. Nikomu se přece nemusí zodpovídat... A přece... Bezmocně se znovu zeptal na to, na co nemohl dostat odpověď.

Costain měl na rozmyšlenou jen pár minut. Nebyl si stále ještě jist, zda v cestě pokračuje kvůli Marion, nebo kvůli Palfreyovi. Uvědomoval si však, že pojede-li s nimi, celou věc pochopí. Byla tma a nebyť hukotu motorů, bylo by v kabině ticho. Ukolébán vědomím, že Marion je mu nablízku, David usnul a vzbudil se, až když jím kdosi zatřásl. "Dobré jitro, pane," zašvitořila jakási dívka. Ucítil, jak sebou Marion trhla. "Dobré jitro, slečno. Za dvacet minut přistaneme, budete si přát kávu?" "Ano, dvakrát prosím," řekl Costain. "Cukr a mléko?" "Jen trochu mléka." "A slečna Kemblová?" "Černou kávu bez cukru," řekla Marion a usmála se na Davida. "Spal jsi?" "Trochu." "Myslela jsem si, že neusnu," řekla Marion. "Přeletěli jsme určitě alespoň dvě nebo tři časová pásma." Stevardka přinesla kávu, David žíznivě vypil jeden šálek a nalil si další. Za dvě minuty upadl do bezvědomí. Marion seděla na kraji svého křesla a chvíli ho pozorovala. Pak se kolem něj protáhla na chodbičku a konečky prstů se zlehka dotkla jeho tváře.

15. kapitola Srub

Když se probрал, byl už dávno den a on ležel sám v neznámém pokoji. Hlavu měl jasnou, jen jeho ústa byla vyprahlá. Měl hlad. Zůstával ležet na zádech a hleděl na temně rudý strop.

Všude panoval klid, naprosté ticho.

V pokoji byla dvě okna, jedno z nich se staženou roletou. Zdi byly z hrubě tesaných trámů, stejné barvy jako strop. Stejně vypadaly i dveře bez zámku a klíče, jen se závorou. Nábytek byl také podobného stylu, jen někde jej zdobily indiánské motivy. Na jedné zdi visel podlouhlý obraz znázorňující zřejmě jakési mírové setkání bělochů s Indiány. Odhodil těžkou deku a vstal. Zjistil, že je pouze ve spodním prádle. Někdo ho tedy musel svléknout.

Konečně pochopil, že mu na palubě letadla podali drogu a spícího jej odvezli, aby nevěděl, kde je a nemohl podat zprávu Palfreyovi. To svědčilo jen o jednom: Podezírali ho.

Přešel k oknu se zataženou roletou, neboť druhé okno se nacházelo příliš vysoko. Vedle stolu stála židle, na které ležely jeho svršky. Na stole spočíval jeho kufřík. Otevřel ho a našel knížku, kterou mu tam na letišti vložil celník. S úzkostí vsunul ruku pod košile a s úlevou si oddychl. Kreditní karta byla na svém místě. Na zadní straně knížky četl telefonní čísla ve formě tiskárenského kódu:

201:457:8010

101:754:1080

Opakoval si je znovu a znovu, ale zatím je nezničil; určitě mu ještě nějakou dobu potrvá, než se je naučí nazpaměť. Měl štěstí, knížku si nevzal.

Vytáhl roletu. Pohled, který se mu odkryl, mu bezmála vyrazil dech. Fascinovaně hleděl ven. Ještě nikdy se nesetkal s krásou v tak bezprostřední podobě. Pod ostrými vrcholky hor, jež se zařezávaly do nekonečně modrého nebe, leželo modravé jezero; nad jeho břehy se tyčila skaliska a v jeho hladině se odrážely stromy. Na hřebetech hor se v slunci stříbrně třpytil sníh.

Costain stál a užasle pozoroval krajinu. Ten srub musel být snad tisíc stop nad jezerem, na prudkém srázu hory. Pod oknem se k jakési mýtině táhla zelenavá šmouha stromů až k bílým židličkám, stolku a velkému slunečníku. Od mýtiny klesala pěšina vedoucí k přístavišti s kánoemi a člunem. Spatřil také malý bazén.

Konečně se odtrhl od okna a zamířil ke dveřím. Místnost, ve které se nyní octl, byla prázdná. Zavolal: "Je tu někdo?" Žádná odpověď.

Otevřel nejbližší dveře a ocítl se v koupelně se sprchou a umyvadlem, bělostnými ručníky, mýdlem a krabicí papírových kapesníků. Na zdi visel malý průtokový ohřívač, pod ním pohárek, pár balíčků čaje, kávy a dokonce i lžička. Musel si uvařit čaj; ještě nikdy se necítil tak vyprahlý. Bylo to drogami?

Otevřel další dveře a objevil ložnici, další koupelnu a konečně velký obývací pokoj se zaskleným patiem. Tady se mu odkryl nový pohled na jezero a hory. Opřel se o dřevěné zábradlí. Pod ním se otevřel hluboký prostor skal a stromů: pád dolů by znamenal okamžitou smrt.

Pohlédl napravo a spatřil hluboké údolí se strmými srázy. Nad údolím se vznášel opar. Opar - nebo kouř?

Byla to podivuhodně klidná a neuvěřitelně krásná scéna a on si náhle vybavil Sane. Bude se snad ta hrůza opakovat? Celé údolí bylo prosyceno párou; nepochybně to byla pára. Žádný zápach však necítil, nemohla být tedy jedovatá. Vrátil se zpátky do první koupelny a připravil si čaj. Šálek si přenesl do patia a usadil se v křesle s výhledem do údolí. Zavřel oči, chtěl zahnat tu nutkavou vizi katastrofy. Náhle ucítil slabý zápach. Byla to pára? Nebo kouř? Či plyn?

Vybavil si, co četl o Yellowstonském národním parku: horké prameny, gejzíry. A pak najednou spatřil dole v údolí nečekaný proud vody. Zatajil dech: Ten prudký gejzír vybuchl ani ne kilometr od místa, kde seděl. Zaslechl hukot, uviděl kaskády vody a páru stoupající vzhůru k nebi. Zvuk se změnil v slabé syčení. Gejzír se postupně zmenšoval, mizel... A pak, vyvolán jakousi obří silou, vytryskl další a ještě mohutnější proud vody do výše několika set stop. Ale i ten zmizel a zůstala jen pára. Oblaka páry. Začal je počítat... Napočítal do jedenadvaceti a pak toho nechal, neboť všude, kam dohlédl, se objevovaly nové a nové obláčky. Kdesi hluboko v tom údolí musí být nespočetné množství puklin a štěrbin, jimiž se dere na povrch pára.

V tom spatřil dva medvědy, černé a mohutné, a uvědomil si, že pára musí být neškodná: vzápětí totiž uviděl stádo jelenů, a to znamenalo, že v tom údolí neskutečné krásy panuje život a ne smrt.

Seděl bezmyšlenkovitě dál. Byl okouzlen. I hrůzná představa katastrofy v Sane jej opustila. Zaslechl za sebou jakýsi pohyb. Neotočil se, klidně seděl dál. Zvuk se zopakoval, byly to nepochybně kroky. Otočil se. Spatřil Marion. Měla na sobě džinsy a hnědou košili. Bylo v ní cosi nového, neznámého, zdálo se mu jako by sem patřila. Jako by patřila právě sem a nikoli do míst, kde ji poznal. Vstoupila do patia a nespouštěla z Davida oči. Costainovi se rozbušilo srdce. Neusmívala se, avšak mezi jejími pootevřenými rty se leskly zuby. Nikdo z nich nepromluvil ani slovo. Přistoupila k němu. Věděl, co udělá, ale stále seděl bez hnutí. Její tvář se blížila. Konečně se políbili. Cítil její dech, cítil její ústa. Chtěl ji odstrčit, ale nedokázal to; chtěl ji obejmout, ale neudělal to.

Odtáhla se.

"Nemyslela jsem si, že muž dokáže mít tak chladnou krev," zašeptala.

"Nemyslel jsem se, že si žena může být tak jistá, že svede muže, kdykoli se jí zamane," odpověděl.

"Svede?" zopakovala potichu.

"Copak tohle nebyla lekce svádění?"

"Ne," odpověděla prostě. "To byl výraz lásky."

"Lásky?"

"Davide," vyhrkla, "já vím, že to nedává žádný smysl. Ale sama se teď v sobě moc nevyznám. Jediné, čím jsem si jistá je to, že tě miluji."

Její oči mu prozradily, že jí může věřit.

Naléhavě se zeptal: "Kde to jsem? A proč tu jsem? A jak jste mě k tomu donutili?"

"Vždycky viníš jiné za to, co sám dobrovolně děláš?" zeptala se.

"Dobrovolně?" pokrčil rameny. "Aspoň byl mi mohla prozradit, kde jsem."

"Jsme v údolí mezi Yellowstonským parkem a Grand Tetons," odpověděla. "Na Stephenově pozemku."

"Ty chceš říct, že celé tohle údolí mu patří?"

"Ano, i jezero a hory, kam až dohlédneš," odpověděla.

"Horké prameny a gejzíry také?"

"Všechno," potvrdila.

"A ten smrtící smog je taky jeho?"

Zavřela na chvilku oči, pak přešla k zábradlí a dlouze se zadívala do údolí. Costain se nehýbal, ale s jistou rozkoší si začínal uvědomovat, že žije.

"Davide," řekla. "Stephen Storr je dobrý a velký člověk."

Mrazivě odušil: "A bezpochyby také velký humanista."

"Neměl bys Stephena předem odsuzovat. Neodsuzuj předem nic a nikoho - ani mě. Stephen za tebou brzy přijde, potřebuje tě. Možná, že jsi jediný člověk, který mu může pomoci. Možná že jsi jediný živý člověk, který může svět zachránit před pohromou."

Neodsuzuj ho předem... ani mě, znělo mu v uších.

"Neměl bys mu odporovat. Neměl bys o něm pochybovat. Moc tě o to prosím."

Obrátila se k němu a v jejím pohledu byla úpěnlivá prosba.

16. kapitola

Konfrontace

Nastalo dlouhé ticho. Marion se rýsovala na pozadí stoupajících par, které dodávaly její postavě, jejímu výrazu a jejím vlasům příděch snovosti. Neodolatelně ho přitahovala, chtěl k ní přistoupit, ale zůstal na místě.

"Pokud mu budu odporovat," řekl, "pak jen v tom, co mi řekne, nebo v tom, co po mně bude chtít."

"Jen o to tě prosím," odušila Marion.

"Opravdu?" zeptal se ostře.

"Ano, doufám, že uděláš..." Odmlčela se. Vyhýbala se jeho pohledu. Poprvé spatřil její profil, zakloněnou hlavu, výraznou bradu a lákavé obrysy jejího těla. Najednou se uvolnila jeho potlačená přání, jeho tajné touhy i pocit jakési nenaplněné potřeby. Zdálo se mu, že se té dívce vydává na milost a nemilost.

Jeho hlas zněl přidušeně, když se zeptal: "V co doufáš?"

"Že vše, o čem si myslíš, že bys měl udělat, taky uděláš."

Věřil jí; byl přesvědčený, že mu nelže.

"Co všechno mi můžeš ještě říct?"
"To je zatím všechno," odpověděla mu.
"Ale vždyť jsi mi ještě nic neřekla!"
"Řekla jsem ti, jak obrovská by tvoje pomoc mohla být. Že za tebou Stephen už brzy přijde a že tě bude potřebovat. A řekla jsem ti..." znovu se odmlčela a pak dodala: "A řekla jsem ti, že tě miluji."
"To není... To se mi nezdá - možné."
„Je to tak." Přistoupila k němu.
"Zůstaň na místě," zvolal varovně.
Stála naprosto klidně, čekala na jeho slova.
"Nemohu věřit svým pocitům," řekl David.
"To jsou jediné věci, kterým se má věřit."
"Já to neumím."
"Příliš dlouho jsi se svými emocemi a instinkty zápasil," přesvědčovala ho.
"Co o mně můžeš vědět?" zeptal se chladně.
"Všechno, co lze zjistit," odpověděla. "Můžu ti říct, že Stephen a my všichni jsme tě už nějakou dobu pozorovali. Víme, co se ti před deseti lety přihodilo. Víme všechno o tvých každoročních cestách. Víme..."
"Jakým právem jste strkali nos do mých věcí!" vykřikl.
Pak však zaslechl jakýsi zvuk, odmlčel se a otočil hlavu - spatřil profesora Storra. I on prodělal zajímavou změnu. Vypadal velmi dobře, byl odpočatý a vyrovnaný. Usmíval se.
"Protože jsme chtěli vědět, zda vám můžeme důvěřovat," odpověděl profesor. Così v tónu, jakým to řekl, Costainovi naznačilo, že si tím stále ještě není jist. Potom se profesor odmlčel a zpřímil se na Costaina zahleděl. Znenadání se zeptal: "Jak dlouho už pracujete pro doktora Palfreye a jeho Z5, Davide?"
Ta otázka byla tak nečekaná, že vyvolala i fyzický efekt. Costain vyskočil na nohy.
"Posaďte se," řekl Storr a přisunul křeslo.
Costain se pomalu posadil. Storr se opřel o zábradlí a David si náhle pomyslel, jak snadné by bylo shodit ho dolů. Nikdo by takový pád nemohl přežít.
"Takže, jak dlouho pro něj pracujete?" opakoval Storr.
Costain usilovně přemýšlel, jak se z toho dostat. Co jiného mu však zbývalo než pravda? Kdyby lhal, ten druhý by to nepochybně poznal. A tak klidně odpověděl: "Čtyřicet osm hodin."
"Neboli od té doby, co jste se setkali ve Winchesteru?"
"Přesně tak."
"Ale Palfreyova organizace nikdy nepoužije nikoho, koho si před tím zevrubně neprověřila. A nikoho, kdo neprošel výcvikem," poznamenal Storr.
"Především vy byste měl vědět, jak snadné je prověřit si cizince," usmál se hořce Costain a rozhlédl se kolem sebe. Marion tam nebyla. "Pokud jde o výcvik - zdá se, že se Palfrey domníval, že zvládnou vše, co bude potřeba."
"A co bylo třeba?"
"Zjistit, co děláte, s kým jste ve spojení... Zkrátka všechno, co se vás týká."
„Jakým způsobem jste mu měl podávat zprávy?"
"Měl jsem mu telefonovat do londýnského ústředí.
"Jak prosté," zavrtěl hlavou Storr. "Řekl vám, proč se o mě tolik zajímá?"
"Myslí si, že byste mohl být odpovědný za smog."
"Naznačil vám, jak dlouho mě už sleduje?"
"Ne. Všechno to zřejmě začalo kvůli úniku smogu v Sane. Skutečnost, že jste přežil..." Costain se usmál - "že jsem přežil já a paní Drummondová, z nás dělá podezřelé. Snad jsem ho uklidnil tím, že jsem byl v Londýně díky snadno vysvětlitelné..."
"Ano, vím," přikývl Storr. "Vaše každoroční pouť."
"Čemu vděčím za váš zájem o mě?" zeptal se Costain.
Storr váhal, jako by hledal slova. Pak řekl: "Mám k tomu dva důvody. Za prvé jsem si myslel, že byste mohl být agent."
"Palfreyův agent?"
"Agent kohokoli," pokrčil rameny Storr.
"Agent, který vás sleduje? Vždyť jsem v Sane žil dávno před vámi!"
"To je pravda. Ale nikoli před Drummondovými."
"Chcete naznačit, že pro vás Drummond pracoval?"
"Ano, prováděl pokusy na celém projektu dlouho předtím, než jsme se přistěhovali do Sane."
"Na projektu smogu?"
"Ano," přisvědčil Storr. Odmlčel se a Costain bezpečně věděl, že přemýšlí o tom, kolik toho může prozradit. "Na smogu a přírodním plynu."
"Ale v Sane přece žádný přírodní plyn nebyl."
"Nebyl?" zeptal se Storr a usmál se.
"Vy si snad myslíte, že tam je?"
"Vždycky jsem byl přesvědčen, že existují mohutné rezervoáry zemního plynu a ropy v místech, kde se to vůbec neočekává. Jednou z mých hlavních pracovních náplní ne-li jedinou, je to, že taková místa vyhledávám. Jsem velmi bohatý, Davide. Jsem jedním z nejbohatších lidí světa. Mám však potřebu vydělávat stále víc a víc peněz a nutkání vydávat je ve prospěch lidstva."

Přestal mluvit, lehce se pousmál a pak se zeptal: "Nevěříte tomu?"

"Řekněme, že k tomu ještě nemám dost důvodů..." odpověděl Costain. Pokud je Sane příkladem..."

"Sane a Mountview," doplnil Storr.

"Byl jste to vy, kdo to způsobil?"

"Ano," připustil Storr a jeho úsměv zmizel. V jeho očích se objevil zvláštní výraz, náznak jakési hrůzy, jako kdyby se před ním právě teď odehrály nevyslovitelné věci. "Ano," odpověděl, "byl jsem to já, kdo způsobil ty pohromy."

"A to všechno pro blaho lidstva," dodal Costain hořce.

"Je možné, že takových věcí způsobím ještě daleko víc," pronesl Storr. "A možná, že nepoměrně horších než ty, které se už staly."

Dosud byla postižena jen malá města. Kdyby měla být zasažena velkoměsta jako Londýn nebo New York, pak..."

"A mohou být?"

"Ovšem," přikývl klidně Storr.

"Vy opravdu dokážete vyvolat takovou hrůzu?" Costainovi se zdálo, že k tomu člověku cítí jen nenávist.

"Davide," řekl Storr, "může k tomu dojít kdekoli na světě."

"Tak to proboha zastavte!"

"Nemůžu," odpověděl Storr velmi klidně. "Snažím se o to už celý rok. Od té doby, co jsem pochopil, co se stalo. Chytil jsem tygra a nechal jsem ho utéct..."

"O čem to mluvíte?" zeptal se ostře Costain.

"Hovořím o objevu, který jsem udělal a který jsem zároveň prodal všem výrobcům automobilů. Je to substance pojmenovaná helia. Zavádí se v mikroskopických množstvích do ropy, zemního plynu a dalších paliv včetně uhlí. Dnes už na zemi nenajdete místo, kde by se jí nepoužívalo. Má tu zvláštní vlastnost, že každému palivu dodává větší intenzitu tepla a tedy větší výkonnost. Používá se v palivech pro lodě, letadla, automobily, ale stejně tak i pro vytápění domácností. Jsem si jistý, Davide, že je to jeden z největších objevů století. Geoffrey Drummond byl jedním z chemiků a fyziků, kteří na tomto objevu odvedli svou práci." Storr začal přecházet sem a tam a rychlost, s jakou mluvil, se neustále stupňovala.

Costain ho pozoroval s rostoucí hrůzou.

"Celá léta jsme neměli ani ten nejmenší důvod předpokládat jakékoli škodlivé účinky, které by helia snad mohla mít."

Celou dobu jsme ji rafinovali a vylepšovali. Jsem vlastníkem celé řady společností, které spolu soutěží prostě jen proto, aby dosáhly většího zisku. Nejsem špatný obchodník. Dokážu získat peníze lépe než kdokoli jiný na světě."

Polykal slova, jako kdyby jeho rty byly příliš suché, aby je dokázaly srozumitelně vyslovit.

"Řekl jsem vám už, že je mým snem využít vlastního bohatství ve prospěch lidstva. A teď čelím hrozně možnosti, že je zničím." Zastavil se, pohlédl na Costaina a řekl: "Jenom vy mi můžete pomoci, abych tomu zabránil."

Costain nerozuměl. Marion mu sice řekla, co od něj Storr bude očekávat, ale Storr mluvil tak, že z toho vůbec nebyl moudrý. Costainovi to celé nedávalo žádný smysl: Neměl nic, nic nevěděl, nemohl udělat nic, co by mohlo jakkoli pomoci. Přesto však Storrův pohled napovídal totéž, co pohled Marionin. Jsou snad ti dva šílenci? Chtějí se snad zbavit části své zodpovědnosti tím, že na něj přenesou břímě, které on nedokáže unést? Anebo si ho snad dokonce s někým pletou?

"Pokud skutečně existuje možnost, že bych mohl nějak pomoci, pak pochopitelně pomohu."

"Taková možnost existuje," odpověděl Storr.

"Co je to?"

"Riskoval byste svůj život?" zeptal se Storr tiše.

"Budu-li přesvědčen, že by to k něčemu vedlo, pak samozřejmě," odpověděl věcně Costain.

"Myslím, že vás o tom dokážu přesvědčit. Chci, abyste se ještě před pokusem spojil s Palfreyem. Chci, abyste mu řekl přesně to, co vám teď řeknu já. Řeknete mu, že jsem v Sane pracoval na vývoji purifikátoru vzduchu, tedy na čemsi, čím by se helia mohla zneškodnit. Musíte však nejdřív vědět, že efekt helie je velice prostý. V určitém okamžiku, nevíme ještě kdy, vzroste obsah kyslíčnicku uhelnatého ve vzduchu tak, že kyslík je ze vzduchu doslova vypuzen a člověk ani zvířata nemohou dýchat. Tento proces je urychlován účinky slunečních paprsků, které zvyšují hustotu smogu. Kdyby se nám podařilo nalézt přípravek, který by dokázal odbourat škodlivost helie, byl by problém vyřešen. Sledujete mne?"

"Slovo za slovem," řekl Costain.

"Vlastním celou řadu experimentálních laboratoří, které se výzkumem takového přípravku zabývají. Jedna z nich pracovala v Sane, jiná zase v Mountview. Další se nachází v malém městě na Uralu, který je jedním z hlavních ruských regionů rafinace nafty. Rusko také v současné době začíná používat helii. Stupeň zamoření vzduchu roste ve většině částí světa nebezpečným způsobem a my víme, že je to způsobeno helií. Nevíme však zatím, v jakém stádiu se toto zamoření stává smrtelným. Geoffrey Drummond byl velmi blízko objevu onoho přípravku. Na základě mých instrukcí se mu podařilo urychlit výzkum. Všichni jsme měli důvod věřit, že úspěch je na dosah ruky. V den neštěstí prováděl poslední experiment. Jenomže namísto toho, aby se mu helii podařilo vypudit, zkoncentroval ji do takové míry, která přesáhla vše, co jsme dosud znali."

Storr se odmlčel, jako kdyby nebyl schopen nabrat dech; Costain byl však jeho příběhem tak dojat, že nedokázal promluvit a vybidnout Storra k pokračování.

"Každý obyvatel Sane byl vlastně takovým pokusným králíkem. Žili jste, pracovali a dýchali ovzduší, o němž jsme si mysleli, že vás před účinky helie ochrání. Je třeba, abyste pochopil, že jste jedinou živoucí a zdravou osobou, která je na takové ovzduší aklimatizovaná. Neštěstí v Mountview bylo vyvoláno náhodným uvolněním helie. Neštěstí v Sane však žádná náhoda nebyla. Byl to důsledek experimentu, který se nepodařil. Mám důvody věřit, že tady v této horské laboratoři jsme objevili to, co tehdy nefungovalo. Všechny pokusy byly totiž prováděny simultánně. Každý krok byl

uskutečňován ve stejný okamžik a za stejných podmínek. Pro kontrolu se však experiment musí ještě zopakovat. A jediným subjektem, na kterém můžeme provést respirační testy, krevní zkoušky a ostatní potřebná měření, jste vy..." Storr se odmlčel a Costain s úděsem začal chápat význam jeho slov.

"Chci, abyste o těchto věcech Palfreyovi řekl," pokračoval Storr. "A chci také, abyste se podvolil těmto testům, které mohou trvat týden, ale i déle. Souhlasíte, Davide?"

Z úst tohoto muže zazněla ta otázka jako modlitba. Costain přešel k zábradlí a zahleděl se na nádhernou přírodní scenérii, jež mu brala dech. Páry stoupaly vzhůru, v dálce se proháněla zvěř. Obrátil se. Spatřil Marion, Griseldu, Filipa a Harrisona a pochopil, že jsou v místnosti přítomni už delší dobu. Zadíval se na Marion a pronesl:

"Slibuji, že to udělám. Kdy začneme?"

17. kapitola

Poselství

Byl příjemný letní den a Palfrey kráčet po Piccadilly:

Poprvé od svého návratu z Winchesteru se dostal na vzduch, který nebyl klimatizovaný. V kapse měl kategorický vzkaz od Clitheroea: "Potřebuji se s vámi okamžitě setkat." Po Rusech jsou to tedy i Angličané, kteří se chovají tak, jako by jim Z5 patřila.

Po modrém nebi plul shluk neuvěřitelně bílých oblaků. Green Parkem vál čerstvý vítr, který zaháněl výfukové plyny. Londýn byl skvostný.

Ta žena vypadala ve svých citrónově žlutých letních šatech s nabíranými rukávy svěže a přitažlivě. Měla šťastný výraz, jaký Angličanky mívají, když jim teplé počasí umožňuje nosit hedvábné šaty. Blížila se k němu a čímsi mu připomínala Joyce. Brzy spatřil jinou půvabnou ženu se širokým kloboukem na hlavě. Palfrey napadlo, že na dálku ta žena vypadá jako jeho žena Drusilla před dávnými léty. Minuli se. Bylo v ní cosi velmi anglického, měla čistou plet', jasné oči a čišela z ní jakási povznesenost.

Ta první žena vůbec nevypadala jako Joyce a ta druhá rozhodně nebyla Drusilla; byla to jen jeho samota, která v něm tyto představy vyvolala.

Pak spatřil další ženu a na chvíli si pomyslel, že je to Griselda Kembleyová. Jeho myšlenky přeskočily z Griseldy na Storra. Byl o profesorovi dokonale informován. Celou cestu jeho letadla napříč Spojenými státy dokumentovalo množství zpráv. Ty zprávy teď visely přišpendleny na mapě v místě údolí mezi Yellowstonským parkem a Grand Tetons, v té nádherné, rozlehlé krajině, kterou už Palfrey dvakrát v životě navštívil. To údolí se jmenuje Pale Valley a on má k dispozici řadu fotografií horské chaty, přístaviště u jezera a také ústřední zprávy, které potvrzují, že údolí je přístupné jen pěšky nebo letecky. Stručná vojenská zpráva říká, že je tu pouze jediná přístupná přistávací plocha. Jiná zpráva tvrdí, že přistání helikoptérou by bylo krajně nebezpečné, protože Pale Valley se nachází v oblasti gejzírů a horkých pramenů. Přistání se nedoporučuje těm, kteří nejsou s terénem dobře obeznámeni. Zemská kůra je tu neobyčejně tenká a křehká.

Helikoptéra může zmizet beze stopy v útrobách země. Totéž platí pro jakýkoli paravýsadek. Každý útok na údolí může být provázen obrovskými ztrátami na životech. Je nepravděpodobné, že by se v těchto místech mohly použít jednotky rychlého nasazení.

Stephen Storr, jemuž údolí a celá oblast patří, pátrá pravděpodobně po uranu...

Palfrey už o Storrovi vlastně nepotřeboval nic vědět; šlo mu pouze o to, jak nalézt cestu, která by ho dovedla do údolí. Skutečnost, že tam poslal Costaina, byla jeho jedinou nadějí a on si přitom nemohl být vůbec jist, zda se na něj může spoléhat. Ale Costain je jeho jedinou nadějí, o tom nepochyboval.

Došel k vysoké pozlacené bráně, která uzavírala příjezd k Buckinghamskému paláci. Všude se tísnily davy lidí, neboť každou chvíli mělo začít střídání stráží. Palfrey se vydal směrem k Mallu a nemohl odolat pokušení obrátit se, aby se podíval na robustní mohutnost paláce, na němž vlála královská standarta a britská vlajka. Připomněl si slávu Churchillovy Británie a s hořkostí pokračoval v cestě. Přemýšlel o nutnosti míru, spravedlnosti a skutečné svobody, o stejných věcech, o kterých přemýšlel za války. Palfrey byl idealista. Jenomže státy mezi sebou stále války vedou, hrozí válkami, anebo vydírají jiné státy svou vojenskou nebo ekonomickou silou. Na jednoho dobře živeného člověka připadají tři hladovějící. Stále existují nenávist, lakota, hrabivost a předsudky. Všichni jsou nepřátelé, vzájemně se nenávidí, nebo si poskytují důvod k nenávisti. Toto je svět, v němž prožil svůj život. Toto je svět, kterému pomáhá.

Kdyby tak Drusilla byla na živu...

Čím to, že na ni dnes tak myslí, čím to, že ji slyší a vidí, čím to, že stále cítí její lásku, moudrost a její víru v člověka, ačkoliv je už deset let mrtvá? Zdálo se mu, že ji skutečně slyší, že je jeho vnitřním hlasem.

"Ale Sape, jen se podívej, oč je dnešní svět lepší... Lidé přece válku nechtějí... Dokonce i velké státy dnes už spolupracují... Černí a bílí, žlutí a rudí, Arabové a Židé spolu usedají kolem jednoho stolu. Uvědom si, jaká neštěstí se tobě a Z5 podařilo odvrátit."

Její hlas mizel. Palfrey vešel do parku. Všude si hrály děti, vzácní ptáci si vyhřívali na slunci své nádherně zbarvené peří, všude panoval klid, pokoj a mír. Drusilla měla pravdu: život lidí je dnes neporovnatelně lepší, a jestliže nevypukne nějaké hrozné neštěstí...

Závan větru s sebou přinesl pach výfukových plynů a Palfrey si uvědomil, že má strach. A jeho strach se zvětšoval

spolu s tím, jak se blížil k Downing Street, kde ho očekává ministr vnitra. Zaslechl slabý hvizd. Byly to jeho náramkové hodinky, které mu zprostředkovávaly spojení s centrálou. Zvedl ruku: "Palfrey," ohlásil se. "Naléhavá zpráva pro vás, doktore Palfreyi. Přepínám na paní Morganovou." "Čekám." Za chvíli uslyšel Joyce: "Sape, je tu zpráva od Davida Costaina z Pale Valley." Její hlas ho zneklidnil. Joyce jen málokdy prozrazuje vzrušení. "Co se děje?" zeptal se. "Je to moc dlouhé na čtení. Posílám ti kopii. Bude ve Whitehallu za pět minut." "Budu tam. Je to dobré, nebo..." "Sape," přerušila ho, "Jestliže je to pravda, pak jedinou nadějí máme v Davidu Costainovi nebo Grace Drummondové." "Je tedy naděje?" "Ano," řekla. "Ale jenom naděje. Nic víc." Pomyslel si: Díky Bohu. A nahlas řekl: "Vyříd' Clitheroovi, že se možná zdržím. Kopii té zprávy posli také Stefanovi." "Už se stalo," odvětila Joyce. "Výborně," řekl Palfrey. "Zavolám ti." Najednou si přestal uvědomovat všechny ty letní šaty a rozesmáté tváře lidí. Kolem projely nějaké nákladáky a zápach výfukových plynů ho zbavil snění. Zpozoroval malé sportovní auto a za jeho volantem poznal agenta Collinse, muže s tou nejhladnější odvahou. "Spěšná zpráva, pane. Všechno v pořádku?" zeptal se Collins. "Snad." Palfrey se smutně usmál a převzal obálku. "Co máte v úmyslu?" "Jak to tak vypadá, nezbyvá moc času." Palfrey pohlédl do Collinsových očí a řekl: "Rád ale mívám poslední slovo..." "Jak to myslíte?" "Potřebuji někoho, kdo splní velmi náročný úkol. Navíc v naprosto nepřístupné končině. Není tam zrovna nejlepší místo k přistání... a vůbec. Co vy na to?" "Zřejmě potřebujete někoho, kdo vám vydláždí cestu, že?" odpověděl Collins. "Správně," přikývl Palfrey. "A nikdo jiný než vy mě nenapadá. Počkejte tady pro případ, že bych potřeboval poslat zprávu." Palfrey se posadil na lavičku. Nedaleko od něj si hrály děti a vysoko nad ním přeletělo letadlo. Otevřel obálku a začel se. Costain ho informoval o svém rozhovoru se Storrem. Palfrey vstal a vrátil se ke Collinsovi. "Dobré, nebo špatné zprávy, pane?" "Zatím nevím. Řekněte Joyce, ať požádá předsedu vlády o deset minut při ranním zasedání vládního kabinetu. Oznamte jí, že požádám britskou vládu o pozastavení veškerého pátrání a požádejte ji, ať zatelefonuje Andromovičovi, aby učinil totéž u své vlády. A připravte naše dvě nejrychlejší letadla na cestu do Pale Valley. Vy budete pilotovat jedno, Erasmus Smith a já poletíme s vámi. Start je zítra, ve dvanáct nula nula." "No konečně!" vykřikl Collins a nastartoval auto. Palfrey se za ním chvíli díval a uvědomoval si, že zápach výfukového plynu je silnější než kdykoli dřív.

18. kapitola

Odpověď

"Zatraceně, Palfreyi!" zvolal Clitheroe, "jestliže jste potřeboval slyšení, měl jste o to požádat mě. Já jsem ministr, který je tím úkolem pověřen. Jistě tedy chápete..." "Ne." Palfrey zavrtěl hlavou. Seděl teď v ministrově luxusní kanceláři u starožitného psacího stolu. "Nesouhlasím. Zapomínáte, pane ministře, že nejsem úředníkem Jeho Veličenstva." "Ale jako Angličan přece..." "Nesloužím pouze této zemi, pane. Sloužím všem zemím světa. Mám pověření jednat osobně se šéfy všech vlád. Nyní s vámi hovořím jako s představitelem britské vlády a nikoli jako s představitelem ministerstva vnitra." "Tak proč jste za mnou přišel?" "Ze slušnosti, pane ministře," řekl Palfrey. "Doufám, že budu mít vaši podporu." "Kdybyste mě s podrobnostmi toho případu seznámil předem..." Clitheroe se odmlčel, neboť do místnosti vstoupil nějaký mladý muž. "Řekl jsem snad jasně, že nesmím být vyrušován!" vybuhl zlostně ministr. "Předseda vlády vám vzkazuje, že kabinet se sejde za pět minut, aby vyslechl doktora Palfreye." "Ach tak, výborně." Clitheroe počkal, až se zavrou dveře, a teprve pak vstal. Palfrey vstal rovněž a společně se vydali ke dveřím. "Buď jste Angličan a jste loajální, nebo..." "Pane ministře," přerušil ho Palfrey. "Kdybych setrval jen u běžné loajality k Británii, byl by Londýn zničen právě tak jako Sane. Jen skutečnost, že moje oddanost je podstatně širší, zakládá šanci uchránit nejen Londýn, nýbrž i všechna světová velkoměsta."

Clitheroe na něj pohlédl, pak zavřel dveře a potichu ho odváděl úzkým schodištěm domu číslo 10 v Downing Street. Sluha otevřel domovní dveře. Všude stáli policisté a davy lidí si stoupaly na špičky, aby jim nic neuniklo. Otevřely se dveře domu číslo 10.

"Palfreyi," pronesl Clitheroe, "chápu však širší loajalitu. Ale já jsem prostě Angličan a nedokážu zřejmě překročit svůj vlastní stín."

"K tomu není ani ten nejmenší důvod, pane," poznamenal Palfrey.

Vešli do jedné síně. Palfrey to tady znal téměř tak dobře jako u sebe v kanceláři. Dlouhý stůl, dřevěné obložení stěn, strohý nábytek. Okolo stolu seděla shromážděná celá britská vláda. Včetně sira Nortona Braye, ministerského předsedy. Bylo jich jednadvacet. Bray povstal.

"Dobrý den, doktore Palfreyi. Vyrozuměl jsem, že pro nás máte zcela mimořádné informace. Všichni jsme zvědaví na to, co máte na srdci."

Palfrey se postavil před jednu z prázdných židlí na konci stolu. Položil ruce na její opěradlo a začal hovořit.

"Jsem vám nesmírně vděčen za přijetí, pane premiére. Došlo k nečekanému a neobyčejně vážnému vývoji, který však není bez naděje. Nehrozí nám žádná nepřátelská skupina, žádný stát. My..."

Seznámil je s přesným obsahem Costainova poselství a v místnosti zavládlo ticho. Pak předal kopii poselství předsedovi vlády, který poznamenal: "Jsem si jist, že jste neopominul nic významného, doktore Palfreyi. A jsem si rovněž tak jist, že od nás chcete, abychom pochopili plný význam tohoto poselství. Před pár dny jste nás žádal, abychom doporučili všem vládám zvýšit úsilí při pátrání po příčinách alarmujícího nárůstu smogu v ovzduší. Nyní po nás chcete, abychom podpořili zcela opačný postup. Aby se nic nepodnikalo, dokud nedostaneme zprávu..." Pohlédl do svých poznámek a dodal: "od profesora Storra. Rozumím tomu dobře?"

"Naprosto, pane."

"Výborně. A proč to všechno?"

"Storrův výzkumný tým, který se domnívá, že stojí před úspěšným řešením celé situace, by mohl při našem neopatrném zásahu způsobit katastrofu v celé řadě světových velkoměst... Musíme jim dát čas..."

Premiér pohlédl na své kolegy a pak pronesl: "Domnívám se, že vyslovím názor většiny z nás, když řeknu, že člověk jménem Costain, o němž víme tak málo, mohl být tím profesorem Storrem podveden." Zadíval se na Palfreye. "Zdá se však, že vy jste přesvědčen o tom, že Storrovi lze důvěřovat. On ale také stejně dobře může lhát: Může po vás a po všech státech žádat odvolání všech pátracích akcí jen proto, aby posílil své vlastní postavení a dosáhl naprosté nadvlády."

"Jinými slovy," navázal Ogden, vousatý a obrýlený ministr zahraničních věcí, který vypadal jako starozákonní prorok, "Storr může být megaloman, který nemyslí na nic jiného než na ovládnutí světa. A vás, Palfreyi, využívá k tomu, aby získal čas. Jeho verze může být pravdivá, ale stejně tak to může být jen snůška lží."

Palfrey si pohrával s vlasy. "To skutečně může."

"Vy to připouštíte?" zvolal Ogden.

"Samozřejmě," řekl důrazně Palfrey. "Jestliže lže, pak skutečně získává čas. Jestliže ale mluví pravdu, pak také potřebuje čas a musí ho dostat. Pokud jeho žádost odmítneme, můžeme způsobit další pohromu. Domnívám se, že my na jeho požadavek musíme přistoupit a současně musíme využít všech dalších možností k tomu, abychom odhalili pravdu."

"Jak to chcete dokázat?" zeptal se netrpělivě Clitheroe.

"Jedině tak, že tam pojedu," odvětil Palfrey. "Zítra ve dvanáct odlétám. Doporučil jsem též, aby můj zástupce požádal svou vládu o podporu nových návrhů."

"Máte na mysli Andromoviče v Rusku?" zeptal se po krátké odmlce předseda vlády.

"Ano, pane."

"Přece sám nevěříte tomu, že by Kreml..." začal Ogden, avšak jeho hlas ztratil na síle a změnil se v šepot: "Přece nevěříte tomu, že Kreml bude souhlasit."

"To brzy poznáme," pokrčil rameny Palfrey. "Řekl jsem Andromovičovi, aby svou žádost prezidiu formuloval co možná nejdůrazněji."

Stefan Andromovič byl mohutný muž: i mezi velkými lidmi působil jako obr. Některým připadal příliš velký na to, aby se o něm mohlo říct, že je hezký, jiní však na něj hleděli s pocitem posvátné bázně. I mezi těmi, kteří mají předsudky vůči všemu a všem, co pochází z Ruska, se našli takoví, kteří říkali: "Ten člověk je světec."

Pracoval s Palfreyem za války, v době, kdy Spojenci potřebovali jednotnou tajnou službu pro ochranu společných zájmů. Působil jako spojka mezi Moskvou a Západem v době, kdy Moskva podezírala Z5, že střeží výhradně zájmy západních mocností. Byl to on, kdo kdysi přesvědčil jedno tajné zasedání Varšavského paktu, že Z5 je životně důležitá pro Rusko stejně tak jako pro Západ, neboť pro obě strany je v určitých případech nezbytné jednat společně.

Nyní seděl na zasedání prezidia. Bylo tu pouze sedm lidí, včetně Zobovkina, předsedy tohoto orgánu. Stefan hovořil rychle a jasně, a když skončil, nastalo dlouhé a jaksí napjaté ticho. Seděli před ním jestřábi i holubice, ale přinejmenším tři z nich se mohli zachovat jako šílenci. Jeho srdce svíral ledový chlad. Později řekl Palfreyovi: "Zdalo se mi, že stojím před soudem a jsem obžalován pro velezradu."

Byl to Zobovkin, který ticho přerušil.

"A co když je ten Storr nástrojem Západu?"

"Nic nenaznačuje, že by byl nástrojem kohokoli."

"Tvrdí se o něm, že má obrovské bohatství."

"Teď má navíc v rukou i osud celého světa..."

"Co budete dělat, když zjistíte, že vám lže?"

"Vrátím se a řeknu vám, že jsem se mylil."

"To už může být příliš pozdě."

Nastala další dlouhá odmlka, během níž měl Stefan pocit, že je konec všem nadějím. Nespouštěl však ze Zobovkina oči a důrazně hovořil:

"Budeme-li příliš dlouho váhat, pak může být opravdu příliš pozdě. Je lepší mít šanci jedna k miliónu, než nemít žádnou."

Pak ho poslali na chodbu, aby vyčkal rozhodnutí prezidia. Když ho zavolali zpět, Zobovkin mu oznámil: "Máte náš souhlas. Na letišti už na vás čeká letadlo. Spojte se s Palfreyem."

"Setkáme se na letišti v Yellowstonském parku," rozhodl Palfrey, "a tam se dohodneme na dalším postupu. Posílám depeši americké vládě, že žádáme volný přístup do Pale Valley."

"Palfrey sem letí s jistým Andromovičem," zamračil se Storr. "Zorganizujeme jejich přivítání. My dva však na ně čekat nemůžeme, Davide. Svůj pokus musíme zahájit okamžitě."

"Můžeme začít třeba hned, jestli chcete." Costain na sobě, nedal znát překvapení ani obavy.

"Připravte se, za půl hodiny odcházíme," rozhodl Storr. "Marion vám řekne, co je třeba."

19. Kapitola

Testovací komory

Marion.

Byla s ním ve srubu, v němž strávil dva poslední dny. Většinu času prožívala s ním. O sobě mluvili jen málo a navázali spolu vztah, který byl spíše kamarádstvím. Informovala ho o všem, co bylo nutné. Dozvěděl se tak, že výzkumné laboratoře jsou zabudovány do horského svahu. Dlouhá řada přírodních jeskyní byla spojena v jediný tunel, v němž bylo postaveno tucet testovacích komor, každá s jinou koncentrací helie a každá pečlivě odzkoušená a průběžně kontrolovaná.

"Některé koncentrace měříme pomocí přístrojů a chemických testů. Jiné zkoušíme na zvířatech a některé i na lidech," vysvětlovala mu Marion.

"Jak jste k tomu získali lidi?" zeptal se.

"Vždycky to byli dobrovolníci," odpověděla. "Jejich riziko bylo menší než tvoje a dostali navíc velmi slušně zapláceno."

Předvedla mu modely komor a popsala mu i přístupové cesty. V létě tu pracuje na třicet chemiků a fyziků, v zimě všehovšudy čtyři.

"Testovací komory jsou přístupné pouze z jezera," objasnila mu Marion. "Lze se do nich dostat jen po výsuvných žebřících nebo výtahy."

"Proč to utajení?" zeptal se.

"Stephen to považuje za zcela nezbytné. Davide, je ti jasné, že se nemusíš vrátit?"

"Ovšem."

"A to zůstáváš takhle klidný?"

"Nejsem klidný. Domnívám se však, že se nic jiného nedá dělat. To není žádné hrdinství, Marion."

"Hrdinství..." zopakovala s úzkostí v hlase. Zavřela oči a pak už klidněji dodala: "Přemýšlel jsi o tom, co bude, jestli se vrátíš?"

"To opravdu ne."

"Bojíš se budoucnosti?"

"Svým způsobem ano."

"Davide, příliš dlouho jsi žil minulostí."

"Teď minulostí nežiju." Usmál se na ni. "A už nebudu, Marion." Cítil se najednou klidný a jistý. "Kdykoli jen trochu pomyslím na budoucnost, spojuji ji s tebou."

Objali se. Vnímali její horké rty a příslib jejího těla.

"Davide," zašeptala, "musím ti říct, co tě teď čeká. Stephen s Arthurem by ti to určitě řekli sami, ale chci to být já."

„Ano.“

"Je tam dvanáct hlavních komor; v každé z nich je potom ještě řada vnitřních komor."

"Rozumím."

"V každé z nich jsou rozdílné koncentrace. Simuluje se tam denní světlo, které napomáhá vzniku smogu. Když objevíme správnou přísadu pro všechny různé koncentrace, pak vyjdeš živ. Když ne..."

"V pořádku," přikývl. "Jaká je pravděpodobnost úspěchu?"

"Stephen si je téměř jist. Když neuspějeme..."

"To se stává." Přešel k zábradlí a zadíval se na motorový člun, který se k nim blížil po jezeře. "Jak dlouho bude celý test trvat?"

"Přinejmenším sedm dní," odpověděla.

"Nikdy jsem nebyl chemik," poznamenal David a pak dodal: "Chci říct, že jsem se o to nikdy nezajímal. Je zvláštní, že

zrovna já mám být..." Odmítl se. "Můžeš mi slíbit, že Stephen nebude Palfreyovi škodit?"

"Nebude škodit nikomu, ale nikdo mu nesmí zasahovat do jeho věcí. Snaž se to pochopit. Stephen je velký humanista. Nikdo nikdy nespočítá, kolik dobra udělal, kolik peněz vložil do velkých nadací a pro nejružnější charitativní účely. Pracoval pouze pro blaho člověka... Ale náhodou stvořil ďábla, který člověka může zahubit. Bud' si jistý, že jej trápí strašné výčitky svědomí."

Costain zvolna pronesl: "Ano, to chápu..."

Za malou chvíli pokračoval: "Marion, co pro tebe Stephen znamená? Čím pro tebe je? Čím pro tebe byl?"

"Vším," odpověděla prostě.

"Nemůžeš být konkrétnější?"

"Je pro mě zosobněním laskavosti a dobra. Potkala jsem ho poprvé, když jsem jako dcera jeho blízkého obchodního partnera pracovala pro Storrovu nadaci. Pracovala tam tehdy i Griselda a Arthur Harrison. Jen Filip přišel později. Všichni jsme dělali na pokusech s helií. Celé tohle údolí je plné rudy. Jiné naleziště jsme objevili na Novém Zélandu, další se nachází pravděpodobně v Himalájích. A určitě jich je celá další řada. Když jsme začínali, mysleli jsme si, že se díky našemu objevu podaří snížit cenu všech paliv. A bláhově jsme si mysleli, že to přispěje k vyčištění vzduchu. Stále ještě nevíme, v čem byla chyba, co jsme dělali špatně."

"Pokud přežiju, tak se to dozvíte," zachrptěl Costain.

Do místnosti vešel Stephen Storr. "Připraven?"

"Ano," odpověděl Costain.

Vyšli ven a David poprvé spatřil sedačkovou lanovku směřující k jezeru. Marion šla s nimi, a když se loučili, uviděl v jejích očích slzy. Usmál se na ni. Usedl do lanovky společně se Storrem, který zavřel bezpečnostní přičku, stiskl tlačítko a sestup dolů začal.

Od tohoto okamžiku se Costainovi zdálo, že svět, který znal, se mu začíná vzdalovat. Nepomýšlel na smrt, jen na nádherné údolí a zvláštní klid všude kolem. Bylo to, jako by sestupovali do nekonečna. Každým okamžikem se modř jezera a bělost horských vrcholů, barva stromů a tvar stínů vrhaných oblaky měnily, s každým okamžikem narůstala jejich krása. Myšlenky i strach se utápěly v jakési harmonii bez začátku i konce.

Oba muži sjeli dolů, kde na ně čekal člun. Jakýsi opálený mladík pomohl Davidovi nastoupit. Storr se usadil vedle něj a člun zamířil k útesu, který byl cílem jejich cesty.

"Testovací komory jsou na vrcholu útesu," promluvil profesor. "Naznačila vám Marion, co vás bude čekat?"

"Ano."

"Budete-li mít potíže s dýcháním, pokusíme se..."

"Nechte toho," přerušil jej drsně Costain. "Neřekl jste mi ještě, co vám odpověděl Palfrey."

"Doporučení prošla. V Londýně i v Moskvě a teď jsem se právě dozvěděl, že i ve Washingtonu. Máme tedy dost času pro náš pokus."

"Opravdu?" zeptal se Costain.

"Jsem si jist, že jakmile Palfrey uvidí naši výzkumnou stanici a jakmile jeho expert doktor Erasmus Smith pozná naše přístroje i kontrolní opatření... budeme mít času víc než dost."

Costain přikývl a otázal se: "Postaráte se o Grace Drummondovou?"

"Udělám pro ni všechno, co bude v mých silách," slíbil Storr. Člun se pohyboval po tmavomodré hladině jezera rychle a nehlučně. Bylo bezvětří a hladinu nečeřila jediná vlnka. Nad nimi se ty čilo vysoké žulové čelo útesu a řidič člunu začal manévrovat před přistáním u mola. Najednou bylo výrazně cítit zápach výfukových plynů. Costain vystoupil na břeh.

Spatřil výtah a vzhlédl vzhůru. Za chvíli začali stoupat. Pohyb výtahu byl nehluchý a netrvalo dlouho a dostali se na vrcholek útesu. Tam na ně čekali Harrison, Griselda a Filip ve svém pojízdném křesle.

Stáli na jakési obrovité římsě vytesané ve skále, do které ústily tunely. Uvnitř to vypadalo jako v malé továrně: sklady, transformátory, naftové čerpadlo, barely, stroje. Rychle kráčeli tunelem. Denní světlo, simulované právě tak dobře jako v budově Palfreyovy Z5, ozařovalo obrovskou laboratoř. Asi tucet bíle oblečených mužů stálo před jakousi skleněnou přičkou. Měli plné ruce práce.

Skupina prošla laboratoří a vešla do menší místnosti s množstvím nejružnějších trubic, vybavené elektrickým vedením, přístrojovým panelem a generátory. Odkudsi bylo slyšet slabé pulsování spalovacího motoru. Costain si uvědomil, že trubicemi se do testovacích komor přivádí helia a jeho srdce se rozbušilo.

Konečně spatřil testovací komory. Táhl se v řadě podél zdi laboratoře. Před každou z nich se nacházely přesné měřicí přístroje zaznamenávající stupeň znečištění vzduchu. Materiál, ze kterého byly komory postaveny, měl průsvitnost skla; každá z komor byla dlouhá zhruba dvacet stop a vnitřní přičky oddělovaly jednu od druhé.

Storr řekl: "Jakmile vstoupíte, skleněná přička se automaticky otevře. Stane se tak pokaždě, když budete potřebovat přejít do další komory. V každé komoře naleznete křeslo, knihy a časopisy. Můžete dělat cokoli, jen se nepohybuje rychle. Nedělejte zkrátka nic, co by vás nutilo dýchat příliš zhluboka."

Costain přikývl.

"V každé komoře pobudete jednu hodinu," pokračoval Storr. "Pět minut před koncem pohybu v komoře dostanete znamení. Rozumíte mi dobře?"

"Ano."

"Po uplynutí každé hodiny budete mít patnáct minut na jídlo a pití. V testovacích komorách pít nesmíte. Po každých čtyřech hodinách budete mít pauzu na normální jídlo, umytí či osprchování. Po dobu celého testu budete pod neustálou kontrolou. Budete-li mít pocit, že dýcháte smog, dejte si ruce na hrdlo."

Costain znovu přikývl: "Můžeme se do toho pustit."

"Nejdřív se musíte vysprchovat. Pak se do toho dáme."

"V pořádku," řekl Costain.

"Snad byste měl vědět ještě něco," pokračoval Storr. "Komory se nacházejí v tunelu, který prorazila řeka vroucí vody. Proto ji říkáme Horká řeka. Odklonili jsme ji, takže teď vede téměř paralelně s komorami. Říční voda obsahuje helii. Je to dokonalé místo pro testy."

"Mám rád dokonalé věci," odpověděl Costain. Rychle se vysprchoval. Po celou dobu nedokázal zklidnit své rozbourané srdce, ale přesto věděl, že neustoupí. Podíval se na posuvné dveře sprchy, stiskl tlačítko a prošel volným prostorem mezi sprchou a testovací komorou. Ještě jedny posuvné dveře a ocitl se v první komoře.

Nesnažil se dýchat ani zhluboka, ani příliš rychle, ale na krátkou chvíli přece jen pocítil záchvěv strachu. Otočil se, jako by se chtěl vrátit zpět. Zastavil se. Pak přešel ke stolku a vzal si noviny. Byly to tři dny staré londýnské Timesy, které přinášely zprávy o neštěstí v Mountview. Uklidnil se a začal normálně dýchat. Začel se do článku.

Ve sruhu seděla Marion Kembleová a sledovala jeho pohyby na obrazovce průmyslové televize. Všimla si jeho chvilkového zmatku a tlumeně vykřikla. V letadle, které se blížilo k severoamerickému pobřeží, četl Palfrey stručnou zprávu: Costain vstoupil do testovacích komor.

"Jestli se dostane ven živý," poznamenal Erasmus Smith, "bude to zázrak. Ale vy, Palfreyi, v zázraky věříte, že mám pravdu?"

20. kapitola

Pomsta

Palfrey odvrátil svůj pohled od nádhery, která se prostírala všude pod ním, a letadlo se chystalo k přistání. Spatřil skupinku lidí postávajících u dvoumotorového proudového letadla. Rozpoznal mezi nimi Griseldu Kembleyovou a Arthura Harrisona.

Palfreyovo letadlo rolovalo k malé letištní budově. Druhé letadlo se třemi dalšími lidmi od Z5 bylo zatím ještě nepatrnou tečkou na obzoru.

Palfrey se Smithem sestoupili po výsuvných schůdcích a Smith téměř okamžitě zalapal po dechu. Palfrey se po něm starostlivě ohlédl.

"Jen žádné obavy," vydechl Smith. "To dělá ta nadmořská výška."

Kráčel zvolna za Palfreyem, jemuž přicházel vstříc Harrison.

"Doktore Palfreyi", zvolal Harrison, podáváje mu ruku. "Za chvíli odletíme za profesorem, který mě požádal, abych vám sdělil, že prvních šest ze sto čtyřiceti komor bylo úspěšně testováno."

"Šest z kolika?" vydechl Smith.

"Ze sto čtyřiceti."

"Bože!"

"Let do údolí netrvá ani tři čtvrtě hodiny," pokračoval Harrison. "Ale nevěděli jsme, že profesor Storr očekává ještě jedno letadlo, že Griseldo?" Druhé letadlo právě rolovalo směrem k nim.

"Je to trochu překvapivé," souhlasila Griselda. "Poletí s námi celá vaše skupina, doktore Palfreyi?"

"Ne," odpověděl Palfrey. "Druhé letadlo nás bude jen sledovat a po dobu našeho pobytu v Pale Valley nás bude zajišťovat."

"U nás přece budete v naprostém bezpečí," zdvihla obočí Griselda.

V té chvíli k nim přistoupil Collins, který v rozhalené košili připomínal manekýna předvádějícího pánské vycházkové oblečení. Jeho vlasy měly zlatavý nádech. S neskrývaným zálibením hleděl na Griseldu.

"Všechno v pořádku, pane," oznámil Palfreyovi.

"Musím vše konzultovat s profesorem," řekl Harrison, který si sundal brýle s tlustou obroučkou. Zacházel s nimi stejně jako Palfrey se svými hodinkami: "Profesore, doktor Palfrey má..."

"Promluvím s ním raději sám," řekl Palfrey a převzal brýle. "Profesore..."

Palfrey přednesl Storrůvi svůj návrh.

Storr bez zaváhání odpověděl: "Nemám žádných námitek."

"Výborně. Kolik dalších testů už Costain prodělal?"

"Prošel další komorou. Je vám jasné, že to potrvá ještě několik dní?"

"Ano," odpověděl Palfrey.

"Palfreyi," Storrův hlas zněl náhle překvapivě přísně.

"Prosím?"

"Je s panem Harrisonem Filip Montefiore?"

"Neviděl jsem ho," odpověděl Palfrey a pohlédl tázavě na Harrisona. „Je s vámi Filip?"

"Není," odpověděl Harrison. "Zůstal přece v údolí..."

"Slyšel jsem, děkuji," ozval se znovu Storr. Vyřídte, prosím, mému pilotovi, aby pečlivě prozkoumal jezero. Filip si občas rád vyjíždí na člunu." Po krátké odmlce pak dodal: "Těším se, že se brzy uvidíme. Sbohem."

"Sbohem," řekl Palfrey a vrátil Harrisonovi jeho brýle.

Za několik minut nastoupili znovu do letadla; deset minut po startu už pod sebou viděli Grand Tetons a Palfrey se

neubráníl okouzlení.

Costain odložil noviny, vstal a přešel ke dveřím vedoucím do osmé komory. Otevřely se a on vešel.

Nervozita, která ho celou dobu provázela, se poněkud zmírnila; stále však cítil nejasný strach ze smrti.

Nedaleko od sebe spatřil Filipa Montefiora, sedícího v pojízdném křesle; nepřekvapilo jej to, protože věděl, že bude po celou dobu testů pozorován. Posadil se.

Palfrey vystoupil z letadla na přistávací plochu u jezera. Byl dojat krásou, která doslova dýchala z celého Pale Valley. Všiml si, že kromě Storra na něj čeká i Stefan. V jeho očích se zračila netrpělivost. Podali si ruce.

"Doktor Smith," řekl Palfrey a Smith stiskl obřadně ruku Storrovi a pak i Stefanovi. Nad hlavami jim přelétlo letadlo Z5 a zamávalo křídly: Collins se bavil.

"Filip se už vrátil?" zeptal se Palfrey.

"Ne."

"Na jezeře po něm nebylo ani stopy," podotkla Griselda. "Není v údolí?"

"Marion se tam už šla podívat," odpověděl Storr, dívaje se zpřímá do Palfreyových očí. "Dělám si starosti, Palfreyi.

Filip je znamenitý mladík, ale poněkud nevypočitatelný. Těžce nese svůj osud. Jednou jsem ho slyšel vyhrožovat, že zajede do zdejších bažin. Že už nechce žít. Já..."

Odmlčel se, protože z jeho hodinek se ozval signál.

"Ano, Marion," pronesl důrazně.

Její hlas bylo velmi jasně slyšet.

"Filip tu musel být, našla jsem stopy jeho pojízdného křesla. Ale zatím jsem ho nespatriła."

"Okamžitě ho začneme hledat," rozhodl Storr. Zavolal na muže v loďce: "Připravte rychle čluny." Pak se obrátil k Palfreyovi: "Chcete jet s námi, nebo zůstanete tady?"

"Pojeďu s vámi," odpověděl Palfrey.

"Nesmíme ztratit stopu," řekl Storr, pohlédl na Stefana a dodal: "Všude tady jsou rozsáhlé plochy, jejichž povrch je tak tenký, že se muž běžné váhy může kdykoli propadnout. Znamená to okamžitou smrt."

"Dám si pozor," slíbil Andromovič mírně.

Costain přešel do další komory.

Filip, který ho neustále pozoroval, v něm začal vzbuzovat větší obavy než samotný průběh experimentu.

Do přístaviště u největšího z gejzírových polí přirazily dva čluny. Během plavby si Palfrey všiml několika míst, jimiž probublávala vroucí voda. Když vystoupili na břeh, vyrazil asi sto metrů od nich mohutný gejzír, který vymrštil vysoko do vzduchu proud vody. Nad hladinou se rozlehlo burácení.

Kráčeli po dřevěných deskách. Cesta vedla vzhůru do svahu směrem k tunelům. Všude kolem nich se pohybovalo hnědavé bahno, jímž probublávala voda. Kousek od Palfreye se uvolnila jedna deska a pomalu se ztrácela v bahně.

Harrison se zneklidněně otočil k Andromovičovi: "Běžte středem, kdybychom se převážili, zmizíme tam všichni."

Cesta stoupala strmě vzhůru. Bahno a voda syčely a bublaly, každou chvíli někde s ohlušujícím řevem vyrazil nový gejzír.

U vchodu do tunelu, z něhož bylo cítit bahno a v němž črcela vroucí voda, stála Marion. Pár metrů od ní padal ze skalní stěny vodopád mizející v páře. Právě zde byla odkloněna Horká řeka.

"Filip šel určitě tudy," pronesla Marion chraptivě. "Musel přijít o rozum." Z jejích očí čísla úzkost. "Věděl, že se tudy může dostat k testovacím komorám. Jednou jsem ho slyšela říkat, že je vyhodí do vzduchu. A David je uvnitř!"

Nedaleko před sebou uviděl Costain stoupat páru: Filip se šklebil dvě tři komory před ním a oblak páry se zvedal za jeho zády. Kynul mu rukou.

"Dá se obejít hlavní vchod?" zeptal se naléhavě Palfrey.

"Na to už není čas," odvětil Harrison. "Testovací komory jsou odsud tak nejvýš šedesát stop, za skálou." Odmlčel se a pak dodal: "Ty skály jsem prozkoumal, hledal jsem tu místo pro vzduchový průduch. Ale cesta tam nevede. Je to hrozně blízko nového kanálu Horké řeky."

"Kdyby šel Filip tudy..." začala Griselda.

"Já jsem ho viděla," zvolala Marion. "Jdu za ním."

"Marion, stačí malá neopatrnost..." hlesl Harrison. "Jestli je pravda, že chce Filip zničit testovací komory..."

"Dá se to vůbec udělat?" zeptal se Palfrey.

"S trhavinou ano. Zničí sebe a všechno kolem."

"Především zničí všechny naše naděje," řekl ledovým hlasem Storr.

"Musím tam jít!" křičela Marion.

"Já také," připojil se Andromovič.

"Proboha! Pod vámi se cesta okamžitě proboří!" zhrozil se Harrison.

"Marion," zvolal rozkazovačně Storr, "půjdu tam já a Jensen..."

Jensen, řidič člunu, zasténal: "Do té díry nevlezu za nic na světě. Nejsem šílenec!"

Znovu se ozvaly Storrovy hodinky. Profesor zvedl ruku.

"Storr," ohlásil se.

"Profesore, něco tu není v pořádku," bylo slyšet mužský hlas. "V jednom z inspekčních úkrytů je Filip. Je blízko Horké řeky. Costain je dvě komory od něho. Mohl bych tam jít, ale musel bych snížit úroveň koncentrace. Když to udělám, Costain nedokončí testy a komory to vyřadí z akce na několik dní. Co mám dělat?"

"Čekajte na místě," řekl Storr. "Jestliže dojde k mimořádné situaci, okamžitě vypust'te komory. Pokusím se tam dostat jeskyní Horké řeky."

"Můj bože," pronesl hlas zděšeně.

Costain nechápal, co se děje, ale Filipův výraz zvyšoval jeho neklid.

"Profesore," řekl Palfrey, "Harrison má pravdu, Stefan je moc těžký. Vy také. Největší šanci dostat se tam má slečna Kemblová nebo já." Usmál se na Marion. "Půjdem?" znělo to, jako kdyby ji vyzýval k tanci.

"Musíte Filipovi stůj co stůj zabránit v použití trhaviny," vyhrkl Storr vzrušeně. "Je velmi pravděpodobné, že má s sebou revolver. Nesmíte dopustit, aby prošťelil stěnu inspekčního úkrytu. Dovnitř by vnikla voda. A kdyby se dostala k testovacím komorám..."

Palfrey uchopil Marion za ruku a odváděl ji k jeskyni. Jakmile vstoupili dovnitř, zavalilo je horko, které Palfreyovi na chvíli vzalo dech. Slyšel řev Horké řeky, která se hnala kanálem podél stěny tunelu. Palfrey si všiml stop pneumatik. Po levici se valila černá a děsivě horká voda. Pár kroků před nimi se utrhl kus cesty a sesunul se do vody. Marion vydechla. Palfrey přebrodil propadlou cestu, otočil se, podal Marion ruku a pomohl jí na druhou stranu. Jejich ruce byly vlhké potem a párou, jejich vlasy zplihlé a šaty mokré.

A voda vřela.

Pak uviděli světlo baterky. Marion zašeptala: "Tamhle je." Viděli před sebou Filipa Montefiora, který s revolverem v ruce pozoroval Davida Costaina stojícího uvnitř testovací komory pár metrů od něj.

Filip mluvil jako smyslů zbavený.

"Jen pojď, ještě jeden krok a poznáš... Ještě krok a bude po všem... Pojď! Bože, jak tě nenávidím. Jak nenávidím..."

Palfrey stál jen pár stop od Filipa. Pomalu natáhl ruku, dotkl se jeho vozíku a s krajní opatrností sáhl po jeho pistoli.

Filip vykřikl a strhl své pojízdné křeslo. Křeslo se rozjelo a mířilo k Horké řece. Marion viděla Filipa, vnímala hrůzu v jeho tváři, všimla si, jak vozík nabírá na rychlosti... Nezadržitelně se blížil k řece. Na okraji řvoucího horkého proudu se na okamžik zastavil, potom se zvrhl a Filip se zřítíl do hlubiny.

Costain to všechno pozoroval s hrůzou v očích. Pak spatřil Palfreye, který objímal Marion kolem ramen.

21. kapitola

Poslední poselství

"Poselství doktora Palfreye a Stefana Andromoviče z Pale Valley ve Spojených státech:

Představitelům všech států.

Právě zakončené pokusy profesora Stephena Storra, zkoumající koncentrací škodlivých plynů v zemské atmosféře, prokazují vysoce nadějně výsledky. Nově objevená sloučenina, která se okamžitě stane součástí všech druhů paliv, uvolní plyn, jenž během několika příštích dní odstraní všechny škodlivé látky. V průběhu jednoho týdne bude k dispozici dostatečné množství této sloučeniny pro všechna světová města. Důrazně doporučujeme prozatímni odstavení všech motorových vozidel.

Máme všechny důvody k tomu, abychom věřili, že právě objevená sloučenina výrazně přispěje k celkovému ozdravení ovzduší."

Joyce Morganová přečetla poselství s bušícím srdcem a okamžitě je začala rozesílat na všechny strany. Za pár minut se dostalo k rukám předsedy moskevského prezidia, prezidenta Spojených států, předsedy vlády Velké Británie a šéfů ostatních vlád.

V pečovatelském domě se na posteli posadila Grace Drummondová a začetla se do poselství. Uzdravovala se.

Všichni vydavatelé novin dali tuto zprávu na první stránku.

V pravidelných intervalech vysílají poselství všechny televizní a rozhlasové stanice.

V Pale Valley sledují televizní vysílání také. Po odvysílání poselství se Palfrey postavil a řekl: "Doufám, že se nebudete zlobit, když k vám na několik okamžiků promluví. Víme teď, kolik vašeho úsilí bylo zmarováno Filipem Montefiorem.

Víme také, že jeho myšlení i tělo byly nemocné, a protože už nemohl dále snášet život, obrátil svou nenávist vůči celému světu. Byl to on, kdo vyhodil do povětří Sane, on to byl, kdo rozpoutal řetězec nedávných katastrof.

Uvědomujeme si, co všechno profesor Storr udělal, aby zmínil hrozné následky Filipových činů. Nebýt profesora, ocitl by se v nebezpečí celý svět. Děkuji mu. Děkuji i vám, kteří jste s ním tak obětavě spolupracovali. Jsem šťasten. Ujišťuji vás, že svět se to dozví."

Ozval se potlesk. Všichni přítomní se shromáždili kolem Storra a podávali mu ruce.

Pak Palfrey dodal: "Svět se také dozví, jakou roli sehrál při záchraně lidstva David Costain. David..."

Avšak David Costain s Marion už byli dávno jinde.

O několik chvil později stál Palfrey vedle Andromoviče, který držel v rukou blahopřejný telegram z Moskvy. Na přistávací ploše probíhala poslední kontrola motorů letadel. Odlet se měl uskutečnit za hodinu. Náhle se vedle nich objevil Costain.

"Davide," otočil se k němu Palfrey, "stále se bojíte publicity?"

"Stále," odpověděl Costain. "Chci vám jen říct, že na mě tady čeká spousta práce. Rád bych tu totiž zůstal. Požádali mě, abych zaujal Filipovo místo. Souhlasíte?"

"Milý hochu," zvolal Palfrey, "věřte, že pokud je na světě člověk, který má právo dělat pouze to, co chce, pak jste to vy."

Costain a Marion spolu se Storrem, Griseldou a Harrisonem stáli na přistávací ploše a sledovali startující letadla.

Za několik okamžiků letadla opsala velký kruh nad Pale Valley a zmizela mezi vrcholky hor.
Costain s Marion vykročili do zachráněného světa.